DZIAŁALNOŚĆ DOMU WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ

W 2021 ROKU

TÄTIGKEIT DES HAUSES DER DEUTSCH-POLNISCHEN ZUSAMMENARBEIT

IM JAHR 2021

SPRAWOZDANIE ROCZNE

JAHRESBERICHT

www.haus.pl

WYDAWCA / HERAUSGEBER:
Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
ul. Górnych Wałów 7, 44-100 Gliwice

OPRACOWANIE / VORBEREITUNG:
Irena Machura, Małgorzata Makowska

TŁUMACZENIE / ÜBERSETZUNG:
Alex Kurek

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD / GRAFIK UND SATZ:
Bogusław Nikonowicz

DRUK / DRUCK:
Drukarnia Dukle

ZDJĘCIA / FOTOS:
Archiwum Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej

SPIS TREŚCI
INHALTSVERZEICHNIS

01 / Od wydawcy • **5**

02 / Kalendarium • **7**

03 / Projekty o szczególnym znaczeniu • **31**

04 / Działania w sieci • **49**

05 / Materiały • **59**

06 / Publikacje • **66**

07 / Wystawy • **71**

08 / Polecane publikacje • **75**

09 / Dotacje i finanse • **79**

10 / Statystki • **81**

11 / Gremia • **84**

12 / Zespół Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej • **85**

01 / Vom Herausgeber • **5**

02 / Chronologie der Projekte • **7**

03 / Projekte von Besonderer Bedeutung • **31**

04 / Aktivität im Netz • **49**

05 / Materialien • **59**

06 / Publikationen • **66**

07 / Ausstellungen • **71**

08 / Empfohlene Publikationen • **75**

09 / Zuwendungen und Statistiken • **79**

10 / Schaubilder • **81**

11 / Gremien • **84**

12 / Team des Hauses der Deutsch-Polnisches Zusammenarbeit • **85**

„…Dom dla Niemców, Polaków
oraz innych przyjaciół i sąsiadów,
który służy dialogowi o tym,
skąd pochodzimy, gdzie jesteśmy
i dokąd zmierzamy…”

z wystąpienia Prezydenta Republiki Federalnej Niemiec,
prof. dr Romana Herzoga podczas uroczystości otwarcia Domu

„…ein Haus für Deutsche, Polen
und andere Freunde und Nachbarn,
das dem Gespräch darüber dienen soll,
woher wir kommen, wo wir stehen
und wohin wir gehen…“

Präsident der Bundesrepublik Deutschland Prof. Dr. Roman Herzog
in seiner Ansprache anlässlich der Eröffnung des Hauses

OD WYDAWCY
VOM HERAUSGEBER

Drogie Czytelniczki i Drodzy Czytelnicy,

w 2021 roku cele działalności Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej pozostają stałe. Niezmiennie od 23 lat są nimi dialog międzykulturowy i działania na rzecz poznania oraz pielęgnowania wielokulturowej tradycji Górnego Śląska, z uwzględnieniem niemieckiego dziedzictwa regionu, wspieranie i pogłębianie przyjaznych stosunków polsko-niemieckich we współpracy z organizacjami i instytucjami mniejszości niemieckiej w Polsce, popularyzacja wiedzy w zakresie kultury, historii i edukacji społeczno-politycznej, a także współpraca w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Ponadto projekty DWPN dostosowane są w znacznym stopniu do celów strategii rozwoju mniejszości niemieckiej, zaś podczas planowania i przeprowadzania projektów organizacja kieruje się celami strategicznymi młodzieży mniejszości niemieckiej, przede wszystkim celem 1: *Aktywny rozwój niemieckiej tożsamości i kultury* oraz celem 2: *Zaangażowanie, edukacja i promocja języka u młodzieży*.

Działalność Domu odgrywa ważną rolę z perspektywy porozumienia polsko-niemieckiego. Jako że jest to instytucja niezależna i bezpartyjna, działa jako pośrednik pomiędzy polską większością a mniejszością niemiecką. Poprzez projekty Domu przekazywany jest pozytywny obraz Niemiec, wzmacniane są również kontakty i wymiana pomiędzy Polakami i Niemcami. Organizacja realizuje projekty edukacyjne i informacyjne w formie konferencji, seminariów, szkoleń, warsztatów, wyjazdów informacyjnych, publikacji, konkursów itp.

Podobnie jak rok poprzedni, również rok 2021 był trudny ze względu na obostrzenia związane z pandemią. W dalszym ciągu duża część naszych działań pozostała w sieci. Skupiliśmy się ponadto na projektach wydawniczych.

Sehr geehrte Leserinnen und Leser,

im Jahr 2021 bleiben die Ziele der Tätigkeit des Hauses der Deutsch – Polnischen Zusammenarbeit fest. Unverändert seit 23 Jahren ist es der interkulturelle Dialog und Handlungen zu Gunsten der Erforschung und Pflege der multikulturellen Traditionen Oberschlesiens, unter Berücksichtigung des deutschen Kulturerbes der Region; Unterstützung und Vertiefung der freundschaftlichen deutsch-polnischen Beziehungen in Zusammenarbeit mit Organisationen und Institutionen der deutschen Minderheit in Polen; Popularisierung des Wissens im Bereich Kultur, Geschichte, Gesellschaft und Politik; Kooperation beim Aufbau der Zivilgesellschaft. Die Projekte des HDPZ richten sich stark an die Ziele der Entwicklungsstrategie der deutschen Minderheit. Des Weiteren bei der Planung und Durchführung der Projekte werden Ziele der Jugendstrategie der deutschen Minderheit verfolgt, insbesondere Ziel 1: *Aktive Entwicklung der deutschen Identität und Kultur* und Ziel 2: *Engagement, Bildung und Sprachförderung der Jugend*.

Die Tätigkeit des Hauses ist wichtig für die deutsch-polnische Verständigung in der Region. Da die Institution unabhängig und überparteilich ist dient sie auch als Mittler zwischen der polnischen Mehrheit und der deutschen Minderheit. Durch die Projekte wird ein positives Bild Deutschlands übermittelt, Kontakte werden erleichtert und ein Austausch zwischen polnischen und deutschen Personen. Das HDPZ realisiert Bildungs-und Informationsprojekte in Form von Konferenzen, Seminars, Schulungen, Workshops, Informationsausflügen, Publikationen, Wettbewerbe u.ä.

Ähnlich wie das Jahr 2020, war das letzte Jahr schwierig in Bezug auf Einschränkungen verbunden mit der Pandemie. Weiterhin blieben die meisten un-

Ubiegły rok wymagał od nas wszystkich zaangażowania w projekty, a także dużo cierpliwości i kreatywności. Jesteśmy dumni, iż pomimo niesprzyjających okoliczności, udało się nam zorganizować tak wiele ciekawych i różnorodnych przedsięwzięć, które swoim zasięgiem objęły znaczną grupę odbiorców. Wychodząc naprzeciw zmieniającym się czasom, w nasz program na stałe wpisujemy formaty hybrydowe, umożliwiające spotkania na żywo oraz online.

Mamy nadzieję, że kolejny rok będzie równie obfity w interesujące, międzynarodowe projekty oraz że wkrótce coraz częściej będziemy mogli spotykać się na żywo. Życzymy miłej lektury niniejszego sprawozdania.

Dyrektor generalny
Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej
Lucjan Dzumla

Wicedyrektor DWPN
Irena Machura

serer Maßnahmen im Netz. Wir haben uns ebenfalls auf Publikationsprojekte konzentriert.

Das letzte Jahr erforderte von allen Projektmitarbeitern das volle Engagement und viel Geduld und Kreativität. Wir sind stolz darauf, dass uns trotz ungünstiger Umstände gelungen ist so viele interessante und vielfältige Projekte zu veranstalten, die an ein breites Publikum gelangt sind.

Den Zeitumwandlungen entgegenkommend setzten wir Hybrid-Formate dauerhaft in unser Angebot und ermöglichen sowohl persönliche wie auch online Begegnungen.

In der Hoffnung, dass das kommende Jahr ebenfalls reich an interessante, interkulturelle Projekte sein wird und das wir uns in Kürze öfter persönlichen treffen werden, laden wir Sie herzlich zur Lektüre dieses Jahresberichtes ein.

Geschäftsführer des Hauses
der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit
Lucjan Dzumla
Stellvertretende Geschäftsführerin des HDPZ
Irena Machura

KALENDARIUM
CHRONOLOGIE DER PROJEKTE

MARZEC 2021 / MÄRZ 2021

16.03.2021 – Online

Dyskusja „Wybory lokalne w Niemczech jako zapowiedź wyników wyborów parlamentarnych 2021?”

W związku z odbywającymi się wyborami samorządowymi przeprowadzanymi w Badenii-Wittenberdze oraz Nadrenii-Palatynacie, zaproszeni goście i gościnie zastanawiali się nad tym, czy wybory przeprowadzone w powyższych landach, przełożą się na kampanię wyborczą oraz wyniki wyborów do Niemieckiego Bundestagu.

Finansowanie: Fundacja Friedricha Eberta

16.03.2021 – Online

Diskussion „Die Landtagswahlen in Deutschland als Vorhersage der Ergebnisse der Bundestagswahlen 2021?“

Im Zuge der stattfindenden Landtagswahlen in Baden-Württemberg und Rheinland-Pfalz sind die eingeladenen Gäste der Frage nachgegangen, ob die abgehaltenen Wahlen in den beiden Bundesländern Auswirkungen auf die Kampagne und Ergebnisse der Wahlen zum Deutschen Bundestag haben werden.

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung

KWIECIEŃ 2021 / APRIL 2021

24.04.2021 – Online

Szkolenie na temat poezji przyrodniczej

Szkolenie skierowane do nauczycieli języka niemieckiego oraz nauczycieli „Własnej historii i kultury” miało na celu zainteresować odbiorców tematem poezji przyrodniczej. Podczas spotkania uczestnicy dowiedzieli, się w jaki sposób wykorzystać w trakcie zajęć lekcyjnych temat poezji przyrodniczej, a także w jaki sposób zachęcić uczniów do samodzielnego pisania poezji. W szkoleniu wzięło udział 10 nauczycieli.

Partner: Centrum Eichendorffa w Łubowicach

24.04.2021 – Online

Schulung zum Thema der Naturlyrik

Die Schulung war gerichtet an Deutschlehrer sowie Lehrer „Eigener Geschichte und Kultur“ und hatte zum Ziel, die Adressaten für das Thema der Naturlyrik zu interessieren. Während des Treffens haben die Teilnehmer erfahren, wie man im Laufe des Unterrichts das Thema der Naturlyrik nutzen kann und ebenso, wie man Schüler dazu motivieren kann selbstständig Lyrik zu verfassen. An der Schulung nahmen 10 Lehrer teil.

Partner: Eichendorff-Zentrum in Lubowitz

04.2021 – Online

Konkurs „Poezja przyrodnicza”

W ramach kontynuacji tematu poezji przyrodniczej zorganizowano konkurs, w którym udział wzięło 37 uczniów. Uczestnicy konkursu nadesłali wiele prac zarówno literackich, plastycznych, jak i filmowych. Autorzy najlepszych prac otrzymali nagrody ufundowane przez m.in. Górnośląskie Centrum Spotkań i Kultury im. Josepha Eichendorffa w Łubowicach.

Partner: Centrum Eichendorffa w Łubowicach
Finansowanie: Instytut Stosunków Kulturalnych z Zagranicą (ifa)

04.2021 – Online

Wettbewerb „Naturlyrik“

Im Rahmen der Fortführung des Themas der Naturlyrik wurde ein Wettbewerb organisiert, an dem 37 Schüler teilnahmen. Die Teilnehmer reichten zahlreiche Arbeiten ein, darunter literarische und plastische Arbeiten sowie Filme. Die Autoren der besten Werke erhielten Preise, die vom Oberschlesischen Eichendorff- Kultur- und Begegnungszentrum in Lubowitz gesponsert wurden.

Partner: Eichendorff-Zentrum in Lubowitz
Finanzierung: Institut für Auslandsbeziehungen (ifa)

29.04.2021 – Online

Debata „Miasto przyjazne kobietom”

Internetowa debata zainteresowała niemalże 90 odbiorców, którzy mieli możliwość wysłuchania zaproszonych ekspertek z dziedziny działań społecznych, polityki oraz architektury. Tematem spotkania były problem wykluczenia i braku równości w strategii planowania zagospodarowania przestrzeni miejskiej.

Finansowanie: Fundacja im. Freidricha Eberta

29.04.2021 – Online

Debatte „Frauenfreundliche Stadt“

Die Internetdebatte verfolgten nicht weniger als 90 Teilnehmer, die die Möglichkeit hatten eingeladene Experten aus dem Bereich der Gesellschaftstätigkeit, der Politik und Architektur zu hören. Das Thema des Treffens war das Problem der Ausgrenzung und der fehlenden Gleichstellung in der Strategie des Planes der städtischen Raumentwicklung.

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung

MAJ 2021 / MAI 2021

21.05–23.05.2021 – Opole

Weekend seminaryjny w ramach Akademii Młodych Liderów MN

Pierwsze spotkanie stacjonarne Akademii w 2021 roku służyło głębszej integracji grupy, identyfikacji i omówieniu cech liderskich oraz wprowadzeniu do teorii zarządzania projektem. Przeprowadzono i omówiono z uczestnikami test osobowości MBTI. Dużą część warsztatu poświęcono za kwestie związane z zarządzaniem projektem. W szkoleniu wzięło udział 20 osób.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

21.05–23.05.2021 – Oppeln

Seminarwochenende im Rahmen der Akademie der Jungen Leader der Deutschen Minderheit

Die erste stationäre Begegnung der Akademie im Jahr 2021 diente der tieferen Gruppenintegration, der Identifizierung und Besprechung der Eigenschaften eines_r Leaders_in. Darüber hinaus wurden die Teilnehmer_innen in das Projektmanagements eingeführt. Es wurde ebenfalls der Persönlichkeitstest MBTI durchgeführt und besprochen. Während des Workshops wurde viel Zeit der Projektverwaltung gewidmet.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

Thomas Poguntke / Agnieszka Łada

WYBORY LOKALNE W NIEMCZECH

jako zapowiedź wyników wyborów parlamentarnych 2021?

LANDTAGSWAHLEN -

Wegweiser für die Bundestagswahl 2021?

Besuchen Sie **www.menti.com** und benutzen Sie den Code **8117 7747**

Was nehme ich mit?

Miasto przyjazne kobietom
Frauenfreundliche Stadt

29.04./ 18:00

Prelegentki / Referentinnen:

Wanda Nowicka, Gabriele Kämper,
Małgorzata Tkacz-Janik, Magdalena Milert

Moderatorka / Moderatorin:

Agnieszka Lichnerowicz

30.05.2021 – Bytom

Warsztaty architektoniczne dla młodzieży i nauczycieli

W ramach współpracy z Cyfrową Biblioteką Bytomskiej Architektury oraz Stowarzyszeniem Miasto dla Mieszkańców Bytom przeprowadzono cykl spotkań i warsztatów dla bytomskiej młodzieży. Zrealizowane warsztaty architektoniczne przeznaczone dla uczniów i nauczycieli z Technikum Budowlanego nr 4 w Bytomiu skierowane były na wspieranie wielokulturowości, dialogu międzykulturowego, a także promowanie stosunków polsko-niemieckich. W przedsięwzięciu wzięło udział ponad 90 bytomskich uczniów i uczennic.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu

30.05.2021 – Beuthen

Architektonischer Workshop für Jugend und Lehrer

Im Rahmen der Zusammenarbeit mit der „Cyfrowa Bibliotheka Architektury“ und der Gesellschaft „Miasto dla Mieszkanców Bytom“ wurde eine Reihe von Treffen und Workshops für die Beuthener Jugend durchgeführt. Die realisierten Workshops, die für Schüler und Lehrer aus dem „Technikum Budowlany Nr.4“ in Beuthen bestimmt waren, waren darauf ausgerichtet, die kulturelle Vielfalt, den zwischenkulturellen Dialog, sowie die polnisch-deutschen Beziehungen zu fördern. An der Veranstaltung nahmen mehr als 90 Beuthener Schülerinnen und Schüler teil.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finanzierung: Konsulat der BRD in Oppeln

CZERWIEC 2021 / JUNI 2021

04.06–06.06.2021 – Opole

Weekend seminaryjny w ramach Akademii Młodych Liderów MN

Kolejny weekend seminaryjnych Akademii związany był z wizytą Ambasadora Niemiec w Polsce. Tematyka szkolenia dotyczyła wystąpień publicznych i autoprezentacji. Uczestnicy Akademii mieli możliwość zdobyć wiedzę i doświadczenie z zakresu wystąpień medialnych a także wziąć udział w inspirującym i motywującym spotkaniu z Ambasadorem RFN. W weekendzie seminaryjnym wzięło udział 20 osób.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

04.06–06.06.2021 – Oppeln

Seminarwochenende im Rahmen der Akademie der Jungen Leader der Deutschen Minderheit

Ein weiteres Wochenende der Akademie war mit dem Besuch des Botschafters der BRD in Polen verbunden. Das Thema der Workshops waren Auftritte vor dem Publikum und Selbstpräsentation. Teilnehmer_innen der Akademie hatten die Möglichkeit die Theorie und Praktik bei Medienauftritten kennenzulernen und an der äußerst inspirierenden und motivierenden Begegnung mit dem Botschafter der BRD teilzunehmen. An dem Treffen nahmen 20 Personen teil.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

14.06.2021 – Bytom

Warsztaty architektoniczne dla młodzieży i nauczycieli

Kolejne spotkanie warsztatowe organizowane w ramach współpracy z Cyfrową Biblioteką Bytomskiej Architektury i Stowarzyszeniem Miasto dla Mieszkańców Bytom. Głównym celem warsztatów było dalsze wspieranie rozwój stosunków polsko-niemieckich a także promowanie wielokulturowości i budowanie partnerstw międzysektorowych. W ramach spotkań z młodzieżą i nauczycielami z Technikum Budowalnego nr 4 w Bytomiu mieliśmy możliwość dotarcia do 90 uczniów i uczennic z regionu.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu

14.06.2021 – Beuthen

Architektonischer Workshop für Jugend und Lehrer

Nächstes Workshoptreffen, dass im Rahmen der Zusammenarbeit mit der „Cyfrowa Bibliotheka Architektury“ und der Gesellschaft „Miasto dla Mieszkanców Bytom“ organisiert wurde. Das Hauptziel des Workshops war die weitere Förderung der polnisch-deutschen Beziehungen und der kulturellen Vielfalt, sowie das Vorantreiben des Aufbaues von zwischensektoralen Partnerschaften. Das Treffen mit der Jugend und den Lehrern des „Technikums Budowlany Nr. 4“ in Beuthen erreichte 90 Schülerinnen und Schüler aus der Region.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finanzierung: Konsulat der BRD in Oppeln

17.06.2021 – Opole

Szkolenie: „Strategia mojej organizacji”

Spotkanie, poprowadzone przez szkoleniowca i doradcę Lidię Kuczmierowską, skierowane było do przedstawicieli_ek organizacji pozarządowych. W ramach szkolenia uczestnicy przede wszystkim zdobyli wiedzę z zakresu budowania strategii. Po-

17.06.2021 – Oppeln

Schulung: „Die Strategie meiner Organisation“

Das Treffen, das von der Ausbilderin und Beraterin Lidia Kuczmierowska durchgeführt wurde, war an Vertreterinnen und Vertreter von Nichtregierungsorganisationen gerichtet. Im Rahmen der Schulung erhielten die Teilnehmer vor Allem Wissen aus dem

nadto, osoby biorące udział w szkoleniu dowiedziały się, w jaki sposób prowadzić analizy strategiczne oraz jakie elementy powinna zawierać dobrze przygotowana strategia. W spotkaniu uczestniczyło 12 osób.

Partner: Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich

Bereich der Strategieerarbeitung. Darüber hinaus haben die teilnehmenden Personen erfahren, wie man strategische Analysen durchführt und welche Elemente ein gut ausgearbeitete Strategie besitzen sollte. Am Treffen nahmen 12 Personen teil.

Finanzierung: Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich

22.06.2021 – online

Debata z cyklu Rozmowy o Europie: „30 lat Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy w zjednoczonej Europie"

Debata zorganizowana została w trzydziestą rocznicę podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, pomiędzy Niemcami a Polską. Traktatu, który uregulował wzajemne stosunki pomiędzy tymi państwami oraz nadał im podstawy prawne. Podczas debaty zaproszeni goście zastanawiali się nad tym jaki wpływ na obecne stosunki polsko-niemieckie ma podpisany przed trzydziestoma laty dokument. Przebieg spotkania śledziło 30 uczestników.

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

22.06.2021 – online

Debatte aus der Reihe Gespräche über Europa: „30 Jahre des Vertrages über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit im vereinten Europa"

Die Debatte wurde am 30. Jahrestag der Unterzeichnung des „Vertrages zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Republik Polen über gute Nachbarschaft und freundliche Zusammenarbeit" organisiert. Der Vertrag regelte die Beziehungen der beiden Länder, gab ihnen also eine Rechtgrundlage. Während der Debatte setzten sich die Gäste mit der Frage auseinander, welchen Einfluss der vor dreißig Jahren unterzeichnete Vertrag auf die aktuellen Deutsch-Polnischen Beziehungen hat. Die Veranstaltung wurde von 30 Teilnehmern verfolgt.

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen

23.06.2021 – Koźle Rogi

Archiwum Historii Mówionej: Spis powszechny. Deklaracja tożsamości"

Spotkanie ze świadkami czasu zorganizowane w ramach projektu Archiwum Historii Mówionej, którego celem jest zachowanie w pamięci czasu, miejsc i losów ludzkich związanych z historią Górnego Śląska. Spotkanie miało miejsce w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Koźle Rogach.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Archiwum Państwowe w Opolu, Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

23.06.2021 Cosel Rogau

Archiv der erzählten Geschichte: Volkszählung: Erklärung der Identität

Das Treffen mit Zeitzeugen wurde im Rahmen des Projektes „Archiv der erzählten Geschichte" organisiert, was zum Ziel hat, die Zeit, Orte und menschlichen Schicksale, die mit der Geschichte Oberschlesiens in Verbindung stehen, im Gedächtnis zu halten. Das Treffen fand statt im Gebäude des Schul- und Vorschulzentrums der Stadt Cosel Rogau statt.

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Archiwum Państwowe w Opolu, Zentrum der Schlesischen Kultur in Nakło Śląskie
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

29.06.2021 – Opole

Szkolenie: „Zagadnienia prawe w organizacjach"

Szkolenie obywające się w Centrum Dialogu Obywatelskiego w Opolu, było drugim spotkaniem skierowanym do przedstawicieli_ek organizacji pozarządowych. Głównymi zagadnieniami były tematy dotyczące ryzyka prawnego w działalności organizacji oraz sposoby ich minimalizowania. Uczestnicy zostali również zaznajomieni z prawnymi uwarunkowaniami działalności odpłatnej i działalności gospodarczej,

29.06.2021 – Oppeln

Schulung: „Rechtsfragen in Organisationen"

Die Schulung fand im Zentrum des Bürgerdialoges in Oppeln statt. Es war das zweite Treffen, das an Vertreter von Nichtregierungsorganisationen gerichtet war. Die Hauptthemen betrafen Rechtsrisiken bei der Organisationstätigkeit und Möglichkeiten diese zu minimieren. Die Teilnehmer wurden zusätzlich mit den rechtlichen Bedingungen entgeltlicher Aktivitäten und Wirtschaftsaktivitäten konfrontiert. Darü-

przepisami dotyczącymi finansowania i organizacji oraz z wybranymi metodami pozyskiwania środków. Spotkanie zostało poprowadzone przez eksperta w zakresie oceny wniosków o dofinansowanie w ramach programów grantowych – Grzegorza Wiaderka. W szkoleniu wzięło udział 13 osób.

Partner: Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich

ber hinaus wurden die Teilnehmer mit den Bestimmungen bezüglich Finanzierungen, Organisationen und mit ausgewählten Methoden der Nutzung von Finanzmitteln bekannt gemacht. Das Treffen wurde von einem Experten im Bereich der Bewertung von Anträgen zur Finanzierung im Rahmen von Förderprogrammen – Grzegorz Wiaderek – geleitet. An der Schulung nahmen 13 Personen teil.

Finanzierung: Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich

29.06.2021 – Opole

Lekcja z Atlasem – warsztaty dla nauczycieli

Dzięki zorganizowanym bezpłatnym warsztatom, biorący w nich udział edukatorzy poznali publikację „Atlas Górnego Śląska", otrzymali szereg materiałów dydaktycznych pomocnych w prowadzeniu zajęć historii i kultury Mniejszości Niemieckiej oraz lekcji języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej. W sumie w wydarzeniach wzięło udział 56 osób.

Finansowanie: Instytut Goethego Kraków

29.06.2021 – Oppeln

Unterricht mit dem Atlas – Workshops für Lehrer

Dank des organisierten kostenlosen Workshops konnten die teilnehmenden Lehrer die Publikation „Atlas Oberschlesiens" kennenlernen. Sie erhielten eine Reihe von didaktischen Hilfsmaterialien zur Durchführung des Unterrichts von Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit sowie der deutschen Sprache als Minderheitssprache. Insgesamt nahmen 56 Personen an den Veranstaltungen teil.

Finanzierung: Goethe-Institut Krakau

LIPIEC 2021 / JULI 2021

03.07–04.07.2021 – Bytom

Spacer miejski pt. „Zrewitalizowane podwórka Bytomia"

Spacer miejski był jednym z tych wydarzeń edukacyjno-historycznych, które za swój cel obrały promocję wielokulturowości i wpieranie dialogu międzykulturowego w mieście Bytom. Zainteresowani mogli poznać bliżej historię i kulturę swojego miasta, uznawaną za niemieckie dziedzictwo kulturowe regionu. Spacer po zabytkowych, zrewitalizowanych podwórkach Bytomia skupiał się na zjawiskowej architekturze tego miasta. W historycznych wycieczkach dla mieszkańców wzięło w sumie udział około 150 osób.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

03.07–04.07.2021 – Beuthen

Stadtspaziergang „Revitalisierte Hinterhöfe von Beuthen"

Der Stadtspaziergang war eine jener bildungshistorischen Veranstaltungen, die darauf abzielten, die kulturelle Vielfalt und den interkulturellen Dialog in der Stadt Beuthen zu fördern. Interessierte konnten die Geschichte und Kultur ihrer Stadt, die als deutsches Kulturerbe der Region anerkannt ist, näher kennenlernen. Der Spaziergang durch die historischen, revitalisierten Höfe von Beuthen konzentrierte sich auf die phänomenale Architektur dieser Stadt. An den historischen Führungen für Einheimische nahmen insgesamt rund 150 Personen teil.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

05.07.2021 – Góra św. Anny

Wernisaż wystawy „1919–1922: Konflikt o Górny Śląsk. Plebiscyt i podział regionu"

Wernisaż wystawy autorstwa Dawida Smolorza, zorganizowany w ramach obchodów 100. rocznicy przeprowadzenia referendum na Górnym Śląsku i wybuchu III powstania śląskiego, przyciągnął około 50 uczestników. Dwadzieścia sześć dwujęzycznych paneli prezentuje szereg map, ilustracji i fotografii nawiązujących do najważniejszych wydarzeń związanych z przeprowadzeniem plebiscytu. Wystawę prac prezentowano także w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego. Istnieje również możliwość bezpłatnego wypożyczenia prezentowanych materiałów przez ośrodki kulturalne i oświatowe.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu;

05.07.2021 – Sankt Annaberg

Vernissage Ausstellung „1919–1922. Konflikt um Oberschlesien Volksabstimmung und Teilung der Region"

Die Vernissage-Ausstellung von Dawid Smolorz, die im Rahmen des 100. Jahrestages des Referendums in Oberschlesien und des Ausbruches des 3. Schlesischen Aufstandes organisiert wurde, erreichte ungefähr 50 Teilnehmer. 26 zweisprachige Panels präsentierten eine Reihe von Karten, Illustrationen und Fotos, die sich auf die wichtigsten Ereignisse bei der Durchführung der Volksabstimmung von 1921 bezogen. Eine Ausstellung von Werken wurde auch im Büro des Marschalls der Woiwodschaft Oppeln präsentiert. Für Kultur- und Bildungszentren besteht die Möglichkeit, die präsentierten Materialien kostenlos zu mieten.

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

05.07.2021 – Góra św. Anny

Projekcja filmu: „Konflikt europejski. Plebiscyt górnośląski 1921 roku"

W ramach obchodów setnej rocznicy przeprowadzenia referendum na Górnym Śląsku i wybuchu powstania śląskiego zaprezentowano szerokiej publiczności projekcję filmową dotyczącą przebiegu i skutków plebiscytu z roku 1921 na Górnym Śląsku. Produkcja wyprodukowana przez Muzeum Górnośląskie we

05.07.2021 – Sankt Annaberg

Vorführung des Filmes: „Europäischer Konflikt. Die Volksabstimmung in Oberschlesien 1921."

Im Rahmen des 100. Jahrestages des Referendum in Oberschlesien und des Ausbruchs des Schlesischen Aufstandes wurde der breiten Öffentlichkeit der Film vorgeführt, der den Verlauf und die Folgen der Volksabstimmung in Oberschlesien 1921 behandelt. Der vom Oberschlesischen Museum in Zusammenarbeit

współpracy z Landeszentrale für politische Bildung Nordrhein-Westfalen, została przetłumaczona na język polski przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. Film jest dostępny na stronie internetowej Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu

mit der Landeszentrale für politische Bildung Nordrhein-Westfalen produzierte Film wurde vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit ins Polnische übersetzt. Der Film ist auf der Website des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit verfügbar.

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

06.07–08.07.2021 – Bytom

Spacer historyczny śladami historii miasta

Bytomski spacer historyczny był jednym z dziesięciu wydarzeń organizowanych w ramach promocji wielokulturowości i wspierania stosunków polsko-niemieckich. Podczas spaceru śladami historii miasta zaprezentowano zainteresowanym architekturę Bytomia, uznawaną jest za przykład niemieckiego dziedzictwa tego regionu. Wydarzenie skierowane do wszystkich zainteresowanych historią lokalną oraz dziedzictwem kulturowym, a w szczególności zadedykowane młodzieży z regionu, przyciągnęło ponad 150 uczestników.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

06.07–08.07.2021 – Beuthen

Historischer Spaziergang auf den Spuren der Stadtgeschichte

Der historische Spaziergang durch Beuthen war eine von zehn Veranstaltungen im Rahmen der Förderung der kulturellen Vielfalt und der Unterstützung der Polnisch-deutschen Beziehungen. Während des Spaziergangs auf den Spuren der Stadtgeschichte wurde den Interessierten die Architektur Beuthens vorgestellt, die als Beispiel für das deutsche Erbe dieser Region anerkannt ist. Die Veranstaltung war auf an alle gerichtet, die Interesse an der lokalen Geschichte und Kultur haben, und widmete sich insbesondere der Jugend der Region. Die Veranstaltung zog mehr als 150 Teilnehmer an.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

12.07–19.07.2021 – Koszęcin + online

Spotkanie XIX Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego – „W poszukiwaniu równowagi: człowiek a środowisko”

Szczyt Młodzieży Regionalnej Trójkąta Weimarskiego jest jedną z form współpracy, która skupia się przede wszystkim na wzmacnianiu międzynarodowych kontaktów, poprzez integrację młodzieży z krajów objętych porozumieniem (Polska, Niemcy, Francja). Tegoroczne spotkanie zwiększyło świadomość oraz wiedzę uczestników i uczestniczek na temat budowania równowagi pomiędzy człowiekiem a środowiskiem. Ponadto zwrócono szczególną uwagę na problemy małych społeczności oraz ich wpływu na kwestie regionalne i ogólnoeuropejskie.

Finansowanie: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

12.07–19.07.2021 – Koschentin + Online

Treffen des 9. Jugendgipfels des Regionalen Weimarer Dreiecks – „Auf der Suche nach dem Gleichgewicht: Mensch und Umwelt“

Der Jugendgipfel des Regionalen Weimarer Dreiecks ist eine Form der Zusammenarbeit, die vor allem auf die Stärkung der internationalen Kontakte durch die Integration von Jugendlichen aus den Mitgliedsländern der Übereinkunft (Polen, Deutschland, Frankreich) abzielt. Das diesjährige Treffen hat das Bewusstsein und Wissen der Teilnehmerinnen und Teilnehmer für den Aufbau eines Gleichgewichts zwischen Mensch und Umwelt gesteigert. Darüber hinaus wurde den Problemen kleiner Gemeinschaften und ihrem Einfluss auf regionale und europaweite Angelegenheiten besondere Aufmerksamkeit geschenkt.

Finanzierung: Wojewodschaft Schlesien

26.07–30.07.2021 – Prószków

Polsko-Niemiecki Festiwal Sztuki „Biegun ciepła”

W setną rocznicę odnotowania najwyżej temperatury na terenach Polski (29.07.1921 – 40,2 stopni Celsjusza) w miejscowości Prószków zorganizowano szereg wydarzeń kulturalnych. Zaproszeni polscy i niemieccy artyści stworzyli różnorodne prace z zakresu sztuki współczesnej – performance i video art, których tematyka oscylowała wokół ekologii. Ponadto przeprowadzono wernisaż, warsztaty dla dzieci oraz wykład i dyskusję dotyczące wpływu człowieka na środowisko. W wydarzeniu brało udział około 100 uczestników.

Partner: Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu, Biuro Kultury Nadrenii-Palatynatu, Centrum Kultury i Sportu Prószków, DFK Proskau, Partnerstwo Borów Niemodlińskich,
Finansowanie: Instytut Stosunków Kulturalnych z Zagranicą (ifa), Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu, Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

26.07–30.07.2021 – Proskau

Polnisch-Deutsches Kunstfest „Hitzepol“

Zum hundertsten Jahrestag der Aufzeichnung der höchsten Temperatur in Polen (29.07.1921–40,2 Grad Celsius) wurde in der Stadt Proskau eine Reihe von kulturellen Veranstaltungen organisiert. Die eingeladenen polnischen und deutschen Künstler schufen eine Vielzahl von Werken auf dem Gebiet der zeitgenössischen Kunst, Performance und Videokunst, die sich mit dem Thema der Ökologie befassten. Darüber hinaus wurden eine Vernissage, Workshops für Kinder sowie ein Vortrag und eine Diskussion über die Auswirkungen des Menschen auf die Umwelt durchgeführt. Rund 100 Teilnehmer nahmen an der Veranstaltung teil.

Partner: Galeria Sztuki Współczesnej in Oppeln, Kulturbüro Rheinland-Pfalz, Centrum Kultury i Sportu Prószków, DFK Proskau, Partnerstwo Borów Niemodlińskich
Finanzierung: Institut für Auslandsbeziehungen (ifa), Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln, Deutsches Generalkonsulat aus Breslau, Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

SIERPIEŃ 2021 / AUGUST 2021

11.08.2021 – Nakło Śląskie

Archiwum Historii Mówionej: „Dzieciństwo w latach 1940”

Spotkanie zorganizowane w ramach projektu Archiwum Historii Mówionej mające na celu podniesienie świadomości historycznej. Uczestnicy spotkania mieli możliwość wysłuchania kolejnej opowieści świadka historii naszego regionu. Spotkanie odbyło się w Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Archiwum Państwowe w Opolu, Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

11.08.2021 – Naklo

Archiv der erzählten Geschichte: „Kindheit in den 1940er Jahren“

Das Treffen, das im Rahmen des Projektes „Archiv der erzählten Geschichte“ organisiert wurde, zielte darauf ab, das historische Bewusstsein zu schärfen. Die Teilnehmer des Treffens hatten die Möglichkeit, eine weitere Erzählung eines Zeitzeugen der Geschichte unserer Region zu hören. Das Treffen fand im Schlesischen Kulturzentrum in Naklo statt.

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Archiwum Państwowe in Oppeln, Zentrum der Schlesischen Kultur in Nakło Śląskie
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

19.08.2021 – Rybnik

Lekcja z Atlasem – warsztaty dla nauczycieli

Nauczyciele biorący udział w bezpłatnych warsztatach, mieli możliwość pracy z Atlasem Górnego Śląska, pozycją proponowaną do wykorzystania podczas zajęć historii i kultury Mniejszości Niemieckiej oraz lekcji języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej. Uczestnicy warsztatów otrzymali również szereg materiałów przydatnych w pracy z dziećmi i młodzieżą. W sumie w wydarzeniu wzięło udział 56 osób.

Finansowanie: Instytut Gothego Kraków

19.08.2021 – Rybnik

Lekcja z Atlasem – warsztaty dla nauczycieli

Unterricht mit dem Atlas – Workshops für Lehrer
Dank des organisierten kostenlosen Workshops konnten die teilnehmenden Lehrer die Publikation „Atlas Oberschlesiens“ kennenlernen. Sie erhielten eine Reihe von didaktischen Hilfsmaterialien zur Durchführung des Unterrichts von Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit sowie der deutschen Sprache als Minderheitssprache. Insgesamt nahmen 56 Personen an den Veranstaltungen teil.

Finanzierung: Goethe-Institut Krakau

28.08.2021 – Olsztyn

Archiwum Historii Mówionej: „Karta historii Warmii i Mazur od 1940 r. do współczesności”

Wydarzenie związane z projektem mającym na celu rejestrowanie relacji świadków historii naszego regionu. Tematem spotkania, które odbyło się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie była próba przyjrzenia się trudnej historii Warmii i Mazur.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Archiwum Państwowe w Opolu, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

28.08.2021 – Allenstein

Archiv der erzählten Geschichte: „Karte der Geschichte des Ermlandes und Masuren von 1940 bis zur Gegenwart“

Die Veranstaltung wurde in Verbindung mit dem Projekt organisiert, das darauf abzielt, Zeitzeugenberichte der Geschichte unserer Region aufzuzeichnen. Das Thema des Treffens in der öffentlichen Regionalbibliothek in Allenstein war der Versuch, die komplexe Geschichte des Ermlandes und von Masuren zu betrachten.

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Archiwum Państwowe w Opolu, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

29.08.2021 – Olsztyn

Spotkanie rodzin – Familientreffen

Familientreffen to coroczne spotkanie dla rodzin, które dwujęzycznie wychowują swoje dzieci. Spotkanie zorganizowane już po raz kolejny w województwie warmińsko-mazurskim cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Dla uczestników przewidziano warsztaty z zakresu dwujęzyczności, animacje dla dzieci przeprowadzone w języku niemieckim a także możliwość wymiany własnych doświadczeń. W spotkaniu wzięło udział 60 uczestników.
Spotkanie zorganizowano w ramach projektu Bilingua.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

29.08.2021 – Allenstein

Familientreffen

Das Familientreffen ist eine Treffen für Familien, die ihre Kinder zweisprachig erziehen oder dies beabsichtigen, dass von Jahr zu Jahr stattfindet. Das Treffen hat ein weiteres Mal im Norden stattgefunden und erfreute sich großem Interesse. Teilnehmer_innen wurden Workshops zum Thema der Zweisprachigkeit, Animationen für Kinder in deutscher Sprache und die Möglichkeit zum Erfahrungsaustausch. Im Treffen nahmen 60 Personen teil.
Das Familientreffen wird im Rahmen der Kampagne „Bilingua – einfach mit Deutsch!“ realisiert.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD, Polnisches Ministerium für Inneres und Verwaltung

WRZESIEŃ 2021 / SEPTEMBER 2021

10.09–11.09.2021 – Daniec, Chrząstowice

Warsztaty gotowania z książką kucharską Marii Wurst

Spotkanie skierowane było do najmłodszych odbiorców. Dzieci uczestniczące w projekcie, pod okiem mistrza kuchni, ćwiczyły swoje umiejętności kulinarne, bazując na przepisach z książki kucharskiej autorstwa opolskiej nauczycielki gospodarstwa domowego – Marii Wurst.

Finansowanie: Instytut Goethego Kraków

10.09–11.09.2021 – Danietz, Chronstau

Koch-Workshop mit dem Kochbuch von Maria Wurst

Das Treffen richtete sich an die jüngste Zielgruppe. Die am Projekt beteiligten Kinder übten unter Anleitung eines Küchenchefs ihre Kochkünste anhand von Rezepten aus dem Kochbuch der Oppelner Hauswirtschaftslehrerin Maria Wurst.

Finanzierung: Goethe-Institut Krakau

18.09–19.09.2021 – Bytom

Spacer miejski pt. „Zrewitalizowane podwórka Bytomia”

Około 150 uczestników wzięło udział w cyklu historycznych spacerów miejskich zorganizowanych przez Cyfrową Bibliotekę Bytomskiej Architektury

18.09–19.09.2021 – Beuthen

Stadtspaziergang: „Revitalisierte Höfe von Beuthen“

Rund 150 Teilnehmer nahmen an einer Reihe historischer Stadtspaziergänge teil, die von der „Cyfrowa Bibliotheka Bytomskiej Architektury“ und der

oraz stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom przy wsparciu Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej. Spacer „Zrewitalizowane podwórka Bytomia" był jedynym z wydarzeń edukacyjnych przybliżającym zainteresowanym architekturę tego miasta. Wydarzenie promowało lokalną historię, dziedzictwo kulturowe a także śląską tożsamość, stawiając na wielokulturowość i wsparcie stosunków polsko-niemieckich.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

Gesellschaft „Miasto dla Mieszkanców Bztom" mit Unterstützung des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit organisiert wurde. Der Spaziergang „Revitalisierte Höfe von Bytom „ war die einzige der Bildungsveranstaltungen, die sich der Architektur dieser Stadt widmete. Die Veranstaltung trug zur lokalen Geschichte, zum kulturellen Erbe und zur Ausbildung einer schlesischen Identität bei und setzte auf kulturelle Vielfalt und die Unterstützung der deutsch-polnischen Beziehungen.

Partner: Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

19.09.2021 – Łubowice

Spotkanie rodzin – Familientreffen

W Łubowicach, na Górnym Śląsku odbyło się kolejne tegoroczne spotkanie promujące wychowanie dwujęzyczne – Familientreffen. Dla uczestników przygotowano szereg interesujących zajęć – rodzice uczestniczyli w eksperckich warsztatach, gdzie zdobywali wiedzę z zakresu dwujęzyczności, dzieci natomiast brały udział w animacjach językowych. W spotkaniu wzięło udział 40 uczestników.

Familientreffen realizowane jest w ramach projektu „Bilingua – łatwiej z niemieckim!"

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

19.09.2021 – Lubowitz

Familientreffen

In Lubowitz in Oberschlesien fand das nächste Treffen, dass der zweisprachigen Erziehung – Familientreffen. gewidmet ist statt. W Łubowicach, na Górnym Śląsku odbyło się kolejne tegoroczne spotkanie promujące wychowanie dwujęzyczne – Familientreffen. Für die Teilnehmer_innen wurde eine Reihe von interessanten Workshops vorbereitet – Eltern nahmen an Expertenworkshops, die Kinder hingegen an Sprachanimationen teil. Im Treffen nahmen 40 Teilnehmer_innen teil.

Das Familientreffen wird im Rahmen der Kampagne „Bilingua – einfach mit Deutsch!" realisiert.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD, Polnisches Ministerium für Inneres und Verwaltung

24.09–26.09.2021 – Katowice

Weekend seminaryjny w ramach Akademii Młodych Liderów MN

Kolejne spotkanie w ramach Akademii Młodych Liderów oscylowało wokół tematu związanego z kompetencjami międzykulturowymi we współpracy polsko-niemieckiej. Uczestnicy szkolenia zostali zapoznani z szeregiem istotnych informacji, które pozwolą im w przyszłości pełnić funkcję mediatorów pomiędzy dwiema kulturami – polską oraz niemiecką. W szkoleniu wzięło udział 20 młodych dorosłych.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

24.09–26.09.2021 – Kattowitz

Seminarwochenende im Rahmen der Akademie der Jungen Leader der Deutschen Minderheit

Ein weiteres Treffen im Rahmen der Akademie beschäftigte sich mit dem Thema der interkulturellen Kompetenzen bei der deutsch-polnischen Zusammenarbeit. Die Teilnehmer_innen bekamen ein Paket von Informationen, die es ihnen in Zukunft ermöglichen ein Mediator zwischen zwei Kulturen der polnischen und deutschen, zu sein. Am Seminar nahmen 20 junge Erwachsene teil.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

PAŹDZIERNIK 2021 / OKTOBER 2021

11.10–12.10.2021 – Krzyżowa + transmisja online

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Trzydziestolecie polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie. Problemy mniejszości narodowych i etnicznych w XX i XXI wieku”

Celem konferencji było przyjrzenie się sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup regionalnych w Polsce i Europie z punktu widzenia zarówno społecznego, jak i politycznego. W wydarzeniu brało udział stacjonarnie 34 uczestników oraz niemalże 3000 osób za pośrednictwem Internetu. Zakres tematyczny debaty oraz wykładów dotyczył głównie międzynarodowych regulacji ochrony oraz mniejszości narodowych w Europie XXI wieku. Na konferencję zaproszono grono działaczy, naukowców oraz praktyków.

Finansowanie: Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej

11.10–12.10.2021 – Kreisau + Onlineübertragung

Internationale Wissenschaftskonferenz „Dreißigster Jahrestag des deutsch-polnischen Vertrags über eine gute Nachbarschaft. Probleme nationaler und ethnischer Minderheiten im 20. und 21. Jahrhundert“

Ziel der Konferenz war es, die Lage nationaler und ethnischer Minderheiten und regionaler Gruppen in Polen und Europa aus sozialer und politischer Sicht zu betrachten. 34 Teilnehmer nahmen in Präsenz und weitere 3000 Menschen über das Internet an der Veranstaltung teil. Der thematische Bereich der Diskussionen und Vorträge betraf hauptsächlich internationale Regelungen zum Schutz nationaler Minderheiten und nationale Minderheiten allgemein im Europa des 21. Jahrhunderts. Eine Reihe von Aktivisten, Wissenschaftlern und Praktikern wurde zu der Konferenz eingeladen.

Finanzierung: Forschungszentrum der Deutschen Minderheit

13.10.2021 – Opole

Archiwum Historii Mówionej: „Rechtor, Nauczyciel, Pedagog. Mój szkolny bagaż doświadczeń”

Przedostatnie tegoroczne spotkanie ze świadkami historii w ramach projektu Archiwum Historii Mówionej. Tym razem zaproszeni goście opowiadali o tym, w jaki sposób na przestrzeni lat zmieniał się zawód nauczyciela. Spotkanie odbyło się w siedzibie Uniwersytetu Opolskiego.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Archiwum Państwowe w Opolu
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

13.10.2021 – Oppeln

Archiv der erzählten Geschichte: „Rektor, Lehrer, Pädagoge. Mein Schulgepäck der Erfahrungen“

Das vorletzte Treffen mit Zeitzeugen der Geschichte im Rahmen des Projekts „Archiv der erzählten Geschichte“ in diesem Jahr. Diesmal erzählten die geladenen Gäste, wie sich der Lehrerberuf im Laufe der Jahre verändert hat. Das Treffen fand im Hauptsitz der Universität Oppeln statt.

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Archiwum Państwowe w Opolu
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

22.10–24.10.2021 – Opole

Weekend seminaryjny w ramach Akademii Młodych Liderów MN

Ostatni szkoleniowy weekend seminaryjny Akademii Młodych Liderów poświęcony był szczegółowemu omówieniu zagadnień z zakresu komunikacji oraz dy-

22.10–24.10.2021 – Oppeln

Seminarwochenende im Rahmen der Akademie der Jungen Leader der Deutschen Minderheit

Das letzte Schulungswochenende der Akademie hat sich mit der Kommunikation und Gruppendynamik beschäftigt. Diese Fähigkeiten werden bestimmt

namiki grupowej. Zdobyte umiejętności z pewnością posłużą absolwentom projektu w odpowiednim zaangażowaniu w życie polityczne i społeczne mniejszości niemieckiej w Polsce. W zajęciach wzięło udział 20 osób.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

von Vorteil bei entsprechendem Engagement in das politische und gesellschaftliche Leben der deutschen Minderheit in Polen. Am Treffen haben 20 Personen teilgenommen.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

26.10–29.10 – Kamień Śląski + transmisja online

XXVI Seminarium Śląskie – „Polsko-niemieckie zmagania o Górny Śląsk"

Tegoroczne Seminarium Śląskie zorganizowane zostało w setną rocznicę wybuchu III powstania śląskiego oraz przeprowadzenia plebiscytu górnośląskiego. Z tego względu, organizatorzy skupili się w tym roku na tematach dotyczących powyższych wydarzeń. Panele dyskusyjne oraz debaty skupiały się głównie na porównaniu obecnego spojrzenia polskich i niemieckich historyków na czas powstań śląskich i plebiscytu.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

26.10–29.10.2021- Groß Stein + Onlineübertragung

26. Schlesienseminar – „Deutsch-polnisches Ringen um Oberschlesien"

In diesem Jahr wurde das Schlesienseminar zum hundertsten Jahrestag des Beginns des 3. Schlesischen Aufstandes und der Durchführung des Referendums in Oberschlesien organisiert. Aus diesem Grund haben sich die Organisatoren in diesem Jahr auf die Themen der oben genannten Ereignisse konzentriert. Die Diskussionsrunden und Debatten befassten sich hauptsächlich mit dem Vergleich der aktuellen Sichtweise polnischer und deutscher Historiker auf die Zeit der schlesischen Aufstände und der Volksabstimmung.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD, Konrad Adenauer Stiftung, Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Sächsisches Staatsministerium des Innern

26.10.2021 – Kamień Śląski + online

Debata z cyklu Rozmowy o Europie: „Most między Polską a Niemcami? Rola Śląska w stosunkach polsko-niemieckich 1921–2021"

W ramach debaty otwierającej XXVI Seminarium Śląskie DWPN we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera zorganizował panel dyskusyjny na temat roli Śląska w stosunkach polsko-niemieckich w latach 1921–2021. Tematyka debaty dotyczyła najważniejszych kamieni milowych w stosunkach polsko-niemieckich w XX wieku, roli Kościoła i poszczególnych duchownych po obu stronach granicy i ich roli w procesie pojednania, Omówiono również rolę mediów i pracy wychowawczej na rzecz młodzieży. Stacjonarnie w wydarzeniu wzięło udział około 40 osób, a 20 osób śledziło transmisję debaty przez Internet.

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

26.10. 2021 – Groß Stein + Online

Die Diskussion aus der Reihe Gespräche über Europa: „Brücke zwischen Polen und Deutschland? Die Rolle Schlesiens in den polnisch-deutschen Beziehungen 1921–2021"

Im Rahmen der einleitenden Debatte des 26. Schlesienseminars organisierte das HDPZ in Zusammenarbeit mit der Konrad-Adenauer-Stiftung eine Diskussionspanel über die Rolle Schlesiens in den Polnisch-deutschen Beziehungen in den Jahren 1921–2021. Die Thematik der Debatte waren die wichtigsten Meilensteine in den Deutsch-Polnischen Beziehungen im 20. Jahrhundert, die Rolle der Kirche und der einzelnen Geistlichen auf beiden Seiten der Grenze sowie ihre Rolle im Versöhnungsprozess. Die Rolle der Medien und der Erziehungsarbeit für junge Menschen wurde ebenfalls besprochen. Etwa 40 Personen nahmen an der Veranstaltung teil und 20 Personen verfolgten die Übertragung der Debatte über das Internet.

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung Polen

LISTOPAD 2021 / NOVEMBER 2021

09.11.2021 – Online

Debata „Go West? Szanse i wyzwania migracji zarobkowej między Niemcami, Polską i Ukrainą"

Podczas debaty internetowej zaproszeni eksperci i ekspertki dyskutowali na temat szans i wyzwań związanych z migracją zarobkową pomiędzy Niemcami, Polską i Ukrainą. Ponadto uczestnicy spotkania zastanawiali się, czy Polska może skorzystać z doświadczeń krajów przyjmujących migrantki i migrantów, aby budować warunki jak najbardziej dogodne dla osób migrujących.

Finansowanie: Fundacja im. Freidricha Eberta

09.11.2021 – Online

Debatte: „Go West? Chancen & Herausforderungen der Arbeitsmigration zwischen Deutschland, Polen und der Ukraine im Vergleich"

Während der Internetdebatte diskutierten Experten das Thema der Chancen und Herausforderungen in Verbindung mit Arbeitsmigration zwischen Deutschland, Polen und der Ukraine. Darüber hinaus befassten sich die Teilnehmer mit der der Frage, ob Polen die Erfahrungen der Länder, die Migranten aufgenommen haben, nutzen kann, um möglichst günstige Bedingungen für Einwanderer zu schaffen.

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung

10.11.2021 – Bytom

Spacer śladami kultury niemiecko- żydowskiej i lekcja historii „Obcy Heimat"

W pałacu Thiele-Winclerów w bytomskich Miechowicach zorganizowano prelekcję historyczną w związku z prezentowaną tam wystawą poświęconą tragicznym

10.11.2021 – Beuthen

Spaziergang auf den Spuren der deutsch-jüdischen Kultur und Geschichtslektion „Fremde Heimat"

Im Schloss Miechowitz in Beuthen wurde ein historischer Vortrag im Zusammenhang mit der dort prä-

wydarzeniom rozgrywającym się na terenach Śląska w latach 1945–1950.

Na ten dzień zaplanowano również miejską trasę historyczną skierowaną do pasjonatów wielokulturowości regionu i lokalnego dziedzictwa Zainteresowani mieli możliwość wzięcia udziału w spacerze śladami kultury niemiecko-żydowskiej w Bytomiu.

Partner: Miasto Bytom, Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN (bmi)

sentierten Ausstellung organsiert, die den tragischen Ereignissen in Schlesien in den Jahren 1945 bis 1950 gewidmet war.

Für diesen Tag wurde auch ein stadtgeschichtlicher Spaziergang organisiert, der sich an Liebhaber der kulturellen Vielfalt und des lokalen Erbes der Region richtet. Interessierte konnten einem Spaziergang auf den Spuren der deutsch-jüdischen Kultur in Beuthen teilnehmen.

Partner: Miasto Bytom, Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (CBBA), Miasto dla Mieszkańców Bytom (MDM)
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD,

19.11.2021 – Online – Opole

Debata online w ramach cyklu „Jaka przyszłość czeka Unię Europejską? Wyzwania, wizje, perspektywy”

Podczas debaty online, zorganizowanej w ramach projektu *Akademia – program młodych liderów i liderek mniejszości niemieckiej* dyskutowano na temat przyszłości Unii Europejskiej. Zaproszeni goście i gościnie dzielili się swoimi spostrzeżeniami na temat roli i znaczenia UE na arenie międzynarodowej, a także zastanawiali się na tym, jaka przyszłość czeka wspólnotę. Debatę śledziło 40 osób.

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce (w ramach cyklu *Rozmowy o Europie*), Forum Dialog Plus im. Andrzeja Godlewskiego

19.11.2021 – Online – Oppeln

Online-Debatte der Reihe „Welche Zukunft erwartet die Europäische Union? Herausforderungen, Visionen, Perspektiven“

In der Online-Debatte, die im Rahmen des Projektes „Akademia – Förderprogramm für junge Erwachsene der deutschen Minderheit“ organisiert wurde, wurde die Zukunft der Europäischen Union diskutiert. Die geladenen Gäste teilten ihre Ansichten über die Rolle und Bedeutung der EU auf der internationalen Bühne und fragten sich, welche Zukunft die Gemeinschaft erwartet. 40 Personen verfolgten die Debatte.

Finanzierung: Konrad-Adenauer Stiftung Polen, Forum Dialog Plus im. Andrzeja Godlewskiego

24.11–25.11.2021 – Kędzierzyn Koźle, Gliwice

Lekcja z Atlasem – warsztaty dla nauczycieli

Kolejne spotkanie promujące publikację Atlas Górnego Śląska, przeznaczoną dla nauczycieli prowadzących zajęcia historii i kultury Mniejszości Niemieckiej oraz lekcji języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej. Uczestnicy warsztatów otrzymali również szereg materiałów przydatnych w pracy z dziećmi i młodzieżą. W sumie w wydarzeniu wzięło udział 56 osób.

Finansowanie: Instytut Goethego Kraków

24.11–25.11.2021 – Kandrzin-Cosel, Gleiwitz

Unterricht mit Atlas – Workshops für Lehrer

Ein weiteres Treffen, das sich dem „Atlas von Oberschlesien“ widmet, der für Lehrer gedacht ist, die über die Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit sowie den Deutschunterricht als Sprache der nationalen Minderheit unterrichten. Die Workshopteilnehmer erhielten auch eine Reihe von Materialien, die für die Arbeit mit Kindern und Jugendlichen nützlich sind. Insgesamt nahmen 56 Personen an der Veranstaltung teil.

Finanzierung: Goethe-Institut Krakau

26.11.2021 – Opole

Gala podsumowująca piątą edycję projektu ELOm – Elementarz Liderów Organizacji

Dnia 26 listopada w Opolu została zorganizowana gala, na które zaprezentowane zostały efekty programów młodzieżowych. W tym roku uczestnicy i uczestniczki ELOm zaproponowali cztery ciekawe projekty:

1. „Klein Berlin – to nie moje miasto! Nie znasz? To poznasz!"
2. „Dreh dich rein ins Helfen / Wkręć się i pomagaj"
3. „Aus alt modern machen – stare na modne"
4. „Alternative für Konsum" – DIY Workshops

Finansowanie: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w RP, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

26.11.2021 Oppeln

Zusammenfassende Gala der fünften Ausgabe des ELOm-Projekts

Am 26. November wurde in Oppeln eine Gala organisiert, auf der die Ergebnisse der Jugendprogramme präsentiert wurden. In diesem Jahr schlugen die Teilnehmerinnen und Teilnehmer vier interessante Projekte vor:

1. „Klein Berlin – to nie moje miasto! Nie znasz? To poznasz!"
2. „Dreh dich rein ins Helfen / Wkręć się i pomagaj"
3. „Aus alt modern machen – stare na modne"
4. „Alternative für Konsum" – DIY Workshops

Finanzierung: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Bund der Jugend der deutschen Minderheit, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

GRUDZIEŃ 2021 / DEZEMBER 2021

09.12.2021 – Online

Spotkanie autorskie w ramach promocji publikacji „Zielony i kolorowy – przewodnik przyrody Górnego Śląska”

Spotkanie autorskie było związane z promocją drugiego wydania przewodnika turystycznego „Zielony i kolorowy- przewodnik przyrody Górnego Śląska”. Zaktualizowana wersja publikacji autorstwa Beaty i Pawła Pomykalskich, poszerzona została o dodatkowe informacje dotyczące krajobrazów przyrodniczych i obszarów chronionych Górnego Śląska. Przewodnik, opublikowany w wersji dwujęzycznej (polsko-niemieckiej) dostępny jest zarówno w elektronicznej (na stronie internetowej księgarni Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej – www.hausbooks.pl), jak i papierowej.

Finansowanie: Instytut Stosunków Kulturalnych z Zagranicą (iFa)

09.12.2021 – Online

Autorentreffen im Rahmen der Bewerbung der Publikation „Grün und Bunt – Ein Natur-Guide für Oberschlesien“

Das Autorentreffen fand im Rahmen der Bewerbung der zweiten Ausgabe des Reiseführer „Grün und bunt – Ein Natur-Guide für Oberschlesien“ statt. Die aktualisierte Version der Publikation von Beata und Pawel Pomykalski wurde um zusätzliche Informationen zu den Naturlandschaften und Schutzgebieten Oberschlesiens erweitert. Der zweisprachige (polnisch-deutsch) Reiseführer ist sowohl elektronisch (auf der Internetseite des Buchladens DWPN – www.hausbooks.pl) als auch in Papierform erhältlich.

Finanzierung: Institut für Auslandsbeziehungen (ifa)

13.12.2021 – Siemianowice Śląskie

Archiwum Historii Mówionej: „Niezłomne. Rozmowy z kobietami Stanu Wojennego”

Ostatnie w tym roku spotkanie w ramach projektu Archiwum Historii Mówionej, poświęcone było przypadającej tego dnia czterdziestej rocznicy wprowadzenia Stanu Wojennego w Polsce. Zaproszone świadkinie historii opowiedziały o swoich doświadczeniach związanych z tym wydarzeniem. Spotkanie miało miejsce w Siemianowickim Centrum Kultury w Siemianowicach Śląskich.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

13.12.2021 – Siemianowitz-Laurahütte

Archiv der erzählten Geschichte: „Unbeirrt. Gespräche mit Frauen des Kriegsrechts“

Das letzte Treffen im Rahmen des Projekts „Archiv der erzählten Geschichte“ in diesem Jahr. Das Treffen war dem vierzigsten Jahrestag der Einführung des polnischen Kriegsrechts gewidmet. Die geladenen Zeitzeugen erzählten von ihren Erfahrungen im Zusammenhang mit diesem Ereignis. Das Treffen fand im Kulturzentrum der Stadt Siemanowitz-Laurahütte

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD

16.12.2021 – Online

Debata w ramach cyklu Rozmowy o Europie: „10 lat polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu. Co udało się osiągnąć?”

Debata zorganizowana została w ramach dziesiątej rocznicy polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu – rozmów zainicjowanych w 2010 roku, których celem był przegląd stanu realizacji postanowień Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z roku 1991. Zaproszeni goście spotkania podjęli próbę podsumowania dokumentu z roku 2011 pod nazwą: „Wspólne Oświadczenie Okrągłego Stołu w sprawie wspierania obywateli niemieckich polskiego pochodzenia i Polaków w Niemczech oraz mniejszości w Polsce, zgodnie z polsko-niemieckim traktatem o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy”. Debatę śledziło 30 osób.

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

16.12.2021 Online

Debatte der Reihe Gespräche über Europa: „10 Jahre deutsch-polnischer runder Tisch. Was konnte erreicht werden?“

Die Diskussion wurde im Rahmen des zehnten Jahrestages des deutsch-polnischen Runden Tisches organisiert – das waren Gespräche, die 2010 initiiert wurden und dessen Ziel es war den Stand der Umsetzung des Vertrags über gute Nachbarschaft, Freundschaft und Zusammenarbeit von 1991 zu überprüfen . Die geladenen Gäste des Treffens haben versucht, ein Dokument aus dem Jahr 2011 mit dem Titel „Gemeinsame Erklärung des Runden Tisches zur Unterstützung der deutschen Bürger polnischer Herkunft, der Polen in Deutschland und der Minderheit in Polen im Einklang mit dem polnisch-deutschen Vertrag über gute Nachbarschaft, Freundschaft und Zusammenarbeit“ zusammenzufassen. 30 Personen verfolgten die Debatte.

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung

PROJEKTY O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU

PROJEKTE VON BESONDERER BEDEUTUNG

styczeń – grudzień 2021

Niemieckie Kluby Malucha

Niemieckie Kluby Malucha to projekt skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym. Obejmuje on dwanaście dwugodzinnych zajęć w języku niemieckim, odbywających się raz w tygodniu. Utworzenie klubów odbywało się we współpracy z lokalnymi kołami DFK. Zajęcia prowadzone były przez animatorki językowe, które bazowały na specjalnych konspektach nawiązujących tematycznie do życia codziennego dzieci i kultury mniejszości niemieckiej na Górnym Śląsku. Zajęcia obejmowały gry edukacyjne, naukę piosenek i rymów, wykonywanie kreatywnych prac plastycznych. Dzieci aktywnie uczestniczyły w zajęciach, chętnie wracały do ich treści w domach. W 2021 roku utworzono 22 grupy: 19 grup kontynuujących oraz 3 nowe. Łącznie przeprowadzono 538 godzin zajęć animacyjnych w języku niemieckim dla 264 dzieci. Projekt oferował dodatkowe wsparcie dla rodziców chcących wychowywać swoje dzieci dwujęzycznie.

Obszar: Województwo opolskie i śląskie: Bogacica, Chróścice, Dobrodzień, Dziewkowice, Gliwice, Kadłub Turawski, Kopienica, Kujakowice, Ligota Turawska, Łany, Niezdrowice, Poniszowice, Rozmierz, Rożniątów, Steblów, Stradunia, Toszek, Zdzieszowice, Złotniki.
Forma: stacjonarna

Januar – Dezember 2021

Deutscher Kinderclub

Das Projekt „Deutscher Kinderclub“ richtet sich an Kinder im Vorschulalter. Das Projekt umfasst 12 zweistündige Kurse in deutscher Sprache, die einmal pro Woche stattfinden. Die Gründung der Clubs fand in Zusammenarbeit mit den lokalen Deutschen Freundschaftskreisen statt. Der Unterricht wurde von Sprachanimatoren durchgeführt, die sich auf spezielle Lehrpläne stützten, die sich thematisch auf das alltägliche Leben der Kinder und die Kultur der deutschen Minderheit in Oberschlesien beziehen. Die Unterrichtsstunden umfassten Lernspiele, das Erlernen von Liedern und Reimen und das Anfertigen kreativer Kunstwerke. Die Kinder nahmen aktiv am Unterricht teil und beschäftigten sich auch gerne zu Hause weiter mit den Inhalten des Unterrichts. Im Jahr 2021 wurden 22 Gruppen gegründet: 19 Gruppen, die aus dem letzten Jahr weitergeführt wurden und 3 neue. Insgesamt wurden 538 Stunden Animationsunterricht in deutscher Sprache für 264 Kinder durchgeführt. Das Projekt bot zusätzliche Unterstützung für Eltern, die ihre Kinder in zweisprachiger Sprache erziehen möchten.

Gebiet: Wojewodschaft Oppeln und Schlesien: Bodland, Chrosczütz, Guttentag, Schewkowitz, Gleiwitz, Kadlub Turawa, Koppinitz, Kunzendorf, Ellguth Turawa, Lohnau, Niesdrowitz, Ponischowitz, Rosmierz, Rosniontau, Stöblau, Straduna, Tost, Deschowitz, Zlattnik.
Form: Präsenz

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w Polsce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec oraz wpłaty uczestników.

styczeń – grudzień 2021

Bilingua – łatwiej z niemieckim! Kampania wzmacniająca polsko-niemiecką dwujęzyczność w Polsce

Działalność Punktu Doradczego w ramach kampanii „Bilingua – łatwiej z niemieckim!" w 2021 roku, podobnie jak w latach poprzednich cieszyła się bardzo dużą popularnością. Doradczynie ds. dwujęzyczności odwiedziły blisko kilkadziesiąt placówek oświatowych, w tym głównie szkoły, a także uczestniczyły w spotkaniach z rodzicami i nauczycielami, obejmując swoim doradztwem blisko 2500 dzieci. Podczas naszych warsztatów "Deutsch ist trendy, Deutsch ist cool" organizowanych w ramach spotkań z doradczyniami, dzieci miały możliwość uczestniczenia

Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen
Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens; Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat sowie Zahlungen von Teilnehmern

Januar – Dezember 2021

Bilingua – einfach mit Deutsch! Kampagne zur Stärkung der deutsch-polnischen Zweisprachigkeit in Polen

Die Tätigkeit der Beratungsstelle im Rahmen der Kampagne „Bilingua- einfach mit Deutsch!" erfreute sich im Jahr 2021, wie auch in den Vorjahren, sehr großer Beliebtheit. Die zweisprachigen Berater besuchten rund ein Dutzend Bildungseinrichtungen, darunter vor allem Schulen, und besuchten auch Treffen mit Eltern und Lehrern, die dadurch mit ihren Beratungen rund 2500 Kinder erreichten. Während unserer Workshops „Deutsch ist trendy, Deutsch ist cool", die im Rahmen von Beratertreffen organisiert wurden, hatten die Kinder die Möglichkeit, an Sprach-

w animacjach językowych. Nasze warsztaty docenili także nauczyciele, którzy mieli możliwość poznania nowych metod pracy na lekcjach języka niemieckiego, a których również wspieraliśmy bezpłatnymi materiałami dydaktycznymi. Ponadto nasze doradczynie udzieliły około 250 porad, pełniąc dyżury mailowe i telefoniczne oraz prowadząc korespondencję z zainteresowanymi podmiotami. Dodatkowo wszelkie informacje związane z działalnością Punktu Doradczego oraz organizacji nauki języka niemieckiego, jako języka mniejszości narodowej, m.in. podstawy prawne, programy, materiały potrzebne do pracy, informacje o konkursach, umieszczane były w poradniku informacyjnym dla dyrektorów, nauczycieli i rodziców, który w formie wirtualnej tablicy (padletu), był powszechnie dostępny. Poza tym Doradczynie miały stały kontakt z ekspertami i specjalistami w zakresie szkolnictwa dwujęzycznego i prawa oświatowego oraz z instytucjami działającymi statutowo na rzecz oświaty mniejszościowej oraz brały udział w spotkaniach z przedstawicielami Mniejszości Niemieckiej, nauczycielami oraz rodzicami w celu wymiany doświadczeń i poszerzania wiedzy nt. nauczania i wychowania dwujęzycznego.

animationen teilzunehmen. Unsere Workshops wurden auch von Lehrern geschätzt, die die Möglichkeit hatten, sich über neue Arbeitsmethoden im Deutschunterricht zu informieren und die wir weiterhin mit kostenlosen Unterrichtsmaterialien unterstützten.

In diesem Jahr haben wir die Zusammenarbeit mit dem Klub der Entdecker der Deutschen Sprache fortgesetzt und haben einen Wettbewerb um die Märchen von Janosch organisiert, einem bekannten Autor von Kinderbüchern, der aus Oberschlesien stammt. Die Herausforderung bestand darin, mit den Charakteren, die in Janoschs Märchen erscheinen, kreativ ein eigenes Märchen zu kreieren.

Im Rahmen der Kampagne haben wir in diesem Jahr in Zusammenarbeit mit der Universität Oppeln eine Reihe von Videos von Experimenten für junge Forscher des „Junior Lab“ aufgenommen. Die Videos, die in deutscher Sprache aufgenommen wurden, sollen junge Zuschauer zum Experimentieren ermuntern und gleichzeitig Eltern dazu ermutigen, ihre Kinder zweisprachig zu erziehen. Es wurden auch Kindernachrichten erstellt, in denen aktuelle Themen in ansprechender Form für Kinder diskutiert werden. Professionell vorbereitete und aufgezeichnete Beiträge

W tym roku kontynuowaliśmy współpracę z Klubami Odkrywców Niemieckiego i zorganizowaliśmy konkurs wokół bajek Janoscha, znanego autora książek dla dzieci, pochodzącego z Górnego Śląska. Zadanie polegało na kreatywnym stworzeniu własnej bajki z postaciami pojawiającymi się w bajkach Janoscha.

W ramach kampanii nagraliśmy w tym roku we współpracy z Uniwersytetem Opolskim serię filmików z eksperymentami dla młodych odkrywców pn. „Junior Lab". Filmy, które zostały nagrane w języku niemieckim mają zaciekawić młodych widzów eksperymentami i zarazem zachęcić rodziców do dwujęzycznego wychowania dzieci. Powstały również wiadomości dla dzieci, w których aktualne tematy są omawiane w sposób odpowiadający dzieciom. Profesjonalnie przygotowane i nagrywane wiadomości są moderowane przez dzieci i stanowią kolejny alternatywny sposób wzmocnienia polsko-niemieckiej dwujęzyczności pośród dzieci i młodzieży. Zachęcająca forma i treść otwiera nowy kanał, aby w ciekawy sposób trafić do grupy docelowej.

Ponadto zorganizowano spotkanie rodzin dwujęzycznych, które odbyło się tym razem w Łubowicach i w Olsztynie. Rodzice otrzymali wskazówki jak w życie codzienne wplatać animacje językowe dla swoich dzieci. Podczas tegorocznego zjazdu, odwiedziło nas wiele nowych rodzin, co daje jasny sygnał, iż dwujęzyczne wychowanie zyskuje na popularności, a nasze spotkania stanowią doskonałą okazję do zdobycia informacji i wielu przydatnych umiejętności. W tym roku zorganizowano również spotkanie rodzin dwujęzycznych w północnej Polsce. Podczas spotkań promowaliśmy dwujęzyczne wychowanie dzieci, przekonywaliśmy rodziców o zaletach dwujęzyczności, jak również stworzyliśmy okazję do podzielenia się doświadczeniami innych rodziców w tym zakresie, nawiązania nowych znajomości. Podczas spotkania w Olsztynie odwiedziło nas 60 uczestników, natomiast w Familientreffen w Łubowicach wzięło udział 40 zainteresowanych.

Ponadto, profil w mediach społecznościowych cieszył się w tym roku bardzo dużym zainteresowaniem. Umieszczaliśmy tam informacje na temat organizowanych przez nas wydarzeń, pracy doradczyń ds. dwujęzyczności, możliwości nabywania wydawanych przez nas materiałów oraz bieżącej działalności.

Obszar: cała Polska
Forma: stacjonarna i online
Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Budownictwa i Ojczyzny

werden von Kindern moderiert und sind eine weitere alternative Möglichkeit, die polnisch-deutsche Zweisprachigkeit bei Kindern und Jugendlichen zu stärken. Die attraktive Form und Inhalt begründen einen neuen Kanal, um die Zielgruppe auf interessante Weise zu erreichen.

Darüber hinaus wurde ein Treffen zweisprachiger Familien organisiert, das dieses Mal in Lubowitz und Allenstein stattfand. Die Eltern erhielten Tipps, wie sie im Alltag Sprachanimationen für ihre Kinder integrieren können. Auf dem diesjährigen Kongress haben wir viele neue Familien besucht, was ein klares Signal dafür gibt, dass die zweisprachige Erziehung an Popularität gewinnt und unsere Treffen eine großartige Gelegenheit bieten, um Informationen und viele nützliche Fähigkeiten zu erhalten. In diesem Jahr wurde auch ein Treffen zweisprachiger Familien im Norden Polens organisiert. Dieses „Familientreffen" fand zum dritten Mal auch im Norden des Landes statt. Bei den Treffen haben wir die zweisprachige Erziehung der Kinder gefördert, die Eltern von den Vorteilen der Zweisprachigkeit überzeugt und die Möglichkeit geboten, die Erfahrungen der Eltern in diesem Bereich zu teilen und neue Bekanntschaften zu knüpfen.

Gebiet: Ganz Polen
Form: Präsenz und Online
Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen
Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens; Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat

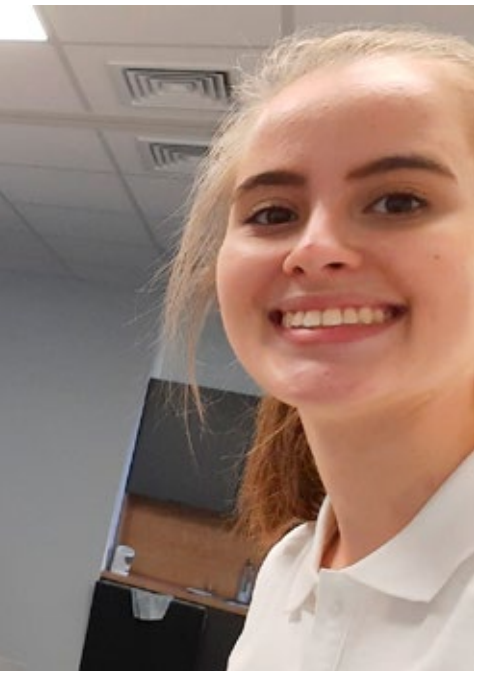

styczeń 2021 – grudzień 2021

Projekt Młodzieżowy – „Niemieckie Kluby Młodzieżowe”

Projekt „Niemieckie Kluby Młodzieżowe” to projekt pilotażowy realizowany od stycznia do grudnia 2021. Celem projektu była aktywizacja młodych ludzi z mniejszości niemieckiej i ich najbliższego otoczenia poprzez utworzenie klubów młodzieżowych. Kluby młodzieżowe to miejsca, w których młodzi ludzie spotykają się, uczestniczą w różnych aktywnościach oraz realizują własne inicjatywy i projekty. Ponadto dodatkowym celem projektu była edukacja młodych ludzi oraz ochrona i zachowanie ich tożsamości kulturowej i języka mniejszości narodowej. Spotkania zapewniły młodzieży regularny kontakt z językiem i kulturą mniejszości niemieckiej, a także przyczyniły się do integracji młodych ludzi z mniejszości niemieckiej, oferując im jednocześnie alternatywną formę spędzania wolnego czasu.

Dzięki projektowi stworzono w 11 miejscowościach na terenie woj. śląskiego, opolskiego oraz Warmii i Mazurach miejsca spotkań z programem językowo–kulturalnym dla młodzieży mniejszości niemieckiej w wieku 14–19 lat. Kluby młodzieżowe powstały w miejscowościach: Bartoszyce, Biała, Gliwice, Kłodzko, Krapkowice, Olesno, Opole, Prószków, Racibórz, Stolarzowice (Bytom), Toszek.

W klubach łącznie wzięło udział 106 młodych osób w wieku od 12 do 18 lat, z czego podczas zrealizowanych 130 dwu–, trzy– oraz czterogodzinnych spotkań uczestniczyło każdorazowo od 2 do 17 osób,

Januar 2021 – Dezember 2021

Jugendprojekt – „Deutsche Jugendklubs“

Das Projekt „Deutsche Jugendklubs” ist ein Pilotprojekt, dass von Januar bis Dezember 2021 realisiert wurde. Das Ziel des Projektes ist die Aktivierung junger Menschen der deutschen Minderheit und ihres nahen Umfeldes, sowie die Gründung von Jugendklubs. Die Jugendklubs sind Orte, an denen sich junge Menschen treffen, an verschiedenen Aktivitäten teilnehmen und die Möglichkeit haben eigene Initiativen und Projekte realisieren. Darüber hinaus waren die Bildung junger Menschen und der Schutz und Erhalt ihrer kulturellen Identität und ihrer Minderheitssprache zusätzliche Ziele. Die Treffen stellten sicher, dass die Jugend regelmäßigen Kontakt mit der Sprache und Kultur der deutschen Minderheit hat, trugen zur Integration von jungen Menschen aus der deutschen Minderheit bei und boten dabei gleichzeitig alternative Möglichkeiten an, Freizeit zu verbringen.

Dank des Projektes wurden an 11 Orten auf dem Gebiet der Wojewodschaft Schlesien, Oppeln und Ermland-Masuren sprachlich-kulturelle Treffpunkte für die Jugend der deutschen Minderheit im Alter von 14–19 Jahren errichtet. Jugendklubs wurden in den Orten Bartenstein, Zülz, Gleiwitz, Glatz, Krappitz, Rosenberg, Oppeln, Proskau, Ratibor, Stollarzowitz (Beuthen) und Tost gegründet.

An den Klubs nahmen insgesamt 106 junge Leute im Alter von 12–18 Jahren teil, wobei 130 zwei-, drei- oder vierstündige Treffen realisiert wurden. Bei diesen nahmen 2–17, im Durchschnitt 7 Personen

średnio zaś brało udział 7 młodych osób. Pośrednio projekt dotarł natomiast do szerokiego grona odbiorców, jako że w części realizowanych przez młodzież własnych inicjatyw, takich jak współorganizacja festynu lokalnego, czy spotkanie dla członków mniejszości niemieckiej z całej miejscowości, brała udział także lokalna społeczność. Szacunkowa liczba pośrednich odbiorców to 500 osób.

Opinie i komentarze:
- *Animatorzy Jugendpunkt <3 Uwielbiam Was!* (uczestniczka projektu)
- *Bez Was nic by się nie zadziało* (uczestniczka projektu)

Obszar: Bartoszyce, Biała, Gliwice, Kłodzko, Krapkowice, Olesno, Opole, Prószków, Racibórz, Stolarzowice (Bytom), Toszek.
Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w Polsce.

teil. Indirekt erreichte das Projekt eine breite Zielgruppe, da bei Teilen der realisierten Initiativen, wie der Organisation eines Lokalfestes und eines Treffens für Mitglieder der Deutschen Minderheit, auch die lokale Gesellschaft teilgenommen hat.
Die geschätzte Anzahl an Menschen, die indirekt teilgenommen haben liegt bei 500.

Meinungen und Kommentare:
- *Animateure des Jugendpunkt <3 Ich bewundere euch!* (Teilnehmerin des Projektes)
- *Ohne euch hätte nichts funktioniert* (Teilnehmerin des Projektes)

Gebiet: Bartenstein, Zülz, Gleiwitz, Glatz, Krappitz, Rosenberg, Oppeln, Proskau, Ratibor, Stollarzowitz (Beuthen), Tost.
Partner: Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen
Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens; Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat

26.10–29.10. 2021

XXVI Seminarium Śląskie – „Polsko-niemieckie zmagania o Górny Śląsk"

Seminarium Śląskie to sztandarowy projekt naukowy, który realizowany jest przed Dom Współpracy Polsko – Niemieckiej od ponad 25 lat. Działania przeprowadzane w ramach seminarium przyczyniają się do wzmocnienia dialogu polsko-niemieckiego, a także mają znaczący wpływ na podniesienie świadomości społecznej mieszkańców Śląska – członków mniejszości niemieckiej i większości polskiej. Projekt umożliwia spotkania i wzajemną wymianę spostrzeżeń pomiędzy naukowcami z Polski i z zagranicy, przedstawicielami strony niemieckiej i polskiej. Seminarium Śląskie jako konferencja regionalna i miejsce dialogu, od lat wpisuje się w krajobraz naukowy regionu.

Tematem przewodnim tegorocznego XXVI Seminarium Śląskiego, odbywającego się w dniach 26.10–29.10.2021 roku były „Polsko-niemieckie zmagania o Górny Śląsk". Wybór tematu nie był przypadkowy. Edycja seminarium zorganizowana została w setną rocznicę przeprowadzenia plebiscytu górnośląskiego oraz wybuchu III Powstania Śląskiego. Narastający polsko-niemiecki antagonizm narodowościowy doprowadził w latach 1919–1921 do wyraźnego podziału we względnie zgodnie współżyjącym dotąd społeczeństwie Górnego Śląska. Sam plebiscyt oraz powstanie, będące efektem potęgujących się

26.10–29.10.2021

26. Schlesienseminar – „Deutsch-polnisches Ringen um Oberschlesien"

Das Schlesienseminar ist ein führendes Forschungsprojekt, das vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit seit über 25 Jahren realisiert wird. Die Tätigkeit im Rahmen des Projektes trägt zur Förderung des deutsch-polnischen Dialoges bei und hat bedeutenden Einfluss auf die Steigerung des öffentlichen Bewusstseins der Einwohner Schlesiens – den Angehörigen der deutschen Minderheit und der polnischen Mehrheit. Das Projekt ermöglicht Treffen und gegenseitigen Austausch von Erkenntnissen zwischen Wissenschaftlern aus Polen und dem Ausland und zwischen Vertretern der deutschen und polnischen Seite. Das Schlesienseminar ist als Regionalkonferenz und Ort des Dialoges seit Jahren ein Markenzeichen in der Wissenschaftslandschaft der Region.

Das Leitthema des diesjährigen 26. Schlesienseminares, dass vom 26.10.-29.10.2021 stattfand, war das „Deutsch-polnische Ringen um Oberschlesien". Die Wahl des Themas war nicht zufällig. Die Ausgabe des Seminares wurde am 100. Jahrestages des Referendums in Oberschlesien und des Ausbruches des 3. Schlesischen Aufstandes durchgeführt.

Der zunehmende polnisch-deutsche nationale Antagonismus führte in den Jahren 1919–1921 zu einer klaren Trennung in der bis dahin miteinander

konfliktów, niosły ze sobą skutki zarówno w sferze politycznej, gospodarczej, jak i społecznej. Oba te wydarzenia o niezwykle istotnym znaczeniu dla dziejów Górnego Śląska, zakończone zostały podziałem tego regionu pomiędzy odrodzone państwo polskie a Niemcy.

Setna rocznica tych epokowych wydarzeń była dobrą okazją do porównania obecnego spojrzenia polskich i niemieckich historyków na czas plebiscytu i powstania, szczególnie, że historiografia polska i niemiecka często skrajnie różni się w narracji i ocenie wydarzeń z lat 1919–1921.

XXVI Seminarium Śląskie rozpoczął wykład inauguracyjny *Górny Śląsk jako obszar konfliktu polsko-niemieckiego*, wygłoszony przez dr Bernarda Linka z Instytutu Śląskiego w Opolu. Podobnie jak w latach ubiegłych, inauguracji Konferencji towarzyszyła debata zorganizowana wspólnie z Fundacją Konrada Adenauera w Polsce z cyklu „Rozmowy o Europie" – pt. *Most pomiędzy Niemcami a Polską? Rola Śląska w stosunkach polsko-niemieckich 1921–2021*, a w kolejnych dniach odbywały się panele dyskusyjne. Co istotne, spotkania były tłumaczone symultanicznie.

Ostatnim punktem programu była tradycyjna w ramach Seminarium Śląskiego rozmowa z Księdzem Arcybiskupem Alfonsem Nossolem, którą poprowadził

im Einklang lebende Gesellschaft Oberschlesiens. Das Plebiszit und der Aufstand selbst, die die Folgen der sich verschärfenden Konflikte waren, hatten sowohl politische, wirtschaftliche als auch soziale Konsequenzen mit sich gebracht. Beide Ereignisse, die für die Geschichte Oberschlesiens von großer Bedeutung sind, gipfelten in der Teilung dieser Region zwischen dem wiedererstandenen polnischen Staat und Deutschland.

Der 100. Jahrestag dieser epochalen Ereignisse war ein guter Anlass zum Vergleich der aktuellen Sichtweise polnischer und deutscher Historiker auf die Zeit des Referendums und der Aufstände. Besonders, dass die polnische und deutsche Historiographie sich bezüglich der Ereignisse der Jahre 1919–1921 extrem voneinander unterscheiden.

Das 26. Schlesienseminar begann mit der Einführungsvorlesung „Górny Śląsk jako obszar konfliktu polsko-niemieckiego" von Dr. Bernard Link vom Schlesischen Institut in Oppeln. Ähnlich wie in den letzten Jahren wurde die Einführung der Konferenz von einer Debatte begleitet, die von der Konrad Adenauer Stiftung im Rahmen der „Gespräche über Europa" organisiert wurde. An den folgenden Tagen fanden Diskussionspanels statt. Wichtig ist, dass die Treffen simultan übersetzt wurden.

Tomasz Siniew, pełniący obowiązki Dyrektora Łubiańskiego Ośrodka Kultury.

W kolejnych trzech dniach w godzinach popołudniowych odbywały się panele dyskusyjne. Każdy z paneli poświęcony był innej kwestii, niemniej nawiązywał do tematu głównego Seminarium:

- Panel I – Ocena sytuacji politycznej w latach 1918–1922
- Panel II – Perspektywy społeczeństw wobec konfliktu
- Panel III – Polskie i niemiecki siły zbrojne w III Powstaniu Śląskim
- Panel IV – Skutki społeczno-polityczne konfliktu
- Panel V – Kościół katolicki wobec konfliktu Górnośląskiego
- Panel VI – Kultura pamięci i edukacja wokół konfliktu górnośląskiego

Ze względu na sytuację pandemiczną jedynie 26.10.2021 był dniem, w którym Seminarium odbywało się stacjonarnie, na Zamku w Kamieniu Śląskim. W pozostałe dni zainteresowani mieli możliwość uczestniczenia w poszczególnych panelach online, za pomocą profilu na profilu Facebook Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Opinie i komentarze:

- *Dr Mercik, bardzo dziękuję za merytoryczny wykład* (słuchaczka wykładu)
- *Dziękuję, że mogę uczestniczyć w dyskusji na temat sytuacji na Górnym Śląsku po zakończeniu I wojny światowej i poszerzyć swoją wiedzę* (słuchaczka wykładu)
- *Super inicjatywa, więcej takich* (słuchacz wykładu)
- *Doskonali paneliści, warto wziąć udział* (słuchacz wykładu)
- *Znakomita synteza, bardzo dziękuję za możliwość wysłuchania tego wystąpienia* (słuchaczka wykładu)
- *Polecam każdemu, szczególnie z centralnej Polski* (słuchacz wykładu)
- *Tego typu webinaria zbliżają narody. Wymaga to jednak wielu badań naukowych* (słuchaczka wykładu)

Obszar: Kamień Śląski + online
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

Der letzte Programmpunkt war das im Rahmen des Schlesienseminars traditionelle Gespräch mit dem Priester Erzbischof Alfons Nossol, das von Tomasz Siniew, dem amtierenden Direktor des Kulturzentrums Lubianka, geleitet wurde.

An den folgenden drei Tagen fanden am Nachmittag Diskussionsrunden statt. Jede Runde war einem anderen Thema gewidmet, es bezog sich jedoch immer auf das Thema des Hauptseminars:

- Panel I – Bewertung der politischen Situation in den Jahren 1918–1922.
- Panel II – Perspektiven der Gesellschaften auf den Konflikt
- Panel III – Polnische und deutsche Streitkräfte im III. Schlesischen Aufstand
- Panel IV – Die sozialpolitische Folgen des Konflikts
- Panel V – Die Katholische Kirche im Konflikt um Oberschlesien
- Panel VI – Erinnerungskultur und Bildung rund um den oberschlesischen Konflikt

Aufgrund der pandemischen Situation fand das Seminar nur am 26.10.2021 in Präsenz im Schloss in Groß Stein statt. An den übrigen Tagen hatten Interessierte die Möglichkeit, sich über das Facebook-Profil des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit an den verschiedenen Diskussionspaneln online zu beteiligen.

Meinungen und Kommentare:

- *Dr. Mercik, vielen Dank für den Vortrag* (Hörerin eines Vortrags)
- *Vielen Dank, dass ich an der Diskussion über die Situation in Oberschlesien nach dem Ende des Ersten Weltkriegs teilnehmen und mein Wissen erweitern kann* (Hörerin eines Vortrags)
- *Super Initiative, mehr davon* (Hörer eines Vortrags)
- *Ausgezeichnete Diskussionsteilnehmer, es lohnt sich teilzunehmen* (Hörer eines Vortrages)
- *Ausgezeichnete Synthese, vielen Dank für die Gelegenheit, die Vorstellungen zu hören* (Hörerin eines Vortrages)
- *Ich empfehle es jedem, vor allem denen aus Mittelpolen* (Hörer eines Vortrages)
- *Solche Webinare bringen die Völker näher zusammen. Dies erfordert jedoch viel wissenschaftliche Forschung* (Hörerin eines Vortrages)

Gebiet: Groß Stein + Online
Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens; Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat

12.07–16.07.2021

Spotkanie XIX Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego

Szczyt Młodzieży Regionalnej Trójkąta Weimarskiego jest jedną z form współpracy, która skupia się przede wszystkim na wzmacnianiu międzynarodowych kontaktów, poprzez integrację młodzieży z krajów objętych porozumieniem (Polska, Niemcy, Francja). Projekt skierowany jest do młodzieży zainteresowanej działalnością na rzecz lokalnej i regionalnej społeczności oraz zagadnieniami europejskimi. W trakcie trwania Szczytu, młodzi ludzie aktywnie uczestniczą w konferencjach, debatach oraz warsztatach poruszających aktualne problemy, z którymi mierzy się współczesna Europa.

Tegoroczne spotkanie w ramach XIX Szczytu Młodzieży Regionalnej Trójkąta Weimarskiego odbywało się w dniach 12.07–16.07.2021 roku i dotyczyło kwestii związanych z ekologią i środowiskiem. Szczyt o temacie przewodnim *W poszukiwaniu równowagi. Człowiek a środowisko* zdecydowanie zwiększył świadomość oraz wiedzę uczestników i uczestniczek na temat budowania równowagi pomiędzy człowiekiem a środowiskiem. Ponadto podczas warsztatów i debat, zwrócono szczególną uwagę na problemy małych społeczności oraz ich wpływ na kwestie re-

12.07–16.07.2021

19. Gipfeltreffen der Jugend des Regionalen Weimarer Dreiecks

Der Gipfel der Jugend des Regionalen Weimarer Dreiecks ist eine Form der Zusammenarbeit, die vor allem auf die Stärkung der internationalen Kontakte durch die Integration von Jugendlichen aus den Mitgliedsländern (Polen, Deutschland, Frankreich) abzielt. Das Projekt richtet sich an Jugendliche, die sich für lokale und regionale Gemeinschaften und europäische Angelegenheiten interessieren. Während des Gipfels nehmen die Jugendlichen aktiv an Konferenzen, Diskussionen und Seminaren teil, die sich mit den aktuellen Herausforderungen des modernen Europa befassen.

Das diesjährige Treffen im Rahmen des 9. Jugendgipfels des Regionalen Weimarer Dreiecks fand vom 12.07. bis 16.07.2021 statt und befasste sich mit Fragen rund um Ökologie und Umwelt. Der Gipfel zum Thema „Auf der Suche nach einem Gleichgewicht. Mensch und Umwelt“ hat definitiv das Bewusstsein und Wissen der Teilnehmerinnen und Teilnehmer für den Aufbau eines Gleichgewichts zwischen Mensch und Umwelt erhöht. Darüber hinaus wurde während der Seminare und Debatten den Problemen kleiner Gemeinschaften und ihres Einflusses auf regionale

gionalne i ogólnoeuropejskie. Młodzież biorąca udział w Szczycie zdobyła również wiedzę na temat ekologii, kultury i tradycji Górnego Śląska.

Ze względu na sytuację pandemiczną, młodzież miała możliwość uczestniczenia w spotkaniach zarówno w formie stacjonarnej, jak i online. Polska grupa, składająca się z 11 osób, uczestniczyła w warsztatach i wykładach odbywających się w Zespole Pałacowo-Parkowym w Koszęcinie. Trwające trzy dni spotkania skierowane do międzynarodowej grupy młodzieży (11 osób z Polski, 9 osób z Niemiec, 7 osób z Francji) odbywały się za pomocą platformy internetowej.

Program zajęć i warsztatów dotyczył zarówno tematów politycznych, społecznych, kulturowych, jak i ekologicznych (warsztaty teatralne, warsztaty na temat zielonej transformacji i zwiedzanie Geosfery, warsztaty „Relacje człowiek – środowisko w perspektywie architektoniczno-urbanistycznej, wykład „Retencja wodna – jakie jest znaczenie wody w mieście?", debata z przedstawicielkami i przedstawicielami sektora publicznego i pozarządowego zajmujących się ekologią na terenie województwa śląskiego, debata z polityczkami trzech regionów).

Spora część działań nakierowana była również na integrację młodzieży i (warsztaty integracyjne stacjonarne, zajęcia integracyjne z grupami z Niemiec i Francji, spotkania w grupach narodowych, przygotowywanie prezentacji i debat), co przełożyło się na wymianę doświadczeń i nawiązanie znajomości na szczeblu międzynarodowym.

Obszar: Koszęcin + online
Partnerzy: Regiony partnerskie Nadrenia Północna-Westfalia, Hauts-de-France
Finansowanie: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

und gesamteuropäische Angelegenheiten besondere Aufmerksamkeit geschenkt. Die Jugendlichen, die an dem Gipfel teilnahmen, erhielten auch Kenntnisse über die Ökologie, Kultur und Traditionen Oberschlesiens.

Aufgrund der pandemischen Situation hatten die Jugendlichen die Möglichkeit bei den Treffen sowohl in Präsenz als auch im Online-Format teilzunehmen. Eine polnische Gruppe aus 11 Personen nahm an Workshops und Vorträgen im Schloss- und Parkensemble in Koschentin teil. Die dreitägigen Treffen der internationalen Jugendgruppe (11 Personen aus Polen, 9 Personen aus Deutschland, 7 Personen aus Frankreich) fanden über eine Internetplattform statt.

Das Programm der Kurse und Seminare befasste sich sowohl mit politischen, sozialen, kulturellen als auch ökologischen Themen (Theaterworkshops, Workshops zur grünen Transformation und eine Führung durch die Geosphäre, der Workshop „die Beziehung von Mensch und Umwelt in der architektonisch-städtebaulichen Perspektive", der Vortrag „Wasserretention – was ist die Bedeutung von Wasser in der Stadt?", Debatten mit Vertretern und Vertretern des öffentlichen Sektors, die sich mit Ökologie auf dem Gebiet der Woiwodschaft Schlesien beschäftigen, Debatte mit Politikern der drei Regionen).

Ein großer Teil der Aktivitäten konzentrierte sich auch auf die Integration von Jugendlichen (Integrationsworkshops, Integrationsaktivitäten mit Gruppen aus Deutschland und Frankreich, Treffen in nationalen Gruppen, Vorbereitung von Präsentationen und Debatten), was zum Erfahrungsaustausch und zum Aufbau von Verbindungen auf internationaler Ebene geführt hat.

Gebiet: Koschentin + Online
Partner: Partnerschaftsregione Nordrhein-Westfallen, Hauts-de-France
Finanzierung: Wojewodschaft Schlesien

styczeń – grudzień 2021

XII edycja projektu „Archiwum Historii Mówionej"

Projekt Archiwum Historii Mówionej realizowany jest przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej od 2009 roku. Projekt za swój cel obrał zachowanie w pamięci i ocalenie od zapomnienia miejsc i losów ludzkich związanych z historią Górnego Śląska. AHM ma charakter wielopokoleniowy i skierowany jest zarówno do ludzi młodych przeprowadzających rozmowy ze świadkami historii, jak i do osób starszych, które dzielą się swoimi wspomnieniami i przeżyciami. Wysłuchane i spisane osobiste historie rozmówców mają nieocenioną wartość i stanowią doskonały materiał

Januar – Dezember 2021

12. Ausgabe des Projektes: „Archiv der erzählten Geschichte"

Das Projekt „Archiv der erzählten Geschichte" wird seit 2009 vom Haus der deutsch-polnischen Zusammenarbeit realisiert. Das Projekt hat zum Ziel, die Orte und Schicksale von Menschen, die mit der Geschichte Oberschlesiens verbunden sind, zu erhalten und vor dem Vergessen zu bewahren. Das „Archiv der erzählten Geschichte" hat einen generationenübergreifenden Charakter und richtet sich sowohl an junge Erwachsene, die mit Zeitzeugen der Geschichte sprechen, als auch an ältere Menschen, die ihre Erinnerungen und Erfahrungen teilen. Die persönli-

pozwalający na ukazanie wyjątkowej, często niezwykle trudnej.

W roku 2021, pomimo sytuacji pandemicznej, udało się zrealizować pięć spotkań ze świadkami i świadkiniami czasu, które odbyły się zarówno na Śląsku, jak i na Warmii i Mazurach. Spotkania te, miały formę stacjonarną, jednakże można było uczestniczyć w nich również za pomocą platformy internetowej.

Spotkania Archiwum Historii Mówionej:

- 23.06.2021 – „Spis powszechny. Deklaracja tożsamości – Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Koźle Rogach
- 11.08.2021 – „Dzieciństwo w latach 1940" – Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim
- 28.08.2021 – „Karta historii Warmii i Mazur od 1940 roku do współczesności" – Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie
- 13.10.2021 – „Rechtor, Nauczyciel, Pedagog. Mój szkolny bagaż doświadczeń" – Uniwersytet Opolski
- 13.12.2021 – „Niezłomne. Rozmowy z kobietami Stanu Wojennego" – Siemianowickie Centrum Kultury w Siemianowicach Śląskich

chen Geschichten, die Sie gehört und aufgezeichnet haben, sind von unschätzbarem Wert und sie sind ausgezeichnetes Material, das ermöglicht, außerordentliche Geschehnisse zu zeigen.

Im Jahr 2021 konnten trotz der pandemischen Situation fünf Treffen mit Zeitzeugen stattfinden, die sowohl in Schlesien als auch in Ermland-Masuren stattfanden. Die Treffen fanden in Präsenz statt, man konnte aber auch über eine Internetplattform an ihnen teilnehmen.

Treffen im Rahmen von „Archiv der erzählten Geschichte":

- 23.06.2021 – „Volkszählung. Erklärung der Identität" – Gesamtschule und Kindergarten in Cosel Rogau
- 11.08.2021 – „Kindheit in den 1940er Jahren" – Zentrum für Schlesische Kultur in Naklo
- 28.08.2021 – „Karte der Geschichte von Ermland und Masuren von 1940 bis heute" – Öffentliche Bibliothek der Wojewodschaft Olsztyn
- 13.10.2021 – „Rektor, Lehrer, Lehrer. Mein Schulgepäck der Erfahrungen" – Universität Oppeln

Tegoroczna nowością w projekcie była organizacja warsztatów we współpracy z Archiwum Państwowym w Opolu oraz realizacja dwujęzycznych podcastów Silesia Storys. Ereignisse, Menschen, Geschichte. Podcasty te dostępne są na platformach typu spotify oraz YouTube. W roku 2021 reaktywowane zostało również archiwum społeczne dostępne na stronie internetowej www.e-historie.pl.

Opinie i komentarze:
- *Kapitalne!* (opinia odbiorczyni)

Obszar: cała Polska
Forma: stacjonarna i online
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Budowy i Ojczyzny

– 13.12.2021 – „unbeirrt. Gespräche mit Frauen des Kriegsrechts“ – Kulturzentrum in Siemanowitz-Laurahütte

In diesem Jahr gab es zwei Neuheiten: Die Organisation von Workshops in Zusammenarbeit mit dem Staatsarchiv in Oppeln und die Implementierung des zweisprachigen Silesia Storys Podcasts. Ereignisse, Menschen, Geschichte. Diese Podcasts sind auf den Plattformen Spotify und YouTube verfügbar. Im Jahr 2021 wurde auch das „archiwum spoleczne“ wiederbelebt, das auf der Website www.e-historie.pl. verfügbar ist.

Meinungen und Kommentare:
- *Fantastisch!* (Meinung eines Teilnehmers)

Gebiet: ganz Polen
Form: Präsenz und Online
Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens; Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat

maj – listopad 2021

Projekt młodzieżowy – ELOm

Odbiorcami i odbiorczyniami programu szkoleniowego są młode osoby z organizacji Mniejszości Niemieckiej. Głównym założeniem projektu jest pozyskiwanie i kształcenie młodego pokolenia aktywnych członków i członkiń Mniejszości Niemieckiej, którzy w przyszłości będą przygotowani do pracy na rzecz Mniejszości Niemieckiej. Do bardziej szczegółowych celów programu należy zdobywanie wiedzy, rozwijanie kompetencji i kształtowanie postaw, które pozwolą na konstruktywną zmianę obserwowanej sytuacji – w formie projektu lub innego pożytecznego działania społecznego.

W 5 edycji wzięło udział 18 osób. Podobnie jak w ubiegłych latach, większość stanowiły osoby z województwa opolskiego oraz śląskiego. Oprócz tego uczestnikami była młodzież pochodząca z województwa warmińsko-mazurskiego.

Forma zakładanych aktywności i ich rodzaj była wynikiem zebranych doświadczeń z poprzednich edycji. W planie znalazły się cztery moduły szkoleniowe w następującym układzie: zjazd weekendowy, pięciodniowy zjazd warsztatowy i kolejne dwa zjazdy weekendowe. Poza tym najważniejszym wyzwaniem dla uczestników i uczestniczek było samodzielne przeprowadzenie czterech projektów własnego pomysłu.

Mai – November 2021

Jugendprojekt – ELOm

Die Zielgruppe des Schulungsprogramms sind junge Menschen aus Organisationen der deutschen Minderheit. Hauptziel des Projekts ist die Gewinnung und Ausbildung der jungen Generation aktiver Mitglieder der deutschen Minderheit, die künftig bereit sein werden, für die Anliegen der deutschen Minderheit zu arbeiten. Zu den spezifischeren Zielen des Programms gehören der Erwerb von Wissen, die Entwicklung von Kompetenzen und die Ausbildung von Haltungen, die es ermöglichen, die beobachtete Situation konstruktiv zu verändern – in Form eines Projekts oder einer anderen nützlichen öffentlichen Aktivität.

An der fünften Ausgabe nahmen 18 Personen teil. Ähnlich wie in den letzten Jahren, war die Mehrheit der Teilnehmer aus der Woiwodschaft Oppeln und Schlesien. Darüber hinaus gab es auch Teilnehmer aus der Woiwodschaft Ermland-Masuren.

Die Form der beabsichtigten Aktivität und ihre Art waren das Ergebnis der gesammelten Erfahrungen aus früheren Ausgaben. Der Plan umfasste vier Schulungseinheiten nach folgendem Schema: ein Wochenendausflug, ein fünftägiger Workshop und zwei weitere Wochenendveranstaltungen. Die wichtigste Aufgabe für die Teilnehmer und Teilnehmerinnen war es außerdem, vier eigene Ideenprojekte selbst durchzuführen.

Spotkania stacjonarne:

maj – weekend szkoleniowy – Turawa (województwo opolskie)

Najważniejszym celem pierwszego spotkania było zintegrowanie grupy. Trenerzy mieli możliwość zapoznania młodzieży ze specyfiką pracy warsztatowej oraz konceptem myślenia projektowego. Ponadto uczestnikom i uczestniczkom został zaprezentowany przebieg całej serii, jego główne cele oraz organizatorzy projektu.

czerwiec – Olsztynek (województwo warmińsko-mazurskie)

Drugie spotkanie dotyczyło dalszej integracji uczestników i uczestniczek, praktykowania umiejętności pracy w grupie, a także ćwiczeniu kompetencji lider-

Präsenztreffen:

Mai – Schulungswochenden. Turawa (Woiwodschaft Oppeln)

Das wichtigste Ziel des ersten Treffens war das Zusammenführen der Gruppe. Die Trainer hatten die Möglichkeit, die Jugendlichen mit den Besonderheiten der Workshoparbeit und dem Konzept des Projektdenkens vertraut zu machen. Darüber hinaus wurden den Teilnehmerinnen und Teilnehmern der Verlauf der gesamten Serie, ihre Hauptziele und die Organisatoren des Projekts vorgestellt.

Juni – Hohenstein (Woiwodschaft Ermland-Masuren)

Beim zweiten Treffen ging es um die weitere Integration der Teilnehmerinnen und Teilnehmern, das Einüben von Teamfähigkeiten sowie die Praxis von

skich. Młodzież biorąca udział w projekcie ELOm5 miała również możliwość pracy w formie projektowej, gdzie ćwiczyła precyzyjną komunikację oraz poznała sposoby radzenia sobie ze stresem.

wrzesień – Jarnołtówek (województwo opolskie)

Trzecie spotkanie polegało na próbach stworzenia własnego projektu. Grupy po raz pierwszy miały okazję do spotkania na żywo, co pozwoliło na przygotowanie wspólnych projektów i wniosków projektowych – najbardziej wymagających punktów programu.

listopad – Opole (województwo opolskie)

Moduł te dedykowany był przede wszystkim podsumowaniu i ewaluacji zrealizowanych projektów jak również całego programu ELOm. Ważnym punktem programu było rozliczenie finansowe i merytoryczne wraz z przygotowaniem artykułu do mediów Mniejszości Niemieckiej.

Dnia 26 listopada w Opolu została zorganizowana gala, na które zaprezentowane zostały efekty programów młodzieżowych. W tym roku uczestnicy i uczestniczki ELOm zaproponowali cztery projekty:

1. „Klein Berlin – to nie moje miasto! Nie znasz? To poznasz!"
2. „Dreh dich rein ins Helfen / Wkręć się i pomagaj"
3. „Aus alt modern machen – stare na modne"
4. „Alternative für Konsum" – DIY Workshops

Opinie i komentarze:

- *Dziękuję, że jestem częścią projektów* (opinia uczestniczki)

Forma: stacjonarna
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Führungskompetenzen. Die Jugendlichen, die am ELOm5-Projekt teilnahmen, hatten auch die Möglichkeit, in Form von Projekten zu arbeiten, in denen sie übten, präzise zu kommunizieren und Wege kennenzulernen, mit Stress umzugehen.

September – Arnoldsdorf (Woiwodschaft Oppeln)

Das dritte Treffen bestand daraus, zu probieren ein eigenes Projekt zu erstellen. Die Gruppen hatten zum ersten Mal die Möglichkeit, sich live zu treffen, was es ermöglichte, gemeinsame Projekte und Projektanträge vorzubereiten – die anspruchsvollsten Punkte des Programms.

November – Oppeln (Woiwodschaft Oppeln)

Dieses Modul widmete sich vor allem der Zusammenfassung und Bewertung der realisierten Projekte sowie des gesamten ELOm-Programms. Ein wichtiger Programmpunkt war die finanzielle und inhaltliche Abrechnung zusammen mit der Ausarbeitung eines Artikels für die Medien der deutschen Minderheit.

Am 26. November wurde in Oppeln eine Gala organisiert, auf der die Ergebnisse der Jugendprogramme vorgestellt wurden. In diesem Jahr schlugen die Teilnehmerinnen und Teilnehmer folgende Projekte vor:

1. „Klein Berlin – to nie moje miasto! Nie znasz? To poznasz!"
2. „Dreh dich rein ins Helfen / Wkręć się i pomagaj"
3. „Aus alt modern machen – stare na modne"
4. „Alternative für Konsum" – DIY Workshops

Meinungen und Kommentare:

- *Danke, dass ich ein Teil der Projekte bin* (Meinung einer Teilnehmerin)

Form: Präsenz
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat, Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln

maj – listopad 2021

Projekt młodzieżowy 2proELOm

W tegorocznej edycji programu uczestniczyło 17 młodych ludzi. Grupę tworzyły absolwentki oraz absolwenci II oraz IV edycji programu ELOm.

Program rozpoczął się w połowie maja i trwał do końca listopada 2021. W ramach programu odbyły się dwa spotkania warsztatowe w trybie stacjonarnym. Program szkolenia został dopasowany pod obowiązujące zasady sanitarne. Czas między spotkaniami był przeznaczony na zorganizowanie i przeprowadzenie jednodniowych miniprojektów. Uczestnicy

Mai – November 2021

Jugendprojekt 2proELOm

An der diesjährigen Ausgabe des Programmes nahmen 17 junge Personen teil. Die Gruppen wurden von Absolventinnen und Absolventen der zweiten und vierten Ausgabe des Programms ELOm gegründet.

Das Programm begann Mitte Mai und dauerte bis Ende November 2021. Im Rahmen des Programmes fanden zwei Workshoptreffen in Präsenzform statt. Das Schulungsprogramm wurde an die vorgeschriebenen Hygieneverordnungen angepasst. Die Zeit zwischen den Treffen war für die Organisation und

współtworzyli oraz uczestniczyli w Gali Młodzieżowej podsumowującej projekty młodzieży związanej z Mniejszością Niemiecką z roku 2021.
Tegoroczna edycja, poza stałymi założeniami i celami skupiła się na dwóch dodatkowych działaniach. Jedynym z nich było zaprojektowanie i stworzenie spotkań generacyjnych z przedstawicielami starszego pokolenia Mniejszości Niemieckiej w lokalnych kołach DFK. Drugim celem stało się stworzenie bazy absolwentów dotychczasowych edycji ELOm oraz ProELOm, tak, aby zwiększyć widoczność uczestników i ułatwić im wzajemny kontakt, poprzez stworzenie zestawienia wykształconych specjalistów z różnych obszarów organizacji projektów młodzieżowych.

W czasie od sierpnia do listopada przeprowadzone zostały trzy projekty międzygeneracyjne: 27.08.2021 – Generationsbrücke – Most Pokoleń, 06.09.2021 – Razem na kole i 11.09.2021- TANZGENERATION – zatańcz z nami!

Młodzież wyszła z inicjatywą do działaczy lokalnych kół DFK, udowadniając, że budowa porozumienia międzypokoleniowego może odbywać się aktywnymi metodami – zarówno poprzez zorganizowaną debatę, jak i wycieczkę rowerową, czy nawet dyskotekę.

Forma: stacjonarna
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Durchführung eintägiger Miniprojekte bestimmt. Die Teilnehmer haben gemeinsam an einer Jugendgala teilgenommen, bei der die Ergebnisse von Jugendprojekten des Jahres 2021 , die im Zusammenhang mit der deutschen Minderheit standen, zusammengefasst wurden.
Die diesjährige Ausgabe konzentrierte sich neben den ständigen Zielen auf zwei weitere Aktivitäten. Eine davon war die Gestaltung und Einrichtung von Generalversammlungen mit Vertretern der älteren Generation der deutschen Minderheit in lokalen DFK-Kreisen. Das zweite Ziel war die Schaffung einer Zentrale der Absolventen der letzten Ausgabe von ELOm und ProELOm, um die Sichtbarkeit der Teilnehmer zu erhöhen und den gegenseitig Kontakt durch die Schaffung ausgebildeter Spezialisten aus verschiedenen Bereichen in der Organisation von Jugend-Projekten zu erleichtern.

In der Zeit von August bis November wurden drei generationsübergreifende Projekte durchgeführt: 27.08.2021 – Generationsbrücke – Most Pokoleń, 06.09.2021 – Razem na kole, 11.09.2021 – TANZGENERATION – zatańcz z nami!

Die Jugendlichen trugen ihre Initiativen an die lokalen Akteure der Deutschen Freundschaftskreise heran und bewiesen, dass der Aufbau von generationenübergreifender Verständigung auf aktive Weise erfolgen kann – sowohl durch die Organisation von Diskussionsrunden, als auch von Fahrradtouren oder sogar Diskobesuchen.

Form: Präsenz
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

maj – listopad 2021

Akademia Młodych Liderów MN

Idea projektu Akademia Młodych Liderów MN opiera się w głównej mierze rozwoju i wsparciu mniejszości niemieckiej. Wychodząc naprzeciw potrzebom, jakimi są aktywizacja młodych dorosłych i elit wśród mniejszości, motywacja do działania w organizacjach polityczno-społecznych, jak i życiu społeczno-kulturalnym, stworzono innowacyjny program Akademia Młodych Liderów MN.

Działania programowe skierowane są do młodych dorosłych z większości polskiej oraz członków mniejszości niemieckiej w wieku od 18 do 35 lat. Głównym celem działań było zwiększenie liczby wykwalifikowanych członków DM, którzy mogliby prężnie działać w życiu społecznym i politycznym regionu, aktywizując swoje społeczności lokalne.

W tegorocznej edycji Akademii udział wzięło 20 osób, które miały możliwość nabycia kompetencji w zakresie pracy w grupie, przywództwa i wystąpień publicznych, zdobycia oraz poszerzenia wiedzy na temat historii Niemców w Polsce, a także sytuacji mniejszości niemieckiej w Europie.

Uczestnikom 1. edycji Akademii zaproponowano udział w czterech seminariach weekendowych, będących formą wsparcia i coachingu oraz seminarium

Mai-November 2021

Akademie für junge Führungskräfte der DMI

Die Projektidee der Akademie für junge Führungskräfte von DMi stützt sich hauptsächlich auf die Entwicklung und Unterstützung der deutschen Minderheit. Um den Bedarf an der Aktivierung junger Erwachsene und der Eliten der Minderheit zu decken und sie zu motivieren, in politischen und sozialen Organisationen sowie im soziokulturellen Leben aktiv zu werden, wurde ein innovatives Programm geschaffen, die Akademie für junge Führungskräfte der DMi.

Die Programmaktivitäten richten sich an junge Erwachsene der polnischen Mehrheit und an Angehörige der deutschen Minderheit im Alter von 18 bis 35 Jahren. Das Hauptziel der Aktivitäten war die Erweiterung der Anzahl qualifizierter DMi-Mitglieder, die im gesellschaftlichen und politischen Leben der Region dynamisch und aktiv vorgehen können, um ihre lokalen Gemeinschaften zu aktivieren.

An der diesjährigen Akademie nahmen 20 Personen teil, die die Möglichkeit hatten, Kompetenzen in den Bereichen Teamarbeit, Führung und öffentliches Reden zu erwerben und ihr Wissen über die Geschichte der Deutschen in Polen und die Situation der deutschen Minderheit in Europa zu vertiefen.

Den Teilnehmern der ersten Ausgabe der Akademie

końcowym połączonym z debatą polityczną pt. *Jaka przyszłość czeka Unię Europejską? Wyzwania, wizje, perspektywy*. Debata oraz przeprowadzona dyskusja polityczna z przedstawicielami mniejszości niemieckiej w Polsce była dobrą okazją do przećwiczenia zdobytych w trakcie szkoleń wiedzy i umiejętności.

Mimo iż każde ze spotkań dotyczyło innego tematu, wszystkie łączył wysoki poziom merytoryczny oraz zaangażowanie, zarówno ze strony prowadzących, jak i uczestników.

Harmonogram spotkań w roku 2021 wyglądał następująco:

1. 21.05.2021 – 23.05.2021 – Weekend seminaryjny – Zarządzanie projektami
2. 04.06.2021 – 06.06.2021 – Weekend seminaryjny – Wystąpienia publiczne i autoprezentacja
3. 24.09.2021 – 26.09.2021 – Kompetencje międzykulturowe we współpracy polsko-niemieckiej
4. 22.10.2021 – 24.10.2021 – Procesy dynamiki grupowej i komunikacji
5. 19.11.2021 – spotkanie online i debata polityczna pt. *Jaka przyszłość czeka Unię Europejską? Wyzwania, wizje, perspektywy.*

wurde die Teilnahme an vier Wochenendseminaren angeboten, die eine Form der Betreuung und des Coachings darstellten, sowie an einem Abschlussseminar, das mit einer politischen Debatte zum Thema: „Welche Zukunft hat die Europäische Union? Herausforderungen, Visionen, Perspektiven." Die Debatte und politische Diskussion mit Vertretern der Deutschen Minderheit in Polen stellte eine gute Gelegenheit dar, die während der Schulung erworbenen Kenntnisse und Fähigkeiten in der Praxis anzuwenden.

2021 fanden folgende Seminare statt:

1. 21.05.2021 – 23.05.2021 – Seminarwochenende – Projektmanagement
2. 04.06.2021 – 06.06.2021 – Seminarwochenende – Öffentliches Reden und Selbstdarstellung
3. 24.09.2021 – 26.09.2021 – Interkulturelle Kompetenzen in der deutsch-polnischen Zusammenarbeit
4. 22.10.2021 – 24.10.2021 – Gruppendynamik und Kommunikationsprozesse
5. 19.11.2021 – Online-Treffen und politische Debatte mit dem Titel: „Welche Zukunft hat die Europäische Union? Herausforderungen, Visionen, Perspektiven."

Dodatkowo, ze względu na obostrzenia związane z pandemią koronawirusa, uczestnikom Akademii zaproponowano udział w webinariach przeprowadzonych w formie online. Spotkania te umożliwiły zdobycie w wiedzy z zakresu psychologii (*Motywacja wewnętrzna i zewnętrzna – jak ją wzbudzać i wykorzystać?* oraz *Pech, szczęście i wróżki – o tym, co daje i nie daje szczęścia*).

Efektem powyższych działań było przeszkolenie 20 młodych dorosłych z Mniejszości Niemieckiej, którym zaproponowano cztery bloki warsztatowe i ponad dwieście godzin coachingowych.

Opinie i komentarze:

- *Dziękuję za zaproszenie! To była ogromna przyjemność dyskutować z Wami o Europie! Es hat richtig Spaß* gemacht! (opinia zaproszonego gościa)
- *Gratuluję i trzymam kciuki za Wasz dalszy rozwój. Powodzenia und Alles Gute!* (opinia obserwatorki)
- *Spotkanie z Wami wczoraj to była ogromna przyjemność! Wypracowaliśmy naprawdę solidne podstawy do stworzenia świetnej debaty! Dzięki za Wasze pomysły i zaangażowanie.* (opinia ekspertki prowadzącej warsztaty)

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

Aufgrund der Einschränkungen im Zusammenhang mit der Coronavirus-Pandemie wurde den Teilnehmern der Akademie außerdem die Möglichkeit angeboten, an Webinaren teilzunehmen, die online durchgeführt wurden. Diese Treffen ermöglichten es ihnen, Kenntnisse im Bereich der Psychologie zu erwerben (Interne und externe Motivation – wie kann man sie wecken und nutzen? und Unglück, Glück und Feen – was glücklich macht und was nicht).

Das Ergebnis der oben genannten Aktivitäten war die Ausbildung von 20 jungen Erwachsenen aus der deutschen Minderheit, denen vier Workshop-Blöcke und über zweihundert Stunden Coaching angeboten wurden.

Meinungen und Kommentare:

- Vielen Dank für die Einladung! Es war mir eine große Freude, mit Ihnen über Europa zu sprechen! Es hat richtig Spaß gemacht! (Gastredner)
- Ich gratuliere Ihnen und drücke Ihnen die Daumen für Ihre weitere Entwicklung. Viel Glück und Alles Gute! (Meinung eines Beobachters)
- Es war mir eine große Freude, gestern Ihr Treffen zu erleben! Wir haben eine wirklich solide Grundlage für eine großartige Debatte erarbeitet! Vielen Dank für Ihre Ideen und Ihr Engagement. (Expertenmeinung des Workshop-Leiters)

Finanzierung: Ministerium des Innern, für Bau und Heimat

DZIAŁANIA W SIECI
AKTIVITÄT IM NETZ

Muzeum online

W 2021 r. powstała dwujęzyczna platforma o prostej nazwie „Muzeum online": www.muzeum.haus.pl. „Muzeum online" to zdigitalizowane dokumenty ikonograficzne i towarzyszące im teksty kuratorskie, zapisy audio-wideo objaśniające dane zagadnienia przybliżające historię i kulturę mniejszości niemieckiej oraz dzieje innych mniejszości narodowych i etnicznych. „Muzeum online" to także przestrzeń do dyskutowania o historii i spierania się o jej interpretację. To wreszcie mapa wspólnego polsko-niemieckiego dziedzictwa na terenach pogranicza: Dolnego i Górnego Śląska, Wielkopolski, Mazur, Pomorza. W 2021 r. zostały zdigitalizowane i na nowo opracowane dwie wystawy – pierwsza pt. „Dziadek z Wehrmachtu. Doświadczenia zapisane w pamięci" autorstwa Magdaleny Lapshin, Marcina Jarząbka, Karoliny Żłobeckiej. Druga wystawa pt. „Na granicy. Rzecz o czasach, ludziach i miejscach", której kuratorem jest Dawid Smolorz.

Promocja ww. projektu odbyła się wielotorowo i przez wiele zaprzyjaźnionych instytucji: siedemnaście wpisów online przez DWPN, co najmniej osiem kolejnych wpisów m.in. przez: VdG, Wochenblatt, Silesie-News, Stowarzyszenie MDM, Konsulat Generalny Niemiec z Wrocławia, Stowarzyszenie Genius Loci, Niemieckie Forum Kultury Europy Środkowej i Wschodniej, krótki wywiad radiowy Radio Opole, artykuł płatny w Gazecie Wyborczej (Katowice, Opole), artykuł w Wochenblatt, jedna ulotka promocyjna, a także podkast „Archipelag Pogranicza" oraz katalog wystaw DWPN.

Muzeum Online

Im Jahre 2021 entstand die zweisprachige Plattform mit der einfachen Bezeichnung „Museum Online": www.muzeum.haus.pl. „Museum online" besteht aus digitalisierten ikonografischen Dokumenten und begleitenden kuratorischen Texten sowie audiovisuellen Aufnahmen zu Themen, die den Besuchern die Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit sowie die Geschichte anderer nationaler und ethnischer Minderheiten näher bringen soll. Das „Online Museum" ist auch ein Ort, um über Geschichte zu diskutieren und über ihre Interpretation streiten. Es ist nämlich ein Aspekt des gemeinsamen polnisch-deutschen Erbes in den ehemaligen Grenzgebieten: Niederschlesien, Oberschlesien, Großpolen, Masuren und Pommern. Im Jahr 2021 wurden zwei Ausstellungen digitalisiert und neu gestaltet – die erste unter dem Titel „Der Großvater aus der Wehrmacht. Zeitzeugen erinnern sich" von Magdalena Lapshin, Marcin Jarząbek und Karolina Żłobecka. Die zweite mit dem Titel „Grenzgänger. Erzählte Zeiten, Menschen, Orte" von David Smolorz.

Die Bewerbung des Projekts war vielseitig und fand über viele befreundete Institutionen statt: siebzehn DWPN-Online-Einträge, mindestens acht aufeinanderfolgende Einträge von: VdG, Wochenblatt, Silesie-Nachrichten, MDM-Verbände, deutsches Generalkonsulat aus Breslau, Vereinigung Genius Loci, Deutsches Kulturforum Mittel- und Osteuropa, ein kurzes Radiointerview von Radio Oppeln, ein Artikel in der Zeitung Wyborcza (Kattowitz, Oppeln), ein Artikel im Wochenblatt, ein Werbeblatt sowie ein Podcast „Archipelag Pogranicza" und ein Katalog von DWPN-Ausstellungen.

Opinie i komentarze:

- *Dziękuję za możliwość zapoznania się z tymi wystawami online. Nigdy nie udało mi się na nie dotrzeć osobiście, a w ten sposób mogę w końcu je obejrzeć. Świetna inicjatywa* (opinia odbiorczyni)

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN

Meinungen und Kommentare:

- *Vielen Dank für die Möglichkeit, diese Ausstellungen online zu sehen. Ich habe es nie geschafft, sie persönlich zu erreichen, und auf diese Weise kann ich sie endlich sehen. Ausgezeichnete Initiative* (Meinung des Empfängers)

Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat

Zapomniane dziedzictwo

Projekt, służący budowaniu identyfikacji z własną historią i kulturą pt. „Zapomniane dziedzictwo" to dwujęzyczna strona internetowa ukazująca obiekty architektury i urbanistyki będące dziedzictwem mniejszości niemieckiej w Polsce. Większość ukazanych miejsc, w czasach swojej świetności, pełniła funkcję niejako wizytówek regionu, a dziś, z różnych przyczyn popadła w ruinę i zapomnienie.

W założeniu, strona „Zapomniane dziedzictwo" ma służyć członkom i członkiniom Mniejszości Niemieckiej, podtrzymując i rozwijając ich tożsamość kulturową. Co istotne, projekt ten skierowany jest również do wszystkich innych zainteresowanych, który chcą pogłębiać swoją wiedzę na temat niemieckiego dziedzictwa na szeroko pojętych terenach Śląska.

Na stronie internetowej w atrakcyjnej i ciekawej formie został zaprezentowany wkład niemieckich rodzin, rodów i przedsiębiorców w rozwój kultury tego

Vergessenes Erbe

Das Projekt dient dem Aufbau einer Identität mit der eigenen Geschichte und Kultur. „Vergessenes Erbe" ist eine zweisprachige Website, die Objekte der Architektur und Stadtplanung zeigt, die das Erbe der deutschen Minderheit in Polen sind. Die meisten der gezeigten Orte dienten zu ihrer Blütezeit als Visitenkarten der Region und sind heute aus verschiedenen Gründen nur noch als Ruine vorhanden und in Vergessenheit geraten.

Die Website „Vergessenes Erbe" soll den Mitgliedern der deutschen Minderheit dienen und ihre kulturelle Identität pflegen und entwickeln. Wichtig ist, dass dieses Projekt auch auf alle anderen Interessenten abzielt, die ihr Wissen über das deutsche Erbe in weiten Teilen Schlesiens vertiefen wollen.

Auf der Website wird auf attraktive und interessante Weise der Beitrag deutscher Familien und Unternehmer zur Entwicklung der Kultur der Region vor-

regionu. Ukazanie ważnych dla mniejszości niemieckiej miejsc oraz uzupełnienie ich o dodatkowe informacje historyczne opracowane przez specjalistów z tej dziedziny – pasjonatów i miłośników historii regionu, zdecydowanie wzmacniają poczucie tożsamości kulturowej.

W ubiegłym roku treść strony została poszerzona o kolejne dziesięć zapomnianych obiektów znajdujących na Śląsku (m.in. Dwór i Park w Komornie, stadnina koni w Kędzierzynie-Koźlu czy Wapienniki w Gogolinie). Podobnie jak w poprzednich latach, obiekty zostały zaprezentowane w atrakcyjnej, interaktywnej formie. Archiwalne fotografie zostały zestawione ze zdjęciami, które przedstawiają obecny wygląd i stan obiektów. Dodatkowo, każde z miejsc zostało opatrzone historiami w formie tekstów popularnonaukowych.

Przedstawione przedsięwzięcie jest także konkretną i bezpośrednią odpowiedzią na pogłębiającą się niewiedzę o własnej historii i kulturze, zwłaszcza wśród młodych przedstawicieli mniejszości niemieckiej. Dzięki bogatej merytorycznie stronie internetowej można młodemu pokoleniu w atrakcyjny sposób przekazać wyjątkowość kultury kształtowanej przez setki lat, zachowując tym samym pamięć o ważnych dla mniejszości niemieckiej aspektach kulturowych.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Administracji, Konsulat RFN w Opolu

gestellt. Die für die deutsche Minderheit wichtigen Orte zu zeigen und sie mit zusätzlichen historischen Informationen zu ergänzen, die von Fachleuten auf diesem Gebiet entwickelt wurden – Enthusiasten und Liebhaber der Geschichte der Region – stärkt definitiv das Gefühl der kulturellen Identität.

Im vergangenen Jahr wurde der Inhalt der Website um weitere zehn vergessene Objekte in Schlesien erweitert (z.B. der Hof und Park in Komorno, die Reitanlage in Kandrzin-Cosel oder Kalköfen in Gogolin). Wie in den Vorjahren werden die Objekte auf ansprechende, interaktive Weise präsentiert. Die Archivfotos wurden mit Fotos abgeglichen, die das aktuelle Aussehen und den aktuellen Zustand der Objekte zeigen. Darüber hinaus wurde jeder der Orte mit Geschichten in Form von populärwissenschaftlichen Texten versehen.

Das präsentierte Vorhaben ist auch eine konkrete und direkte Antwort auf die zunehmende Unkenntnis der eigenen Geschichte und Kultur, insbesondere bei jungen Vertretern der deutschen Minderheit. Dank der inhaltsreichen Website kann die junge Generation über die Einzigartigkeit einer Kultur, die über Hunderte von Jahren entstanden ist, auf attraktive Weise erfahren und so die Erinnerung an die, für die deutsche Minderheit, wichtigen kulturellen Aspekte bewahren.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens, Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Portal graniczny. Interaktywna strona internetowa „Polsko-niemiecka granica w okresie międzywojennym. Od Prus Wschodnich po Górny Śląsk" – cz. 1

W 2021 rozpoczęto realizację projektu obejmującego rozbudowę strony internetowej DWPN o nową część, pod roboczym tytułem „Portal graniczny". Finalnie powstać ma dwujęzyczna strona, na której zostanie zaprezentowana historyczna granica, wzdłuż której zaznaczone będą interesujące punkty tj. zdjęcia, filmy, teksty. W 2021 realizacja projektu obejmowała głównie zebranie materiałów przez autorów Dawida Smolorza i Thomasa Voßbecka, dotyczących górnośląskiego odcinka historycznej granicy.

Finansowanie: Konsulatu Republiki Federalnej Niemiec w Opolu, Referat ds. kultury Górnego Śląska (Fundacja Haus Oberschlesien w Ratingen), Referat ds. kultury Śląska (Muzeum Śląskie w Görlitz)

Grenzportal. Interaktive Internetseite „Deutsch-polnische Grenze in der Zwischenkriegszeit. Von Ostpreußen bis Oberschlesien" – Teil 1

Im Jahr 2021 begann die Umsetzung des Projekts, das die Erweiterung der DWPN-Website mit einem neuen Abschnitt unter dem Arbeitstitel „Portal Graniczny" beinhaltet. Am Ende wird eine zweisprachige Website entstehen, auf der eine historische Grenze präsentiert wird, entlang derer interessante Punkte mit Fotos, Videos und Texte versehen sein werden. 2021 umfasste die Umsetzung des Projekts hauptsächlich die Sammlung von Materialien durch die Autoren David Smolorz und Thomas Voßbeck, die sich mit dem oberschlesischen Abschnitt der historischen Grenze befassen.

Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln, Kulturreferat für Oberschlesien (Stiftung Haus Oberschlesien in Ratingen), Kulturreferat für Schlesien (Schlesischen Museum zu Görlitz).

Gotowanie z Marią Wurst

W 2019 roku Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wydał książkę kucharską autorstwa Marii Wurst. Był to dwujęzyczny dodruk książki napisanej ponad sto lat temu przez opolską gospodynię domową. Publikacja ta jest nie tylko zbiorem przepisów śląskiej kuchni regionalnej, ale przede wszystkim zapisem kultury materialnej i życia codziennego na Górnym i Dolnym Śląsku w latach 20. ubiegłego wieku.

Maria Wurst, jako autorka podręczników traktujących o czynnościach w gospodarstwie domowym była oficjalnie polecana przez Pruskie Ministerstwo Edukacji a jej niezwykle popularna książka kucharska doczekała się kilkukrotnego wydania.

W roku 2021 Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej zrealizował kolejne polsko-śląsko-niemieckie odcinki filmu z serii „Gotowanie z Marią Wurst". Tym razem tematyka dotyczyła dwóch zagadnień „Podejrzane do kuchni. Pomysłowa bieda" oraz „Podejrzane od kuchni. Co w trawie piszczy".

Dzięki tym produkcjom wzmocniona została tożsamość mniejszości niemieckiej w Polsce, a szczególności mniejszości niemieckiej na Śląsku. Jednocześnie przybliżono szerokiemu gronu odbiorców (zarówno polskiej większości, jak i innym mniejszościom narodowym i etnicznym) istotny element niemieckiej historii i kultury na Śląsku – postać Marii Wurst oraz niemiecką kuchnię lat 20. XX wieku.

Filmy można znaleźć na stronie internetowej Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej – www.haus.pl oraz koncie Domu Współpracy Polsko- Niemieckiej na platformie YouTube.

Forma: film
Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Kochen mit Maria Wurst

Im Jahr 2019 gab das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit ein Kochbuch der Autorin Maria Wurst heraus. Das war ein zweisprachiger Nachdruck eines Buches, das vor über 100 Jahren durch die Oppelner Hausfrau verfasst wurde. Die Publikation ist nicht nur eine Sammlung von Rezepten der schlesischen Regionalküche sondern vor allem eine Aufzeichnung der materiellen Kultur und des Alltags in Ober- und Niederschlesien in den 1920er Jahren des letzten Jahrhunderts.

Maria Wurst wurde als Autorin von Lehrbüchern über die Haushaltsführung offiziell durch das Preußische Bildungsministerium empfohlen und ihr sehr beliebtes Kochbuch wurden über mehrere Jahre gedruckt und herausgegeben.

Im Jahr 2021 realisierte das Haus der Deutsch-Polnisches Zusammenarbeit die nächsten polnisch-schlesisch-deutschen Episoden aus der Serie „Kochen mit Maria Wurst". Dieses Mal ging es um die Themen „Podejrzane do kuchni. Pomysłowa bieda" und „Podejrzane od kuchni. Co w trawie piszczy"

Durch diese Produktionen wurde die Identität der deutschen Minderheit in Polen und insbesondere der deutschen Minderheit in Schlesien gestärkt. Gleichzeitig ist die Person Maria Wurst und die deutsche Küche der 20er Jahre für ein breites Publikum (sowohl die polnische Mehrheit als auch andere nationale und ethnische Minderheiten Polens) zugänglich geworden, und damit ein wesentliches Element der deutschen Geschichte und Kultur Schlesiens im 20. Jahrhundert.

Den Film kann man auf der Website des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit finden: www.haus.pl.

Form: Film
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln, Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln

Luteranie

„Luteranie" to pierwszy odcinek filmu stworzonego w 2021 roku w ramach serii filmów „Religie i wyznania Śląska Opolskiego". Cykl pokazów, zorganizowany na początku 2022 roku, przedstawił zainteresowanym nieznaną a często i zapomnianą historię wyznania ewangelicko-augsburskiego – luteran na Śląsku Opolskim. Produkcja w niezwykle interesujący sposób ukazuje dzieje luterańskich parafii wraz ich mieszkańcami a także przedstawia sylwetki osób zasłużonych,

Die Luteraner

„Luteraner" ist die erste Folge der Filmreihe „Religionen und Konfessionen im Oppelner Schlesien", die im Jahr 2021 entstanden ist. Die Anfang 2022 ins Leben gerufene Filmreihe stellte Interessierten die unbekannte und oft vergessene Geschichte des evangelischen Glaubens im Oppelner Schlesien vor. Die Produktion zeigt auf äußerst ansprechende Weise die Geschichte der evangelischen Gemeinden und ihrer Bewohner sowie Personen die sich verdient gemacht hatten und seit Jahrhunderten für die Sicherheit der Protestanten und ihre Religionsfreiheit gekämpft haben.

które przez wieki walczyły o bezpieczeństwo luteranów i ich wolność wyznaniową.

W filmie zawarto również informacje na temat współczesnych parafii ewangelicko-augsburskich znajdujących się na Śląsku Opolskim.

W ramach cyklu film był prezentowany:
17.01 – Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu
23.01 – Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pokoju
24.01 – Kino Bajka w Kluczborsku
27.01 – Wołczyński Ośrodek Kultury w Wołczynie
17.02 – Kino Diana w Prudniku

Film dostępny jest na stronie internetowej https://youtu.be/p1y2romvcqk.

Opinie i komentarze:
- *Byłam wczoraj na tym wydarzeniu. Bardzo ciekawy i potrzebny film. Dziękuję.* (opinia uczestniczki)

Forma: film
Finansowanie: Konsulat Niemiec w Opolu

Działania w sieci podczas pandemii

Ze względu na panującą sytuację pandemiczną, spora część organizowanych przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej przedsięwzięć zmieniła swoją formę ze stacjonarnej na formę online. Wiele debat i wykładów odbywało się całkowicie w przestrzeni internetowej. Ponadto, spora część wydarzeń stacjonarnych była również transmitowana w sieci.

Der Film enthält auch Informationen über die heutigen evangelischen Gemeinden im Oppelner Schlesien.

Im Rahmen der Reihe wurde der Film vorgestellt in:
17.01 – öffentliche Stadtbibliothek in Oppeln
23.01 – städtisches Zentrum für Kultur, Sport und Erholung in Carlsruhe
24.01 – Kino Bajka in Kreuzburg
27.01 – Kulturzentrum Woltschin
17.02 – Diana-Kino in Neustadt

Das Video ist auf der Website verfügbar:
https://youtu.be/p1y2romvcqk.

Meinungen und Kommentare:
- *Ich war gestern bei dieser Veranstaltung. Ein sehr interessanter und notwendiger Film. Danke.* (Meinung einer Teilnehmerin)

Form: Film
Finanzierung: Deutsches Konsulat in Oppeln

Tätigkeit im Netz während der Pandemie

Vor dem Hintergrund der beunruhigenden pandemischen Situation wurde ein Teil der vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit organisierten Veranstaltungen nicht in Präsenz- sondern in Online-Form abgehalten. Viele Debatten und Vorlesungen fanden vollständig im über das Internet statt. Darüber hinaus, wurde ein Teil der Veranstaltungen, der in Präsenz stattfand auch im Internet übertragen.

16.03.2021 – Online

Dyskusja „Wybory lokalne w Niemczech jako zapowiedź wyników wyborów parlamentarnych 2021?"

W związku z odbywającymi się wyborami samorządowymi przeprowadzanymi w Badenii-Wirtemberdzie oraz Nadrenii-Palatynacie, zaproszeni goście i gościnie zastanawiali się nad tym, czy wybory przeprowadzone w powyższych landach, przełożą się na kampanię wyborczą oraz wyniki wyborów do Niemieckiego Bundestagu. W rozważaniach udział wzięli dr Agnieszka Łada (wicedyrektorka Niemieckiego Instytutu Spraw Polskich w Darmstadt) oraz prof. Thomas Poguntke (dyrektor Instytutu Badań nad Niemieckim i Międzynarodowym Prawem Partii Politycznych na Uniwersytecie Heinricha Heinego w Düsseldorfie. W spotkaniu uczestniczyło 47 osób.

Opinie i komentarze:

- *Bardzo ciekawy wykład Pana Profesora Poguntke.*

Finansowanie: Fundacja Friedricha Eberta

29.04.2021 – Online

Debata „Miasto przyjazne kobietom"

Internetowa debata zainteresowała niemalże 90 odbiorców, którzy mieli możliwość wysłuchania zaproszonych ekspertek z dziedziny działań społecznych, polityki oraz architektury. Tematem spotkania były problem wykluczenia i braku równości w strategii planowania zagospodarowania przestrzeni miejskiej.

W debacie wzięły udział: Wanda Nowicka (posłanka Sejmu RP z ramienia Lewicy, współzałożycielka i przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu Praw Kobiet, działaczka społeczna), dr Gabriele Kamper (Szefowa Biura ds. Równouprawnienia w Urzędzie Senatu Berlina), dr Małgorzata Tkacz-Janik (działaczka społeczna na rzecz praw kobiet, nauczycielka akademicka, polityczka), Magdalena Milert (architektka, blogerka pisząca o architekturze przestrzennej i urbanistyce).

Spotkanie poprowadziła red. Agnieszka Lichnerowicz, dziennikarka radia Tok.fm.

Opinie i komentarze:

- *Mam nadzieję, że to nie ostatnie spotkanie związane z tą tematyką, zagadnień wymagających poruszenia jest bardzo dużo. Dziękuję za to spotkanie* (słuchaczka debaty)
- *Super, że Haus idzie w tym kierunku!* (słuchaczka debaty)
- *Fascynujący temat i świetny zespół panelistek* (słuchaczka debaty)

16.03.2021 – Online

Diskussion: „Die Landtagswahlen in Deutschland"

Im Zusammenhang mit den Landtagswahlen in Baden-Württemberg und Rheinland-Pfalz fragten sich die geladene Gäste, ob die in den oben genannten Ländern abgehaltenen Wahlen Auswirkungen auf den Wahlkampf und die Ergebnisse der deutschen Bundestagswahl haben würden. An den Diskussionen nahmen Dr. Agnieszka Lada (stellvertretende Direktorin des Deutschen Instituts für polnische Angelegenheiten in Darmstadt) und Professor Thomas Poguntke (Direktor des Instituts für Forschung zum Deutschen und internationalen Recht politischer Parteien an der Heinrich-Heine-Universität in Düsseldorf) teil. 47 Personen nahmen an dem Treffen teil.

Meinungen und Kommentare:

- *Ein sehr interessanter Vortrag von Herrn Professor Poguntke.*

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung

29.04.2021 – Online

Debatte „Frauenfreundliche Stadt"

Die Internet-Diskussion verfolgten fast 90 Zuschauer, die die Gelegenheit hatten, eingeladene Experten aus den Bereichen Soziales, Politik und Architektur zuzuhören. Thema des Treffens war das Problem der Ausgrenzung und der mangelnden Gleichstellung in der Planungsstrategie zur Raumentwicklung.

An der Diskussion haben teilgenommen: Wanda Nowicka (Abgeordnete des Sejm Polens von Lewica, Gründungsmitglied und Vorsitzender der Parlamentarischen Gruppe für die Rechte von Frauen, Aktivistin), Dr. Gabriele Kamper (Leiterin des Büros für die Gleichstellung der Geschlechter in der Verwaltung des Berliner Senats), Dr. Malgorzata Tkacz-Janik (Aktivistin für die Rechte der Frauen, Akademische Lehrerin, Politikerin), Magdalena Milert (Architektin, Bloggerin über Raum- und urbane Architektur).

Das Treffen wurde von Agnieszka Lichnerowicz, Journalistin vom Radio Tok.fm. geleitet

Meinungen und Kommentare:

- *Ich hoffe, es ist nicht das letzte Treffen, das mit diesem Thema zu tun hat, es gibt viele Fragen, die diskutiert werden müssen. Danke für dieses Treffen* (Zuhörerin der Debatte)
- *Es ist toll, dass das Haus in diese Richtung geht!* (Zuhörerin der Debatte)
- *Ein faszinierendes Thema und eine großartige Gruppe von Diskussionsteilnehmern* (Zuhörerin der Debatte)

- *Dziękuję za dyskusję! Bardzo dziękuję pani Gabrielle za komentarz ws. gentryfikacji* (słuchaczka debaty)
- *Dzień dobry, gratuluję inicjatywy i podjęcia trudnego tematu. Nie spodziewałem się, że tak mnie to zainteresuje.* (słuchacz debaty)

Finansowanie: Fundacja im. Friedricha Eberta

- *Danke für die Diskussion! Vielen Dank an Frau Gabrielle* für den Kommentar *bezüglich Gentrifizierung* (Zuhörerin der Debatte)
- *Guten Tag, herzlichen Glückwunsch zu der Initiative und Akzeptanz dieses schwierigen Themas. Ich habe nicht erwartet, dass es mich so interessiert.* (Zuhörer der Debatte)

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung

22.06.2021 – online

Debata z cyklu rozmowy o Europie: „30 lat Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy w zjednoczonej Europie”

17 czerwca 1991 roku w Bonn został podpisany pierwszy traktat pomiędzy zjednoczonymi Niemcami a Polską. Dokument o nazwie „Traktat o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy w zjednoczonej Europie”, który regulował wzajemne stosunki na wszystkich płaszczyznach i nadawał im podstawy prawne, miał ogromne znaczenia dla obu podpisujących go państw. Trzydzieści lat później, podczas zorganizowanej debaty zaproszeni goście powracali pamięcią do ówczesnych wydarzeń, oceniając znaczenie traktatu, a także zastanawiając się nad tym, jak we współczesnej polityce funkcjonują postanowienia z 1991 roku.

W debacie udział wzięli Jan Krzysztof Bielicki (premier RP, który 17 czerwca 1991 roku podpisywał Traktat), Marek Krząkała (poseł na Sejm RP, wiceprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Parlamentarnej) oraz Martin Patzelt (deuputowany do Bundestagu, wiceprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Parlamentarnej). Moderatorem debaty była dr Katarzyna Kownacka z Uniwersytetu Opolskiego. Spotkanie online śledziło 30 obserwatorów.

Opinie i komentarze:

- *Deutsche Welle verfolgt die Debatte. Viel Erfolg und Gruss* (uczestnik dyskusji)
- *Dziękuję za dyskusję i optymistyczne podsumowanie premiera Bieleckiego* (uczestnik dyskusji)

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

22.06.2021 – online

Debatte aus der Reihe Gespräche über Europa: „30 Jahre des Vertrages über gute Nachbarschaft und freundschaftlicher Zusammenarbeit im vereinten Europa”

Am 17. Juni 1991 wurde in Bonn der erste Vertrag zwischen dem Vereinigten Deutschland und Polen unterzeichnet. Das Dokument mit dem Titel „ Vertrag über eine gute Nachbarschaft und eine freundschaftliche Zusammenarbeit in einem vereinten Europa“, die die gegenseitigen Beziehungen auf allen Ebenen reglementierte und ihnen so rechtliche Grundlagen gab, war für beide Unterzeichnerstaaten von großer Bedeutung. Dreißig Jahre später, während der organisierten Debatte, erinnerten sich die geladenen Gäste an die Ereignisse dieser Zeit, bewerteten die Bedeutung des Vertrags und überlegten auch, wie die Bestimmungen von 1991 in der modernen Politik funktionieren.

An der Debatte nahm Jan Krzysztof Bielicki teil (Ehemaliger Ministerpräsident Polens, der den Vertrag im Juni 1991 unterzeichnete), Markus Krzakala (Abgeordneter im Sejm Polens, stellvertretender Vorsitzender der polnisch-deutschen Parlamentsgruppe) und Martin Patzelt (Abgeordneter des Bundestages, Vizepräsident der Polnisch-Deutschen Parlamentsgruppe). Die Moderatorin der Debatte war Dr. Katarzyna Kownacka von der Universität Oppeln. Das Online-Treffen wurde von 30 Beobachtern verfolgt.

Meinungen und Kommentare:

- *Deutsche Welle verfolgt die Debatte. Viel Erfolg und liebe Grüße.* (Ein Teilnehmer der Diskussion)
- *Danke für die Diskussion und das optimistische Resümee von Ministerpräsident Bielecki.* (Diskussionsteilnehmer)

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung Polen

09.11.2021 – Online

Debata „Go West? Szanse i wyzwania migracji zarobkowej między Niemcami, Polską i Ukrainą"

Podczas debaty internetowej zaproszeni eksperci i ekspertki dyskutowali na temat szans i wyzwań związanych z migracją zarobkową pomiędzy Niemcami, Polską i Ukrainą. Ponadto uczestnicy spotkania zastanawiali się, czy Polska może skorzystać z doświadczeń krajów przyjmujących migrantki i migrantów, aby budować warunki jak najbardziej dogodne dla osób migrujących.

Do debaty zaproszeni zostali następujący goście i gościnie: dr Kamila Scholl-Mazurek (badaczka, ekspertka, wykładowczyni w Centrum Interdyscyplinarnych Studiów Polskich, Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą), dr Olena Babakova (historyczka, dziennikarka, badaczka procesów migracyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej, wykładowczyni w Wyższej Szkole Finansów i Ekonomii Vistula), dr Paweł Kaczmarczyk (profesor wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego, dyrektor Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego).

Moderatorką spotkania, w którym uczestniczyło 35 osób, była red. Agnieszka Lichnerowicz, dziennikarka radia Tok.fm.

Opinie i komentarze:
Dzięki za ciekawą debatę (opinia uczestnika)

Finansowanie: Fundacja im. Friedricha Eberta

09.11.2021 – Online

Debatte: „Go West? Chancen & Herausforderungen der Arbeitsmigration zwischen Deutschland, Polen und der Ukraine im Vergleich"

Während der Internetdebatte diskutierten die eingeladenen Experten und Experten die Chancen und Herausforderungen der Arbeitsmigration zwischen Deutschland, Polen und der Ukraine. Darüber hinaus fragten sich die Teilnehmer, ob die Polnische Republik die Erfahrungen der Aufnahmeländer von Migranten und Migranten nutzen könnte, um möglichst günstige Bedingungen für Einwanderer zu schaffen.

Zur Diskussion eingeladen waren folgende Gäste: Dr. Kamila Scholl – Mazurka (Forscherin, Expertein , Dozentin am Zentrum für Interdisziplinäre Polenstudien, Europa-Universität Viadrina in Frankfurt (Oder)), Dr. Olena Babakova (Historikerin, Journalistin, Forscherin zu Migrationsprozessen in Mittel-Osteuropa, Dozentin an der Hochschule für Finanzen und Wirtschaft Vistula), Dr. Paul Kaczmarczyk (Professor an der Fakultät für Wirtschaftswissenschaften der Warschauer Universität, Direktor des Zentrums für Migrationsforschung an der Universität Warschau).

Moderatorin des Treffens, an dem 35 Personen teilnahmen, war die Journalistin Agnieszka Lichnerowicz vom Radio Tok.fm.

Meinungen und Kommentare:
Vielen Dank für die interessante Diskussion (Meinung eines Teilnehmers)

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung

19.11.2021 – Online – Opole

Debata online „Jaka przyszłość czeka Unię Europejską? Wyzwania, wizje, perspektywy"

Podczas debaty online, zorganizowanej w ramach projektu *Akademia – program młodych liderów i liderek mniejszości niemieckiej* dyskutowano na temat przyszłości Unii Europejskiej. Zaproszeni goście i gościnie dzieli się swoimi spostrzeżeniami na temat roli i znaczenia UE na arenie międzynarodowej, a także zastanawiali się na tym, jaka przyszłość czeka wspólnotę.

W spotkaniu udział wzięli: prof. Danuta Hubner (posłanka do Parlamentu Europejskiego), Roland Freundstein (wiceprezes i szef GLOBSEC Brussels, były dyrektor Fundacji Konrada Andenauera w Polsce) oraz młodzi liderzy i liderki Mniejszości Niemieckiej, uczestnicy programu szkoleniowego „akademia MN".

Debata odbyła się w formie hybrydowej, mianowicie uczestnicy projektu *Akademia* obecni byli

19.11.2021 – Opole – Online

Online-Debatte „Welche Zukunft erwartet die Europäische Union? Herausforderungen, Visionen, Perspektiven"

Während der Online-Debatte, die im Rahmen des Projektes „Akademia – Förderprogramm für junge Erwachsene der deutschen Minderheit" organisiert wurde, wurde die Zukunft der Europäischen Union diskutiert. Geladene Gäste teilten ihre Ansichten über die Rolle und Bedeutung der EU auf der internationalen Bühne und über die Zukunft der Gemeinschaft.

Prof. Danuta Hubner (Abgeordneter des EU-Parlamentes), Roland Freundstein (Vizepräsident und Leiter der GLOBSEC Brussels, ehemaliger Direktor der Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen) sowie junge deutsche Minderheitenführerinnen und –führer und Teilnehmer des Ausbildungsprogramms „Akademia", nahmen an dem Treffen teil.

na miejscu w Opolu, natomiast pozostali uczestnicy wzięli udział w dyskusji online. W debacie udział wzięło 40 osób, natomiast moderatorem spotkania był red. Marcin Antosiewicz.

Opinie i komentarze:

- *Jaki realny wpływ mogą mieć mniejszości narodowe w tworzeniu zjednoczonej Europy?* (uczestnik dyskusji)
- *Czy dostrzegają Państwo konieczność wprowadzenia w szkołach zajęć europejskiej, wiedzy o UE?* (uczestniczka dyskusji)

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce (w ramach cyklu *Rozmowy o Europie*), Forum Dialog Plus im. Andrzeja Godlewskiego

Die Debatte fand in einer hybriden Form statt. Die Teilnehmer des Projektes „Akademia" waren dabei vor Ort in Oppeln anwesend, während die anderen Teilnehmer an der Online-Diskussion teilnahmen.
40 Personen nahmen an der Debatte , bei der Marcin Antosiewicz Moderator war

Meinungen und Kommentare:

- *Welchen wirklichen Einfluss können nationale Minderheiten bei der Schaffung eines vereinten Europas haben?* (Diskussionsteilnehmer)
- *Erkennen Sie die Notwendigkeit, in den Schulen Europa-Unterricht, also Wissen* über die EU einzuführen? (Diskussionsteilnehmer)

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung Polen, Forum Dialog Plus im. Andrzeja Godlewskiego

16.12.2021 – online

Debata z cyklu Rozmowy o Europie: „10 lat polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu. Co udało się osiągnąć?"

Spotkanie zorganizowano w ramach obchodów dziesiątej rocznicy podpisania dokumentu pn. „Wspólne Oświadczenie Okrągłego Stołu w sprawie wspierania obywateli niemieckich polskiego pochodzenia i Polaków w Niemczech oraz niemieckiej mniejszości w Polsce, zgodnie z polsko- niemieckim Traktatem o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy". Oświadczenia z dnia 12 czerwca 2011 roku było efektem obrad polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu, podczas których przedstawiciele rządu RFN oraz rządu RP a także przedstawiciele mniejszości niemieckiej w Polsce oraz Polaków w Niemczech, dokonywali podsumowania i postanowień Traktatu Polsko-Niemieckiego o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy.

Zorganizowana debata miała na celu podsumowanie spisanych przed dziesięcioma laty postanowień polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu. W spotkaniu udział wzięli dr Christoph Bergner (Pełnomocnik Rządu Republiki Federalnej Niemiec ds. Wysiedleńców i Mniejszości Narodowych w latach 2006–2013), Tomasz Siemoniak (Poseł na Sejm RP, w 2007 roku sekretarz stanu w MSWiA, w latach 2011–2015 Minister Obrony Narodowej i wicepremier od 2014 roku) oraz profesor Waldemar Czachur (przewodniczący Rady Fundacji „Krzyżowa" dla Porozumienia Europejskiego).

Spotkanie, które śledziło 30 zainteresowanych, poprowadziła dr Katarzyna Kownacka z Uniwersytetu Opolskiego.

Opinie i komentarze:

- *Dziękujemy za interesującą dyskusję*. (uczestnik dyskusji)

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

16.12.2021 – online

Debatte aus der Reihe Gespräche über Europa: „10 Jahre polnisch-deutscher Runder Tisch. Was konnte erreicht werden?"

Das Treffen wurde im Rahmen der Feierlichkeiten zum zehnten Jahrestag der Unterzeichnung des Dokuments „Gemeinsame Erklärung des Runden Tisches zur Unterstützung der deutschen Staatsangehörigen polnischer Herkunft, der Polen in Deutschland und der deutschen Minderheit in Polen im Einklang mit dem polnisch – deutschen Vertrag über gute Nachbarschaft, Freundschaft und Zusammenarbeit" organisiert. Die Erklärungen vom 12. Juni 2011 war das Ergebnis einer Sitzung des deutsch-polnischen Runden Tisches, bei der Vertreter der deutschen Regierung und der polnischen Regierung sowie Vertreter der deutschen Minderheit in Polen und der Polen in Deutschland die Bestandsaufnahme des polnisch-deutschen Vertrags über gute Nachbarschaft, Freundschaft und Zusammenarbeit durchführten

Die organisierte Diskussion zielte darauf ab, die vor zehn Jahren geschriebenen Bestimmungen des polnisch-deutschen Runden Tisches zusammenzufassen. Dr. Christoph Bergner (Beauftragter der Regierung der Bundesrepublik Deutschland für Einwanderer und nationale Minderheiten in den Jahren 2006–2013), Tomasz Siemoniak (Abgeordneter im Sejm, 2007 Staatssekretär im Innenministerium, 2011 bis 2015 Minister für nationale Verteidigung und seit 2014 stellvertretender Ministerpräsident) und Professor Waldemar Czachur (Vorsitzender des Rates der Stiftung „Krzyzowa") nahmen an dem Treffen teil.

Das Treffen, das von 30 interessierten Personen verfolgt wurde, wurde von Dr. Katarzyna Kownacka von der Universität Oppeln geleitet.

Meinungen und Kommentare:

- *Danke für die interessante Diskussion.* (Diskussionsteilnehmer)

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung Polen

MATERIAŁY
MATERIALIEN

Teatrzyk Kamishibai

Kamishibai (zwany również teatrem opowiadania lub teatrem papierowym) jest specjalnym sposobem opowiadania historii obrazkowych. Zostały one stworzone do użytkowania w placówkach edukacyjnych. Kamishibai składa się z drewnianej ramy, w której zamieszczono ilustracje legend autorstwa Elisabeth Grabowski.

Nauczyciel prowadzący zajęcia ma możliwość różnorodnego wykorzystania materiałów, w zależności od poziomu uczniów, wielkości grupy, a przede wszystkim własnych potrzeb i pomysłów oraz potrzeb i pomysłów uczniów. Ta nowatorska metoda prezentacji tradycyjnych legend została uznana za wartościową pod względem edukacyjnym oraz przydatną we wspieraniu tożsamości kulturowej. Największą wartością dodaną stosowania Kamishibai w klasie jest jej potencjał aktywizujący, który promuje pozytywne nastawienie do nauki i uczenia się języków obcych. Dzięki tej metodzie dzieci mają możliwość poszerzenia słownictwa w języku niemieckim oraz rozwijania swojej wyobraźni i kreatywności. Prezentowane materiały pozwalają uczniom na poznanie historii regionu i kultury Górnego Śląska. Dzięki rozpowszechnianiu legend dzieci już w młodym wieku rozwijają świadomość kulturową.

W prezentowanych materiałach zawarto bajki: *Złota szabla*, *Zatopiony szyb*, *O drzewie, które rodziło złote jabłka*, *O tym, jak kartofle trafiły na Górny Śląsk*.

Materiał dwujęzyczny dostępny jest w siedzibach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, zarówno w Opolu jak i w Gliwicach.

Materiały: karty pracy
Finansowanie: Instytut Goethego Kraków, Konsulat RFN w Opolu

Kamishibai Theater

Kamishibai (auch als Storytelling-Theater oder Papiertheater bezeichnet) ist eine besondere Art, Geschichten unter Einsatz von Bildern zu erzählen. Kamishibai wurde für den Einsatz in Bildungseinrichtungen geschaffen. Es besteht aus einem Holzrahmen, in den man Illustrationen von Elisabeth Grabowskis Märchen einlegt.

Der Lehrer, der den Unterricht leitet, hat die Möglichkeit die Materialien vielfältig zu nutzen, abhängig vom Niveau der Schüler, der Gruppengröße und vor allem den eigenen Bedürfnissen und Ideen sowie der der Schüler. Diese neue Methode, traditionelle Legenden darzustellen, wurde als lehrreich und nützlich für die Unterstützung kultureller Identitäten anerkannt. Der größte Mehrwert der Verwendung von Kamishibai im Klassenzimmer ist sein aktivierendes Potenzial, das eine positive Einstellung zum Erforschen und Erlernen von Fremdsprachen fördert. Mit dieser Methode haben Kinder die Möglichkeit, ihren Wortschatz auf Deutsch zu erweitern und ihre Phantasie und Kreativität zu entwickeln. Die eingereichten Materialien ermöglichen es den Schülern, die Geschichte der Region und die Kultur von Oberschlesien zu erfahren. Durch die Verbreitung von Legenden entwickeln Kinder bereits in jungen Jahren ein kulturelles Bewusstsein.

Die präsentierten Materialien enthalten die Märchen „Złota szabla", „Zatopiony szyb", „O drzewie, które rodziło złote jabłka", „O tym, jak kartofle trafiły na Górny Śląsk".

Das zweisprachige Material ist sowohl in Oppeln als auch in Gleiwitz im Sitz des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit erhältlich.

Materialien: Arbeitsblätter,
Finanzierung: Goethe-Institut Krakau, Konsulat der BRD in Oppeln

KEKS – magazyn dla dzieci

W 2021 r. ukazało się osiem wydań miesięcznika KEKS. Magazyn ten jest skierowany do dzieci klas 4–6 szkół podstawowych. Czasopismo zawiera m.in. niemieckie historyjki, ciekawostki, komiksy, krzyżówki oraz tzw. dział kreatywny. „KEKS" ukazywał się również jako dodatek do gazety „Wochenblatt.pl" oraz nto. Magazyn dostępny był w biurach DWPN, z których prowadzono jego wysyłkę do szkół i osób zainteresowanych, które zgłosiły chęć otrzymywania prenumeraty. Dystrybucją magazynu zajmowały się również doradczynie ds. dwujęzyczności, podczas spotkań z dziećmi, nauczycielami i rodzicami.

Publikacja wydana w ramach projektu Bilingua – łatwiej z niemieckim! Kampania wzmacniająca polsko-niemiecką dwujęzyczność w Polsce.

Forma: magazyn dla dzieci
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

KEKS – Zeitschrift für Kinder

Im Jahr 2021 wurden acht Ausgaben des Monatsmagazins KEKS veröffentlicht. Dieses Magazin richtet sich an Kinder der Klassen 4–6 der Grundschule. Die Zeitschrift enthält unter anderem deutsche Geschichten, Kuriositäten, Comics, Kreuzworträtsel und die sogenannte Kreativabteilung. „KEKS" erschien auch als Ergänzung zur Zeitung „Wochenblatt.pl" und nto. Die Zeitschrift war in DWPN-Büros verfügbar, von wo sie an Schulen und Interessierte weitergeleitet wurde, die ein Abonnement erhalten wollten. Auch zweisprachige Fachberater wurden bei Treffen mit Kindern, Lehrern und Eltern mit der Verbreitung der Zeitschrift beschäftigt.

Die Publikation wird im Rahmen des Projektes Bilingua – einfach mit deutsch! herausgegeben. Die Kampagne fördert deutsch-polnische Zweisprachigkeit in Polen.

Form: Zeitschrift für Kinder
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD, Polnisches Ministerium für Inneres und Verwaltung

BÄM – magazyn dla młodzieży

W roku 2021 ukazały się trzy numery magazynu przeznaczonego dla młodzieży *bäm!* Publikacja się takich rozdziałów jak „Z krajów DACHL", „Kącik kulturowy i językowy", „Pamiętnik dwujęzyczny", „W sieci" i „vs. Rzeczywistość". Autorki i autorzy sami wybierają tematy tekstów. Na potrzeby magazynu została również stworzona strona internetowa, na której wszystkie artykuły są dostępne online. *bäm!* jest wysyłany do szkół, DFK oraz prywatnych subskrybentów bezpośrednio z Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Publikacja wydana w ramach projektu Bilingua – łatwiej z niemieckim! Kampania wzmacniająca polsko-niemiecką dwujęzyczność w Polsce

Forma: magazyn dla młodzieży + strona internetowa
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

BÄM – das Jugendmagazin

Im Jahr 2021 sind drei Ausgaben des Jugendmagazins bäm! herausgekommen. Die Publikation wurde in Abschnitte wie „Z krajów DACHL", „Kącik kulturowy i językowy", „Pamiętnik dwujęzyczny", „W sieci" und „vs. Rzeczywistość" geteilt. Die Autorinnen und Autoren wählen die Themen der Texte selber aus. Für die Zwecke des Magazins wurde auch eine Website erstellt, auf der alle Artikel online verfügbar sind. bäm! wird direkt vom Haus der deutsch-polnischen Zusammenarbeit an Schulen, DFKs und private Abonnenten verteilt.

Die Publikation wird im Rahmen des Projektes Bilingua – einfach mit deutsch! herausgegeben. Die Kampagne fördert deutsch-polnische Zweisprachigkeit in Polen

Form: Zeitschrift für Jugendliche + Internetseite
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD, Polnisches Ministerium für Inneres und Verwaltung

Superheld_innen Schlesiens

W przygotowanych materiałach znajdują się krótkie, pisane prostym językiem, biografie osobistości ze Śląska, które swoją działalnością wpłynęły na rozwój różnych dziedzin życia. Publikacja ta w doskonale wpisuje się w realizację przedmiotu „Własna historia i kultura". Spektrum postaci jest bardzo różne – od wybitnych naukowców po sportowców, na ludziach nauki kończąc. Materiał zrealizowany całkowicie w języku niemieckim, dostępny zna stronie internetowej Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, w zakładce materiały edukacyjne.

W roku 2021 zaprezentowano następujące wybitne postacie, których losy związane były ze Śląskiem: Eufemia Ballesterm, Cécile Boehm-Wendt, Hedwig Kohn, Augustin Wenzel, Paul Barsch, Florentine Foerster, Johanes Reichelt, Henriette Hanke, Rita Jaeger, Friedrich Bernhard Werner, Harry Tuerck, Lina Morgenstern, Margarethe Moll, Carl Stangen oraz Gertrud Roger.

Forma: publikacja online
Finansowanie: Instytut Goethego Kraków

Hausowy Popcast

W 2021 roku, z niewielkimi zmianami, kontynuowano projekt „Hausowy Popcast", zainicjowany w roku 2020. W sumie powstało aż pięć odcinków, mówionych w prostym niemieckim i polskim języku. Odcinki poruszają aktualne tematy z zakresu niemieckiej popkultury. Innowacją w tym roku było stworzenie karty pracy przeznaczonych do wykorzystania podczas lekcji języka niemieckiego. Bezpłatne karty pracy są dostępne w siedzibie Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej (Opole i Gliwice). Odcinku podcastu można nastomiast znaleźć na popularnych platformach typu: YouTube, Spotify, Apple Podcast. Podcast został stworzony przez Stefana Mehrensa (strona niemiecka), Sandrę Mazur i Magdalenę Komisarz (strona polska).

Opinie i komentarze:

- *Jako non-native speaker, który nie mieszka w Niemczech, nauczyłem się wielu ciekawych słów dzięki podcastowi!*
- *Myślę, że podcast jest naprawdę dobry, a długość pasuje. To właśnie wyróżnia podcast DWPN!*

Forma: nagrania i karty pracy
Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu, Instytut Goethego w Krakowie

Superheld_innen Schlesiens

Die vorbereiteten Materialien enthalten kurze, in einfacher Sprache geschriebene Biografien von Persönlichkeiten aus Schlesien, die durch ihre Tätigkeit die Entwicklung verschiedener Lebensbereiche maßgeblich beeinflusst haben. Diese Publikation passt perfekt in die Umsetzung des Themas „Eigene Geschichte und Kultur". Das Spektrum der Charaktere unterscheidet sich stark: Von herausragenden Wissenschaftlern bis hin zu Sportlern. Das vollständig in deutscher Sprache realisierte Material ist auf der Website des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit im Bereich der Unterrichtsmaterialien zu finden.

Im Jahr 2021 werden folgende herausragende Charaktere präsentiert, deren Schicksale mit Schlesien verbunden waren: Eufemia Ballesterm, Cécile Boehm-Wendt, Hedwig Kohn, Augustin Wenzel, Paul Barsch, Florentine Foerster, Johanes Reichelt, Henriette Hanke, Rita Jaeger, Friedrich Bernhard Werner, Harry Tuerck, Lina Morgenstern, Margarethe Moll, Carl Stangen und Gertrud Roger.

Form: Online-Publikation
Finanzierung: Goethe-Institut-Krakau

Hausowy Popcast

Im Jahr 2021 wurde das 2020 begonnene Projekt „Hausowy Popcast" mit kleinen Änderungen fortgesetzt. Insgesamt wurden fünf Episoden erstellt, die in einfachem Deutsch und Polnisch aufgenommen wurden. Die Episoden berühren aktuelle Themen der deutschen Popkultur. Eine Neuerung in diesem Jahr war die Erstellung von Arbeitsblättern, die für den Einsatz im Deutschunterricht vorgesehen ist. Kostenlose Arbeitsblätter sind am Sitz des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit (Oppeln und Gleiwitz) erhältlich. Die Podcast-Episode kann auf populären Plattformen wie YouTube, Spotify, und Apple Podcast gefunden werden. Der Podcast wurde von Stefan Mehrens (deutsche Seite) und Sandra Masur, sowie Magdalena Kommissar (polnische Seite) erstellt.

Meinungen und Kommentare:

- *Als Nicht-Muttersprachler, der nicht in Deutschland lebt, habe ich dank des Podcasts viele interessante Wörter gelernt!*
- *Ich denke, der Podcast ist wirklich gut und die Länge passt. Das ist genau das, was den DWPN-Podcast auszeichnet!*

Form: Aufnahmen und Arbeitsblätter
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln, Goethe-Institut Krakau

Escape Room – „Podzieleni. Górny Śląsk po Wielkiej Wojnie"

Materiały powstałe w ramach obchodów 100. setnej rocznicy przeprowadzenia referendum na Górnym Śląsku i rocznicy wybuchu III Powstania Śląskiego, przeznaczone do bezpłatnego wypożyczenia przez zainteresowanych nauczycieli. Stworzone materiały edukacyjne dostępne są zarówno stacjonarnie, jak i w formie cyfrowej. Zaprojektowana gra edukacyjna pozwala w zabawny i lekki sposób przybliżyć skomplikowaną historię polsko-niemieckiego konfliktu o Górny Śląsk. Ponadto gra stanowi również zachętę do poznania historii własnej rodziny. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli oraz test gry z uczestnikami projektu „Punkty Młodzieżowy". Autorką Escape Roomu jest Karolina Cisło (Gry w edukacji) we współpracy ze Zbigniewem Golaszem (Muzeum w Gliwicach) i Pawłem Szycą.

Opinie i komentarze:

- *Gdyby każda lekcja historii była taka jak te Escape Room'y, to polubiłbym lekcje historii!* (uczestnik badań)
- *Gra jest dobra zabawa i wymaga logicznego myślenia. Można się nauczać współpracy w zespole, odpowiedzialności na cel i również jak ważne są rodzinne wspomnienia dla nauki o przeszłości. Jest to naprawdę fajny pomysł na zajęcia!* (uczestniczka z szkolenia)

Forma: gra edukacyjna
Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Escape Room – „Geteilt. Oberschlesien nach dem Ersten Weltkrieg"

Die Materialien, die im Rahmen des 100. Jahrestages der Volksabstimmung in Oberschlesien und des Beginn des 3. Schlesischen Aufstandes erstellt wurden, sind zur kostenlosen Vermietung an interessierte Lehrer bestimmt. Die erstellten Unterrichtsmaterialien sind sowohl in echt als auch digital verfügbar. Das entwickelte Lernspiel ermöglicht es, die komplexe Geschichte des polnisch-deutschen Konflikts um Oberschlesien auf unterhaltsame und einfache Weise zu vermitteln. Darüber hinaus gibt das Spiel auch einen Anreiz, die Geschichte seiner Familie zu erkunden. Im Rahmen des Projekts wurden Schulungen für Pädagogen und ein Testspiel für die Teilnehmern des Projekts „Jugendpunkt" durchgeführt. Die Autorin des Escape Room ist Karolina Cisło in Zusammenarbeit mit Zbigniew Golasz und Paweł Szyca.

Meinungen und Kommentare:

- *Wenn jede Geschichtsstunde wie diese Escape Rooms wäre, würde ich die Geschichtsstunde lieben!* (Teilnehmer)
- *Das Spiel macht Spaß und erfordert logisches Denken. Man Kann Zusammenarbeit im Team lernen, Verantwortung und auch, wie wichtig Familienerinnerungen sind, um die Vergangenheit zu erforschen. Das ist eine wirklich coole Idee für den Unterricht!* (Teilnehmerin)

Form: Lernspiel
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

„Baśnie Górnego Śląska" – dwujęzyczny komiks

„Baśnie Górnego Śląska" to dwujęzyczny komiks, którego główni bohaterowie opowiadają krótką historię o twórczości Elisabeth Grabowski. Komiks i karty pracy, które powstały na podstawie komiksu i bezpośrednio nawiązują do jego treści, cieszą się dużym zainteresowaniem zarówno wśród młodzieży, jak i dorosłych. Komiks i karty pracy stanowią materiał edukacyjny, który jest wykorzystywany podczas zajęć z dziećmi w szkole, jak i na dodatkowych zajęciach. Z jednej strony dają możliwość doskonalenia języka, a z drugiej strony poznawania dziedzictwa, historii i kultury Górnego Śląska. Fabuła została przedstawiona tak, aby dzieci mogły w prosty i przystępny sposób uzyskać interesujące informacje.

Publikacja wydana w ramach projektu Bilingua – łatwiej z niemieckim! Kampania wzmacniająca polsko-niemiecką dwujęzyczność w Polsce

Forma: komiks i karty pracy
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

„Märchen aus Oberschlesien" – zweisprachige Comics

„Baśnie Górnego Śląska „ sind zweisprachige Comics, dessen Hauptfiguren eine kurze Geschichte über das Schaffenswerk von Elisabeth Grabowski erzählen. Comics und Arbeitsblätter, die auf den Comics basieren sind sowohl bei Jugendlichen als auch bei Erwachsenen sehr beliebt. Comics und Arbeitsblätter sind Unterrichtsmaterial, das während des Unterrichts mit Kindern in der Schule sowie in zusätzlichen Unterrichtsstunden verwendet wird. Sie bieten einerseits die Möglichkeit, die Sprache zu verbessern und andererseits das Erbe, die Geschichte und die Kultur Oberschlesiens kennenzulernen. Die Handlung wurde so präsentiert, dass die Kinder auf einfache und zugängliche Weise interessante Informationen erhalten konnten.

Die Publikation wird im Rahmen des Projektes Bilingua – einfach mit deutsch! herausgegeben. Die Kampagne fördert deutsch-polnische Zweisprachigkeit in Polen

Form: Comics und Arbeitsblätter
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat, Ministerium für Inneres und Verwaltung Polens,

Łatwiej z niemieckim!

Łatwiej z niemieckim to zbiór materiałów edukacyjnych zrealizowanych w ramach projektu „Dwujęzyczna Opolszczyzna", będącego programem wspierającym wychowanie w dwujęzyczności. Przygotowane pomoce dydaktyczne stanowią gotowe scenariusze zajęć da nauczycieli wraz z opracowaniem merytorycznym oraz kartami pracy dla uczniów i nagrania audio. Kompleksowa oferta skierowana jest głównie do nauczycieli pracujących z dziećmi w wieku przedszkolnym. Ponadto w roku 2021, poza przygotowaniem i wydaniem materiałów, udało się przeprowadzić szkolenia dla zainteresowanych nauczycieli i nauczycielek.

W ubiegłym roku zakończono również opracowanie ostatnich części projektu (tj. części trzeciej i czwartej), które zostały wysoko ocenione nie tylko przez odbiorców, ale również i przez ekspertów. W merytorycznych recenzjach projektu szczególną uwagę zwracano na dobrze dobrane treści, adekwatne do wieku dzieci metody pracy oraz dużą różnorodność proponowanych zadań i ćwiczeń.

Forma: materiały dydaktyczne – karty pracy, nagrania audio, scenariusze zajęć
Partner: Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji
Finansowanie: Samorząd Województwa Opolskiego

Einfach mit Deutsch!

Einfach mit Deutsch! ist eine Sammlung von Lernmaterialien, die im Rahmen des Projekts „Dwujęzyczna Opolszczyzna" realisiert wurde. Das ist ein Förderprogramm für zweisprachige Erziehung. Die vorbereiteten didaktischen Hilfen sind vorgefertigte Unterrichtsszenarien für Lehrer, zusammen mit inhaltlichen Ausarbeitungen, Arbeitsblättern und Audioaufnahmen für Schüler. Das umfassende Angebot richtet sich vor allem an Lehrer, die mit Kindern im Vorschulalter arbeiten. Außerdem ist es 2021 gelungen, neben der Vorbereitung und Veröffentlichung von Materialien auch Schulungen für interessierte Lehrerinnen und Lehrer durchzuführen.

Im vergangenen Jahr wurde auch die Entwicklung der letzten Teile des Projekts (d.h. des dritten und vierten Teils) abgeschlossen, die nicht nur vom Publikum, sondern auch von Experten sehr geschätzt wurden. Bei den inhaltlichen Bewertungen ging es besonders um gut ausgewählte Inhalte, altersgerechte Arbeitsmethoden sowie eine große Vielfalt an vorgeschlagenen Aufgaben und Übungen.

Form: Didaktische Materialien – Arbeitsblätter, Tonaufnahmen
Partner: Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji,
Finanzierung: Selbstverwaltung der Wojewodschaft Oppeln

06 /

PUBLIKACJE
PUBLIKATIONEN

Publikacja III części DFKompetent w ramach projektu „Wzmacnianie Struktur Mniejszości Niemieckiej”

W ramach projektu „Wzmacnianie Struktur Mniejszości Niemieckiej” opublikowano III część vademecum DFKompetent Część ta, podobnie jak poprzednie edycje, zawiera wiele ważnych i praktycznych informacji. Po pierwsze, stanowi kompendium wiedzy na temat zasad organizacji języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej. Ponadto pełni rolę poradnika, w którym znajdziemy odpowiedzi na pytania związane realizacji projektów młodzieżowych. Dodatkowo w DFKompetent zawarto porady dotyczące sposobu wydania własnych materiałów (broszury, foldery, publikacje). Wychodząc naprzeciw obecnej sytuacji pandemicznej, za pośrednictwem projektu powstało wiele programów, które umożliwiają zainteresowanym uczestnictwo w wydarzeniach online. Co istotne, w III części poradnika odnajdziemy również wskazówki dotyczące organizacji wydarzeń online.

Forma: publikacja
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Budowy i Ojczyzny

Publikation des dritten Teils von DFKompetent im Rahmen des Projektes „Stärkung der Strukturen der Deutschen Minderheit“

Im Rahmen des Projekts „Stärkung der Strukturen der deutschen Minderheit „ wurde Teil III der DFKompetent-Publikation veröffentlicht. Dieser Teil enthält, wie frühere Ausgaben, viele wichtige und praktische Informationen. Erstens ist es eine Sammlung von Kenntnissen über die Grundsätze der Organisationen der deutschen Sprache als Sprache der nationalen Minderheit. Außerdem nimmt es die Rolle eines Lehrbuchs ein, in dem wir Antworten auf Fragen finden, die mit der Umsetzung von Jugendprojekten zusammenhängen. Außerdem enthält DFKompetent Tipps, wie Sie Ihre eigenen Inhalte (Broschüren, Ordner, Publikationen) veröffentlichen können. Angesichts der aktuellen pandemischen Situation wurden durch das Projekt viele Programme erstellt, die es Interessierten ermöglichen, an Online-Veranstaltungen teilzunehmen. Es ist wichtig zu beachten, dass wir im dritten Teil des Handbuchs auch Tipps für die Organisation von Online-Veranstaltungen finden.

Form: Publikation
Finanzierung: Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat

Archipelag. Poszukiwanie śladów społeczności, które stanowiły niegdyś ważne elementy wielokulturowości regionu

„Archipelag. Poszukiwanie śladów społeczności, które stanowiły niegdyś ważne elementy wielokulturowości regionu” jest projektem o charakterze dokumentacyjno-popularyzatorskim. Ideą, która leży u podstaw

Der Archipel. Auf der Suche nach den Spuren der historischen Sprach-, Kultur-, Religionsinseln Oberschlesiens

„Archipelag. Poszukiwanie śladów społeczności, które stanowiły niegdyś ważne elementy wielokulturowości regionu” ist ein öffentliches Dokumentationsprojekt. Die Idee hinter dem Projekt besteht darin, die ober-

projektowych działań jest ocalenie od zapomnienia górnośląskich społeczność lokalnych, które ze względu na język, konfesję, czy specyficzną kulturę, aż do połowy XX wieku wyróżniały się na tle otoczenia.

Współpracownicy Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej dotarli do świadków historii, pamiętających istnienie tych szczególnych społeczności. W ramach realizacji projektu, utrwalono wspomnienia świadków, przeprowadzono obszerną i szczegółową kwerendę w poszukiwaniu materiałów archiwalnych i wszelkich śladów po unikalnych społecznościach – „wyspach". Na podstawie zebranych materiałów, powstało dziewięć relacji wraz z dokumentacją fotograficzną, poświęconych zapomnianym społecznościom. Działania objęły swoim zasięgiem zarówno miejscowości położone w województwie opolskim (Gościęcin, Radomierowice, Pokój, Lubienia, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie wraz z okolicznymi miejscowościami), jak i województwa śląskiego (Piasek, Owsiszcze).

Wszystkie spisane relacje i świadectwa istnienia tych szczególnych społeczności można odnaleźć na stronie internetowej Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej (www.haus.pl).

Forma: publikacja online
Finansowanie: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego oraz Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

schlesischen Gemeinden, die sich durch Sprache, Konfession oder Kultur bis Mitte des 20. Jahrhunderts von der Umgebung abhebten, vor dem Vergessen zu bewahren.

Die Mitarbeiter des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit wandten sich an Zeitzeugen der Geschichte und erinnerten sich an die Existenz dieser besonderen Gemeinschaften. Im Rahmen des Projektes wurden die Erinnerungen von Zeitzeugen aufgezeichnet, eine umfangreiche und detaillierte Anfrage zur Suche nach Archivmaterial und Spuren von einzigartigen Gemeinschaften – sogenannten „Inseln" – durchgeführt. Basierend auf den gesammelten Materialien wurden neun Berichte zusammen mit Fotodokumenten erstellt, die vergessenen Gemeinschaften gewidmet sind. Die Aktivitäten wurden sowohl in der Wojewodschaft Oppeln (Gościęcin, Radomierowice, Pokój, Lubienia, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie zusammen mit angrenzenden Ortschaften), wie auch der Woiwodschaft Schlesien (Piasek, Owsiszcze) durchgeführt.

Alle schriftlichen Berichte und Zeugnisse für die Existenz dieser besonderen Gemeinschaften finden Sie auf der Website des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit (www.haus.pl).

Form: Onlinepublikation
Finanzierung: Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln, Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Obrazkowa historia Górnego Śląska

Forma: publikacja książkowa

Bazując na sukcesie i wielkiej popularności wydanych w latach 2017–2020 dwóch dwujęzycznych atlasów dla dzieci oraz aplikacji mobilnej na temat wielokulturowej historii Górnego i Dolnego Śląska, również i w tym roku, DWPN postanowił stworzyć materiały skierowane do młodych odbiorców.

Obrazowa historia Górnego Śląska to niezwykle wartościowa publikacja, która ma na celu w sposób łatwy i przystępny, zaprezentować dzieciom w wieku od 7 do 12 lat, historię Górnego Śląska. Interesujące teksty autorstwa Moniki Rosenbaum oraz barwne ilustracje wykonane przez absolwentkę Akademii Sztuk Pięknych – Darię Hancharovą, przedstawiają dzieje tego regionu od czasów prehistorycznych do teraźniejszości. Poszczególne rozdziały opisują interesujące wydarzenia historyczne, prezentują konkretnych bohaterów, obiekty i miejsca, silnie związane z losami Śląska. W publikacji zawarto również szereg informacji dotyczących geografii, fauny i flory, a także specyfiki krajobrazu tego regionu. Ponadto czytelnicy

Bildergeschichte Oberschlesiens

Form: Publikation als Buch

Basierend auf dem Erfolg und der großen Popularität der beiden zweisprachigen Atlasse für Kinder und einer mobilen App über die vielseitige kulturelle Geschichte von Ober- und Niederschlesien, veröffentlichte das HDPZ auch in diesem Jahr Materialien für die junge Zielgruppe.

„Obrazkowa historia Gornego Slaska" ist eine äußerst wertvolle Publikation, die Kindern im Alter von 7 bis 12 Jahren die Geschichte von Oberschlesien leicht und zugänglich vermitteln soll. Interessante Texte von Monika Rosenbaum und bunte Illustrationen von Daria Hancharova zeigen die Geschichte dieser Region von der prähistorischen Zeit bis in die Gegenwart. Einzelne Kapitel beschreiben interessante historische Ereignisse, präsentieren bestimmte Helden, Objekte und Orte, die stark mit den Schicksalen Schlesiens verbunden sind. Die Veröffentlichung enthält auch eine Reihe von Informationen zu Geographie, Fauna und Flora sowie zu den Besonderheiten der Landschaft dieser Region. Darüber hinaus

Obrazkowej historii Górnego Śląska mają możliwość zaznajomienia się z elementami etnograficznymi, takimi jak śląskie zwyczaje, kultura, tradycje, potrawy, czy stroje regionalne.

Finansowanie: Konsulat RFN Opole, Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

haben die Leser der „Obrazkowa historia Gornego Slaska" die Möglichkeit, sich mit ethnographischen Elementen wie schlesischen Bräuchen, Kultur, Traditionen, Gerichten oder regionaler Kleidung vertraut zu machen.

Finanzierung: Konsulat der BRD in Oppeln, Sächsisches Staatsministerium des Inneren

Śląsk. Historia. Krajobrazy. Kultura

Śląsk. Historia. Krajobrazy. Kultura, to kolejna publikacja Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, która ukazuje bogate, śląskie dziedzictwo kulturowe, historyczne i krajobrazowe. Niezwykle szczegółowo i z wielką skrupulatnością opisano w niej losy Dolnego i Górnego Śląska, podkreślając niezwykłą rozmaitość tego regionu.

Oryginalnie album autorstwa Roswithy Schieb urozmaicony o fotografie śląskiego artysty Marka Maruszczaka, ukazał się w niemieckiej wersji językowej. Celem przetłumaczenia i wydania tej pozycji książkowej była chęć zaprezentowania szerokiemu gronu odbiorców niezwykłej różnorodności Śląska. Różnorodności, którą odnaleźć możemy zarówno w śląskiej obyczajowości i zwyczajach, jak i w śląskich pejzażach, krajobrazach a nawet języku.

Publikacja ta, nie tylko zwraca szczególną uwagę na bogate dziedzictwo kulturowe, literackie i historyczne regionu, ale przede wszystkim, skłania czytelników do refleksji nad pięknem i wyjątkowością śląskiej krainy.

Forma: Publikacja książkowa

Śląsk. Historia. Krajobrazy. Kultura.

„Ślask. Historia. Krajobrazy. Kultura" ist eine weitere Publikation des Hauses der polnisch-deutschen Zusammenarbeit, die das reiche schlesische kulturelle, historische und landschaftliche Erbe zeigt. Die Schicksale von Niederschlesien und Oberschlesien werden sehr detailliert und mit großer Gewissheit beschrieben und unterstreichen die außerordentliche Vielfalt dieser Region.

Ursprünglich erschien das Album von Roswithy Schieb, das der Fotografie des schlesischen Künstlers Marek Maruszczak gewidmet ist, auf Deutsch. Ziel der Übersetzung und Veröffentlichung dieses Buches war der Wunsch, einem breiten Publikum die außerordentliche Vielfalt Schlesiens zu präsentieren. Eine Vielfalt, die wir sowohl in schlesischen Gewohnheiten und Bräuchen als auch in schlesischen Landschaften und sogar in der Sprache finden können.

Diese Publikation achtet nicht nur auf das reiche kulturelle, literarische und historische Erbe der Region, sondern ermutigt vor allem die Leser, über die Schönheit und Einzigartigkeit des schlesischen Landes nachzudenken.

Form: Publikation als Buch

„Zabierz mnie w podróż, kapitanie. Zdjęcia Hansa Kramarza z podróży na Górny Śląsk w 1956 roku"

W zasobach fundacji Stiftung Haus Oberschlesien znajduje się imponujący zbiór liczący około 150 kolorowych oraz czarno-białych fotografii autorstwa Hansa Kramarza. Zdjęcia te, zostały wykonane podczas prywatnej podróży do Polski, w trakcie której Kramarz odwiedził zarówno Wrocław i Kraków, jak i szereg górnośląskich miast i miasteczek (m.in. Nysę, Racibórz i Gliwice).

Na zdjęciach uwieczniono architekturę, krajobrazy oraz życie codzienne górnośląskiej aglomeracji, takie jakimi były naprawdę, bez zbędnego upiększania czy koloryzowania. Szczególną wartością odznaczają się fotografie przedstawiające zniszczenia wojenne, które

„Nimm mich mit, Kapitän, auf die Reise. Fotografien von Hans Kramarz von der Reise nach Oberschlesien 1956"

Die Stiftung Haus Oberschlesien verfügt über eine beeindruckende Sammlung von ca. 150 Farb- und Schwarzweißfotos von Hans Kramarz. Diese Fotos wurden während einer privaten Reise nach Polen aufgenommen, bei der Kramarz sowohl Breslau und Krakau sowie eine Reihe von oberschlesischen Städten und Gemeinden besuchte (Unter anderem Neisse, Ratibor und Gleiwitz).

Die Fotos verewigten die Architektur, Landschaften und das tägliche Leben der oberschlesischen Metropolregion, so wie sie wirklich waren, ohne unnötige Dekoration oder Färbung. Von besonderem Wert sind Fotos, die die militärischen Zerstörungen

pomimo jedenastu lat od zakończenia wojny, wciąż stanowiły element otaczającej rzeczywistości.

Wyjątkowość fotografii Kramarza podkreśla również fakt, iż zostały one zrobione podczas trwania ogólnej cenzury nałożonej przez władzę komunistyczną w Polsce. Reporterski i spontaniczny charakter zdjęć podkreśla autentyczność i obiektywizm Kramarza, a wykonanie zdjęć w kolorze sprawia, że są one jedynymi zachowanymi tego typu fotografiami rejonu górnośląskiego z tamtych czasów.

Forma: album zdjęciowy
Finansowanie: Fundacja Haus Oberschlesien, Konsulat RFN w Opolu

zeigen, die auch 11 Jahre nach Kriegsende ein reales Element der Umgebung waren.

Die Einzigartigkeit der Fotos von Kramarz wird auch durch die Tatsache unterstrichen, dass die Fotos während der von der kommunistischen Macht in Polen auferlegten allgemeinen Zensur aufgenommen wurden. Der Bericht- und spontane Charakter der Bilder unterstreicht die Authentizität und Objektivität von Kramarz. Die Farbbilder von Kramarz sind die einzigen erhaltenen Fotographien Oberschlesiens dieser Art aus dieser Zeit.

Form: Fotoalbum
Finanzierung: Konsulat der BRD in Oppeln, Stiftung Haus Oberschlesien

„Sławni niemieccy Ślązacy”

Forma: Publikacja książkowa

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej wraz Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Niemców na Śląsku Opolskim zrealizował dodruk publikacji popularno-naukowej przeznaczonej dla dzieci i młodzieży pod tytułem „Sławni niemieccy Ślązacy”. Celem tekstu jest zachowanie, wykształcenie lub wzmocnienie tożsamości mniejszości niemieckiej w Polsce, poprzez popularyzację niemieckiej historii i kultury wśród najmłodszego grona odbiorców – dzieci i młodzieży.

Partner: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu

„Bekannte deutsche Schlesier“

Form: Publikation als Buch

Das Haus der deutsch-polnischen Zusammenarbeit hat in Zusammenarbeit mit der Sozial-Kulturellen Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien eine Publikation für Kinder mit dem Titel „Berühmte Schlesier“ realisiert. Das Ziel des Textes ist die Bewahrung, Ausbildung und Stärkung der Identität der Deutschen Minderheit in Polen und die Popularisierung deutscher Geschichte und Kultur in der jüngsten Zielgruppe – Kinder und Jugendliche.

Partner: Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien
Finanzierung: Konsulat der BRD in Oppeln

Wydawanie dwujęzycznego (polsko-niemieckiego) dodatku do gazety regionalnej pt. „Heimat" w roku 2021

Forma: dodatek do gazety regionalnej

W roku 2021 w gazecie regionalnej – Nowa Trybuna Opolska, już po raz dwunasty ukazywał się dwujęzyczny dodatek „Heimat". Publikacja związana jest z działaniami kampanii Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej i Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, mającej na celu wzmacniania dwujęzyczności polsko-niemieckiej. W minionym roku, dodatek poświęcony życiu i działalności Mniejszości Niemieckiej, ukazywał się na terenie całego województwa opolskiego.

W 2021 roku ukazały się w sumie 44 dwustronne wydania, natomiast sprzedaż Nowej Trybuny Opolskiej wraz z dodatkiem „Heimat" wyniosła 7000 egzemplarzy.

„Heimat", dzięki nieprzerwanej i wieloletniej publikacji na rynku wydawniczym województwa opolskiego, stał się pozytywną promocją polsko-niemieckiej dwujęzyczności oraz symbolem mniejszości niemieckiej w Polsce. Dalsze działania związane z wydawaniem i dystrybucją „Heimatu" będą przyczynkiem do ciągłego wzmacniania pozytywnego wizerunku Niemców w Polsce i ukazywania praktycznych aspektów polsko-niemieckiego bilingwizmu.

Partner: Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Finansowanie: Fundacja Rozwoju Śląska

Die Veröffentlichung einer zweisprachigen (deutsch-polnischen) Beilage der Regionalzeitung „Heimat" im Jahr 2021.

Form: regionale Zeitungsbeilage

Im Jahr 2021 erschien die zweisprachige Beilage „Heimat" in der Regionalzeitung Nowa Trybuna Opolska zwölf Mal. Die Publikation steht im Zusammenhang mit den Aktivitäten der Kampagne des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit und Verband der deutschen Gesellschaften in Polen, die auf die Förderung der polnisch-deutschen Zweisprachigkeit hinarbeitet. Im vergangenen Jahr wurde in der gesamten Woiwodschaft Oppeln eine Beilage veröffentlicht, die sich mit dem Leben und den Aktivitäten der deutschen Minderheit befasst.

Im Jahr 2021 wurden insgesamt 44 doppelseitige Ausgaben veröffentlicht, während der Verkauf der Zeitung „Nowa Trybuna Opolska" zusammen mit der Beilage „Heimat" 7000 Exemplare umfasste.

„Heimat" ist dank seiner ununterbrochenen und langfristigen Veröffentlichung auf dem Verlagsmarkt der Woiwodschaft Oppeln zu einer positiven Werbung für die polnisch-deutsche Zweisprachigkeit und zu einem Symbol der Deutschen Minderheit in Polen geworden. Weitere Aktivitäten im Zusammenhang mit der Veröffentlichung und Verbreitung von „Heimat" tragen dazu bei, das positive Bild der Deutschen in Polen kontinuierlich zu stärken und die praktischen Aspekte der polnisch-deutschen Zweisprachigkeit zu demonstrieren.

Partner: Verband der deutschen Gesellschaften
Finanzierung: Stiftung für die Entwicklung Schlesiens

WYSTAWY
AUSSTELLUNGEN

Również w 2021 roku w różnych ośrodkach kultury i instytucjach prezentowaliśmy nasze wystawy.

Auch dieses Jahr haben wir unsere Ausstellungen in verschiedenen Kulturinstitutionen präsentiert.

„Obcy hajmat? Śląsk w 1945 roku i w latach powojennych”

„Obcy hajmat?” Śląsk w 1945 roku i w latach powojennych” to dwujęzyczna wystawa przygotowana przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej we współpracy z Saksońskim Ministerstwem Spraw Wewnętrznych oraz Konsulatem Republiki Federalnej Niemiec w Opolu, poświęcona historii i losom Ślązaków.

„Fremde Heimat? Schlesien 1945 und in den Nachkriegsjahren“

„Fremde Heimat? Schlesien 1945 und in den Nachkriegsjahren“ ist eine zweisprachige Ausstellung des Hauses der Polnisch-deutschen Zusammenarbeit in Zusammenarbeit mit dem Sächsischen Innenministerium und dem Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln, die sich der Geschichte und dem Schicksal der Schlesier widmet.

Wystawa ma charakter informacyjno-edukacyjny i poświęcona jest tragicznym wydarzeniom rozgrywającym się w latach 1945–1950 na Górnym Śląsku. „Obcy hajmat" przedstawia jeden z najtrudniejszych okresów w historii rdzennej ludności Śląska. Okres naznaczony morderstwami, gwałtami, porwaniami i grabieżami, który rozpoczął się wraz z najazdem Armii Czerwonej w styczniu 1945 roku. Wystawa poza zobrazowaniem powojennych losów mieszkańców Górnego Śląska, losami, skupia się również na obecnej sytuacji mniejszości niemieckiej w Polsce.

Teksty są proste, zwięzłe i mają charakter popularno-naukowy, tak by móc być interesującymi zarówno dla przeciętnego odbiorcy, jak i pasjonatów historii. Ikonografia pochodzi z różnych archiwów z Polski, jak i z zagranicy (m.in. z Państwowego Archiwum Rosyskiego). Część fotografii to niepublikowane do tej pory prace amerykańskiego reportażysty Johna Vachona.

Forma wystawy: wewnętrzna i zewnętrzna
Wystawa dwujęzyczna: polsko-niemiecka
Miejsce prezentacji: Bytom, Gliwice, Opole, Pyskowice

Die Ausstellung ist informativ-pädagogisch geprägt und widmet sich den tragischen Ereignissen der Jahre 1945 bis 1950 in Oberschlesien. Der „Fremde Heimat" stellt eine der schwierigsten Perioden in der Geschichte der Bewohner Schlesiens dar. Eine Zeit, die von Morden, Vergewaltigungen, Entführungen und Raubüberfällen geprägt ist und mit dem Einmarsch der Roten Armee im Januar 1945 begann. Die Ausstellung konzentriert sich, neben der Darstellung der Schicksale der Bewohner Oberschlesiens in den Nachkriegsjahren, auf die aktuelle Situation der deutschen Minderheit in Polen.

Die Texte sind einfach, prägnant und haben ein populärwissenschaftlichen Charakter, um sowohl für das durchschnittliche Publikum als auch für Geschichtsliebhaber interessant zu sein. Die Ikonographie stammt aus verschiedenen polnischen Archiven sowie aus dem Ausland (unter anderem aus dem Staatlichen Archiv Russlands). Teile der Fotos sind bisher unveröffentlichte Arbeiten des US-Journalisten John Vachon.

Form der Ausstellung: Innen- und Außenausstellung
Zweisprachige Austellung: Polnisch – Deutsch
Orte der Präsentation: Beuthen, Gleiwitz, Oppeln, Pyskowice

„Sąsiedzi – o jednej z najtrwalszych granic w Europie. Na wschodniej rubieży Górnego Śląska"

Linia, którą w uproszczeniu wyznacza bieg rzeki Przemszy, Brynicy, Liswarty i Prostny była jedną z najtrwalszych granic w historii Polski, a zarazem jedną z najstabilniejszych w Europie Środkowej. Przez niemalże 600 lat oddzielała ziemie śląskie i Królestwo Polskie. Wsie i miasta położone po obu jej stronach, leżące czasami w zasięgu wzroku, znajdowały się w odrębnych organizmach państwowych. Konsekwencją takiej sytuacji były znaczące różnice w rozwoju cywilizacyjnym: architektoniczne, kulturowe, a także tożsamościowe i mentalnościowe. Mieszkańców tych ziem różniły także odmienne doświadczenia historyczne. Koniec granicy w jej dawnym kształcie przyniósł tragiczny wiek XX.

Linia funkcjonująca przez długie stulecia jako granica państwa przeszła do historii. Ale czy naprawdę zniknęła całkowicie?

Forma wystawy: wewnętrzna
Miejsce prezentacji: Byczyna, Lubliniec, Mysłowice, Nakło Śląskie, Olesno, Opole, Radzionków, Woźniki

„Nachbarn – über eine der beständigsten Grenzen Europas. An Oberschlesiens östlichem Rand"

Die Linie, die vereinfacht die Flüsse Przemsza, Brynica, Liswarta und Prostna bilden, war eine der beständigsten Grenzen in der polnischen Geschichte und gleichzeitig eine der stabilsten in Mitteleuropa. Fast 600 Jahre lang trennte sie das schlesische Land und das polnische Königreich. Die Dörfer und Städte auf beiden Seiten, die sich manchmal in Sichtweite befanden, befanden sich in getrennten staatlichen Organismen. Die Folge dieser Situation waren erhebliche Unterschiede in der Zivilisationsentwicklung: architektonisch, kulturell und auch bezüglich der Identität und Mentalität.

Die Bewohner dieser Länder zeichneten sich durch unterschiedliche historische Erfahrungen aus. Das Ende der Grenze in ihrer ehemaligen Form brachte das tragische zwanzigste Jahrhundert.

Die Linie, die über Jahrhunderte als Staatsgrenze funktionierte, ging in die Geschichte ein. Aber ist sie wirklich komplett verschwunden?

Form der Ausstellung: Innenausstellung
Orte der Präsentation: Byczyna, Lublinitz, Myslowitz, Naklo Slaskie, Rosenberg, Oppeln, Rodzionkow, Wozniki

„Dziadek z Wehrmachtu. Doświadczenie zapisane w pamięci”

Poprzez wystawę „Dziadek z Wehrmachtu” byli żołnierze niemieckiej armii z czasów II wojny światowej, mieszkający dziś w Polsce, mieli możliwość opowiedzenia historii swojego życia. Wystawa zawiera ich wspomnienia, fotografie i osobiste pamiątki. Pokazuje wojenne historie, a także przed i powojenne losy, które świadkowie czasu relacjonują na nagraniach dźwiękowych i filmowych.

Dodatkowo na potrzeby wystawy zostały przygotowane materiały informacyjne w formie dwujęzycznej broszury. Wystawa udostępniana bezpłatnie wszelkim instytucjom kulturalnym i ośrodkom kultury, spotyka się nieustannie z dużym zainteresowaniem i uznaniem historyków, dziennikarzy, przedstawicieli instytucji kulturalnych i edukacyjnych, w tym nauczycieli, młodzieży, osób prywatnych i multiplikatorów.

Forma wystawy: wewnętrzna
Wystawa dwujęzyczna: polsko-niemiecka
Miejsce prezentacji: Katowice, Opole, Ruda Śląska, Rybnik, Tychy, Zabrze

„Der Großvater aus der Wehrmacht – Zeitzeugen erinnern sich“

Durch die Ausstellung „Der Großvater aus der Wehrmacht“ hatten ehemalige Soldaten der deutschen Armee des Zweiten Weltkriegs, die heute in Polen leben, die Möglichkeit, ihre Lebensgeschichte zu erzählen. Die Ausstellung zeigt ihre Erinnerungen, Fotos und persönlichen Souvenirs. Sie zeigt Kriegsgeschichten sowie Vor- und Nachkriegsschicksale, die von Zeugen jener Zeit in Ton- und Filmaufnahmen erzählt werden.

Darüber hinaus wurden Informationsmaterialien der Ausstellung in Form einer zweisprachigen Broschüre vorbereitet. Die Ausstellung, die allen Kultureinrichtungen und Kulturzentren kostenlos zur Verfügung gestellt wird, stößt auf großes Interesse und Anerkennung von Historikern, Journalisten, Vertretern von Kultur- und Bildungseinrichtungen, sowie Lehrern, Jugendlichen, Privatpersonen und Multiplikatoren.

Form der Ausstellung: Innenausstellung
Zweisprachige Ausstellung: Polnisch-Deutsch
Ort der Präsentation: Kattowitz, Oppeln, Ruda, Rybnik, Tichau, Zabrze

„1919–1922. Spór o Górny Śląsk. Plebiscyt i podział regionu”

„1919–1922. Spór o Górny Śląsk. Plebiscyt i podział regionu” to wystawa zorganizowana w ramach obchodów 100. rocznicy przeprowadzenia referendum na Górnym Śląsku i wybuchu III Powstania Śląskiego, przygotowana przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. Tematyka wystawy obejmuje tło historyczne i wydarzenia poprzedzające plebiscyt, a także jego przebieg oraz konsekwencje dla regionu i społeczności zamieszkującej tereny Górnego Śląska.

Treść wystawy mająca charakter popularno-naukowy, została wzbogacona o ciekawy materiał graficzny m.in. archiwalne fotografie z tamtego okresu.

Forma wystawy: wewnętrzna
Wystawa dwujęzyczna: polsko-niemiecka
Miejsce prezentacji: Góra św. Anny, Opole

Finansowanie: Konsulat RFN w Opolu

„1919–1922. Konflikt Um Oberschlesien Volksabstimmung und Teilung der Region“

„1919–1922. Konflikt um Oberschlesien. Volksabstimmung und Teilung der Region“ ist eine Ausstellung, die im Rahmen des 100. Jahrestages der Volksabstimmung in Oberschlesien und des Ausbruches des 3. Schlesischen Aufstandes vom Haus der polnisch-deutschen Zusammenarbeit organisiert wurde. Das Thema der Ausstellung umfasst den historischen Hintergrund und die Ereignisse vor dem Plebiszit sowie seinen Verlauf und seine Folgen für die Region und die Bevölkerung, die das Gebiet Oberschlesiens bewohnte.

Der Inhalt der populärwissenschaftlichen Ausstellung wurde durch interessantes grafisches Material wie z.B. Archiv-Fotos aus dieser Zeit ergänzt.

Form der Ausstellung: Innenausstellung
Zweisprachige Ausstellung: Polnisch-Deutsch
Ort der Präsentation: Annaberg, Oppeln

Finanzierung: Konsulat der BRD in Oppeln

POLECANE PUBLIKACJE
EMPFOHLENE PUBLIKATIONEN

„Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego”

Przez ostatnie kilka lat Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej współpracował z wybitnymi historykami z Polski, Niemiec i Czech nad stworzeniem popularno-naukowej syntezy historii Górnego Śląska. Owocem tych prac jest obszerna publikacja pt. „Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego”. Nad przebiegiem i kwestią merytoryczną prac czuwali znawcy tematu, znamienici profesorowie ze znaczącym dorobkiem naukowym: po stronie polskiej – prof. Ryszard Kaczmarek z Uniwersytetu Śląskiego; po stronie niemieckiej – prof. Joachim Bahlcke z Uniwersytetu w Stuttgarcie oraz, po stronie czeskiej, prof. Dan Gawrecki z Uniwersytetu w Opawie.

„Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego to pozycja koncentrująca się na europejskiej historii Górnego Śląska, w ramach której, pierwszy raz od zakończenia II wojny światowej, polscy, niemieccy oraz czescy historycy podjęli próbę możliwe szerokiego opracowania historii tego regionu o wielokulturowych tradycjach i zawikłanych tożsamościach.

Redakcja: prof. Ryszard Kaczmarek, prof. Joachim Bahlcke, prof. Dan Gawrecki

„Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura regionu europejskiego“

Das Haus der deutsch-polnischen Zusammenarbeit hat in den letzten Jahren mit herausragenden Historikern aus Polen, Deutschland und Tschechien zur Schaffung einer populärwissenschaftlichen Abhandlung der oberschlesischen Geschichte zusammengearbeitet. Das Ergebnis dieser Arbeiten ist die umfangreiche Publikation mit dem Titel „Geschichte Oberschlesiens. Politik, Wirtschaft und Kultur der europäischen Region“. An der inhaltlichen Ausarbeitung des Werkes nahmen namhafte Professoren mit bedeutendem wissenschaftlichen Erbe teil: auf polnischer Seite Professor Ryszard Kaczmarek von der Uniwersytet Slaski, auf deutscher Seite Professor Joachim Bahlcke von der Universität Stuttgart und auf tschechischer Seite Prof. Dan Gawrecki von der Universität in Opava.

„Die Geschichte Oberschlesiens. Politik, Wirtschaft und Kultur der europäischen Region“ ist ein Werk, dass sich auf die europäische Geschichte Oberschlesiens konzentriert und bei dem zum ersten Mal seit dem Ende des Zweiten Weltkriegs polnische, deutsche und tschechische Historiker versuchten die Geschichte dieser kulturell vielseitigen Region, die Traditionen und verwobenen Identitäten breiter auszuarbeiten.

Autoren: Prof. Ryszard Kaczmarek, Prof. Joachim Bahlcke, Prof. Dan Gawrecki

„Ze ściśniętym sercem w noc. Dziennik górnośląskiego żołnierza Wielkiej Wojny (1915–1918)"

Pierwsze wydanie unikatowych dzienników spisanych w języku niemieckim przez Alberta Adamskiego – kupca pochodzącego z Kadłuba Wolnego (województwo opolskie), powstałych w latach 1915–1918. Publikacja poświęcona jest jego służbie wojskowej, którą odbył w trakcie I wojny światowej, walcząc na froncie zachodnim (Francja) i południowym (Bałkany) oraz podczas rewolucji w 1918 roku w garnizonie w Berlinie.

Autor skrupulatnie notuje wszelkie wydarzenia ze swojego żołnierskiego życia, wprowadzając tym samym czytelnika w świat służby wojskowej i codzienności na froncie, ukazując je z perspektywy subiektywnych żołnierskich przeżyć i emocji. Bezpośredni, szczery i autentyczny przekaz, nie został naznaczony ani wojenną propagandą, ani powojenną cenzurą, co czyni go tekstem jeszcze bardziej wartościowym i wartym poznania.

Dzienniki Alberta Adamskiego, w formie dwujęzycznej polsko-niemieckiej, nie powstałyby bez manuskryptu zachowanego w zbiorach Izby Regionalnej w gminie Zębowice. Zapiski Adamskiego nie zostały nigdy wcześniej wydane, przez co mają niewątpliwie ogromną wartość dla regionalistyki górnośląskiej oraz badań historycznych poświęconych czasom I wojny światowej.

Autor: Albert Adamski
Publikacja dwujęzyczna: polsko-niemiecka

„Podania i baśnie z Górnego Śląska"

Publikacja jest zbiorem podań, legend i bajek górnośląskich, które po raz pierwszy zostały opublikowane w 1922 roku, we wrocławskim wydawnictwie Priebarsch. Nakład wznowiono również dziesięć lat później – „Sagen und Märchen aus Oberschlesien", Breslau 1922, 1932.

Dzięki Elisabeth Grabowski w zbiorach legend i podań, do dziś zachowały się opisy Śląska z przełomu XIX i XX wieku. Publikacja jej autorstwa to skarbnica wiedzy i nieocenione źródło często zapomnianych już legend, bajek, opowieści i tradycji. Tom liczy sobie 53 podania i bajki, podzielone na kilka działów, przy czym spora część dotyczy popularnego na Górnym Śląsku motywu wodnika (utopiec, Wassermann) oraz górniczego Skarbnika (Berggeist). Większość materiału badawczego autorka zebrała w terenie, gromadząc go, jak sama przyznała, od 1870 roku, a więc od czasów własnego dzieciństwa.

W większości legend i baśni autorka odnotowa-

„Mit bangem Herzen, in die Nacht hinein Tagebuch eines oberschlesischen Soldaten des Grossen Krieges (1915–1918)"

Die erste Ausgabe der einzigartigen Tagebücher, die von Albert Adam, einem Kaufmann aus dem Freiheitskorps (Wojewodschaft Oppeln) in den Jahren 1915–1918 in deutscher Sprache verfasst wurden. Die Publikation ist seinem Militärdienst gewidmet, den er im Ersten Weltkrieg an den Fronten im Westen (Frankreich) und im Süden (Balkan) sowie während der Revolution von 1918 in der Garnison Berlins verbrachte.

Der Autor zeichnete alle Ereignisse seines Soldatenlebens sorgfältig auf und führt damit den Leser durch die Welt des Militärdienstes und des Alltags an der Front und zeigt sie aus der Sicht der subjektiven Soldatenerfahrungen und -emotionen. Es ist eine direkte, ehrliche und authentische Wiedergabe, die weder durch militärischen Propaganda noch Zensur der Nachkriegszeit gekennzeichnet ist, was den Text noch wertvoller macht.

Die zweisprachigen polnisch-deutschen Tagebücher von Albert Adam wären ohne das, in der Sammlung der Regionalen Kammer der Gemeinde Zebowice erhaltene Manuskript, nicht entstanden. Die Aufzeichnungen von Adam wurden noch nie zuvor veröffentlicht, wodurch die Publikation zweifellos eine hohen Wert für die Forschung Oberschlesiens und historischen Untersuchungen über die Zeit des Ersten Weltkriegs besitzt.

Autor: Albert Adamski
Zweisprachige Publikation: Polnisch – Deutsch

„Sagen und Märchen aus Oberschlesien"

Die Publikation ist eine Sammlung von oberschlesischen Sagen, Legenden und Märchen, die erstmals 1922 im Breslauer Verlag Priebarsch veröffentlicht wurden. Die Auflage wurde nach zehn Jahren wieder aufgenommen – „Sagen und Märchen aus Oberschlesien", Breslau 1922, 1932.

Dank Elisabeth Grabowski sind in den Sammlungen der Legenden und Überlieferungen bis heute Beschreibungen Schlesiens von der Wende des 19. zum 20. Jahrhundert erhalten geblieben. Die Veröffentlichung ihres Werkes ist eine Fundgrube an Wissen und eine unschätzbare Quelle oft vergessener Legenden, Märchen und Traditionen. Der Band umfasst 53 Überlieferungen und Märchen, die in mehrere Abschnitte unterteilt sind, wobei ein großer Teil dem in Oberschlesien beliebten Thema des Wassermanns (Utopec) und dem Berggeist (Skarbnik) gewidmet sind. Den größten Teil des Forschungsmaterials sam-

ła, z jakiej miejscowości pochodzi dana opowieść i kto ją jej przekazał. Dzięki temu, zbiór bajek nabiera również charakteru dzieła etnograficznego, obejmującego swoim zasięgiem rozmaite części Górnego Śląska (Tarnowskie Góry, Murcki, Racibórz, Głubczyce, Opole, Leśnica, Krapkowice, Głuchołazy, Pszczyna, Toszek, Mikołów, Hulczyńskie).

Nie możemy traktować jednak *Podań i baśni* jako pracy typowo naukowej, ze względu na styl, w którym zostały napisane – tekst jest bowiem napisany w sposób przystępny, a zarazem na wysokim poziomie językowym.

Autorka: Elisabeth Grabowski
Publikacja dwujęzyczna: polsko-niemiecka

„Lato umarłych snów"

Publikacja Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej jest drugim, ulepszonym wydaniem powieści *Lato umarłych snów* autorstwa Harry'ego Thürka, znakomitego reportera i fotografa oraz jednego z najwybitniejszych pisarzy Górnego Śląska.

Książka po raz pierwszy wydana została w latach 90. XX wieku, w języku niemieckim. W Polsce powieść pojawiała się początkowo we fragmentach, na łamach „Tygodnika Prudnickiego", natomiast pierwsze pełne wydanie *Lata umarłych snów* w języku polskim miało miejsce w 2015 roku.

melte die Autorin, wie sie selbst zugab, seit 1870 und damit seit ihrer eigenen Kindheit.

Bei den meisten Legenden und Märchen notierte die Autorin, aus welcher Ortschaft die Geschichte stammt und wer sie weitergab. Daher besitzt die Sammlung von Märchen auch einen Charakter eines ethnographischen Werkes, der weite Teile von Oberschlesien umfasst (Tarnowskie Góry, Murcki, Racibórz, Głubczyce, Opole, Leśnica, Krapkowice, Głuchołazy, Pszczyna, Toszek, Mikołów, Hulczyńskie).
Wir können „Sagen und Märchen" jedoch aufgrund des Stils, in dem es geschrieben wurden, nicht als typisch wissenschaftliche Arbeit betrachten – denn der Text ist einerseits zugänglich und gleichzeitig auf einem hohen Sprachniveau geschrieben.

Autorin: Elisabeth Grabowski
Zweisprachige Publikation: Polnisch-Deutsch

„Lato umarłych snów"

Die Publikation des Hauses der deutsch-polnischen Zusammenarbeit ist die zweite verbesserte Ausgabe des Romans „ Lato umarłych snów" von Harry Thürk, einem herausragenden Reporter und Fotografen und einer der bedeutendsten Schriftsteller Oberschlesiens.

Das Buch wurde erstmals in den 90er Jahren des 20. Jahrhundert auf Deutsch veröffentlicht. In Polen

Powieść ta ma ogromne znaczenie regionalne. Ukazuje, bowiem trudne losy Górnoślązaków i Górnoślązaczek w pierwszych miesiącach po zakończeniu II wojny światowej. Ponadto publikacja zdaje się być ważnym dokumentem swoich czasów, opisującym okrucieństwo i niesprawiedliwość okresu powojennego, walkę o stabilizację i własną ojczyznę. *Lato umarłych snów* to również, a może i przede wszystkim, opowieść o utraconych nadziejach i trudnościach dnia codziennego, z którymi muszą mierzyć się bohaterowie, próbujący odnaleźć się w nowej, niełatwej rzeczywistości.

Autor: Harry Thürk

erschien der Roman ursprünglich in Fragmenten, auf den Seiten des „Tygodnik Prudnicki“. Die erste vollständige Veröffentlichung des Buches auf Polnisch fand 2015 statt.

Dieser Roman hat eine enorme Bedeutung für die Region Oberschlesien. Er zeigt die schwierigen Schicksale der Oberschlesierinnen und Oberschlesier in den ersten Monaten nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs. Darüber hinaus stellt die Publikation ein wichtiges Dokument ihrer Zeit dar, die die Grausamkeit und Ungerechtigkeit der Nachkriegszeit, den Kampf um die Stabilisierung und um die eigene Heimat beschreibt. Das Buch ist auch, oder vielleicht vor Allem, eine Geschichte über verlorene Hoffnungen und über Helden die versuchen den Schwierigkeiten des Alltages entgegenzugehen und versuchen sich in einer neuen, schwierigen Realität zurechtzufinden.

Autor: Harry Thürk

DOTACJE I FINANSE
ZUWENDUNGEN UND STATISTIKEN

Roczny obrót DWPN w 2021 r. wyniósł ok. 2 978 900 PLN (ok. 662 000 EUR) i był podobny do roku poprzedniego. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN przyznało DWPN subwencję na poczet kosztów osobowych i rzeczowych w wysokości 382 500,00 PLN (ok. 85 000 EUR). Subwencja stanowi część (ok.1/3) łącznych kosztów osobowych i rzeczowych organizacji. Również Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji RP przyznało subwencję na koszty osobowe i rzeczowe w wysokości 180 000 PLN (ok. 40 000 EUR).

Powyższe finansowanie daje organizacji bezpieczeństwo planowania w odniesieniu do zatrudnianego personelu. Dzięki temu DWPN ma możliwość przeprowadzenia projektów, które służą przede wszystkim celom statutowym. Bez powyższej subwencji działalność nie byłaby możliwa w takim zakresie i jakości.

Subwencja na koszty osobowe i rzeczowe przekłada się na działalność DWPN jeszcze w jeden sposób. Pokrywa wydatki, których nie może pokryć sam projekt. Są to koszty kadry kierowniczej, księgowość, doradztwo prawne, niezwiązane z projektem koszty podróży, naprawy, zakup wyposażenia biurowego, koszty prowadzenia biura itd.

Podmiotami udzielającymi subwencje (środki projektowe) było: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RFN, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji RP, Fundacja Rozwoju Śląska, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, Fundacja im. Friedricha Eberta w Polsce, Instytut Goethego, Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego i Opolskiego, Konsulat RFN w Opolu oraz Konsulat Generalny we Wrocławiu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Kraju Związkowego Saksonia i inne.

Der Jahresumsatz von DWPN lag 2021 bei ca. 2.978.900 PLN (ca. 662.000 EUR), was dem des letzten Jahres ähnlich ist. Das Bundesministeriums des Innern und für Heimat stellte dem HDPZ einen Zuschuss zu den Personal- und Sachkosten in Höhe von 382.500,00 PLN (ca. 85.000 EUR) zur Verfügung. Der Beitrag macht einen Teil (etwa 1/3) der gesamten Personal- und Sachkosten der Organisation aus. Das Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen hat einen Zuschuss zu den Personal- und Sachkosten in Höhe von 180.000 PLN (ca. 40.000 EUR) gewährt.

Die oben genannte Finanzierung gibt der Organisation Planungssicherheit in Bezug auf das eingestellte Personal. Dadurch ist das HDPZ in der Lage, Projekte durchzuführen, die in erster Linie seinen satzungsgemäßen Zwecken dienen. Ohne diesen Zuschuss wären die Aktivitäten nicht in diesem Umfang und in dieser Qualität möglich. Die Subvention von Personal- und Sachkosten wirkt sich noch auf eine andere Weise auf die Aktivitäten des HDPZ aus. Dadurch werden Ausgaben gedeckt, die nicht durch das Projekt selbst finanziert werden können. Dazu gehören Kosten für Management, Buchhaltung, Rechtsberatung, nicht projektbezogene Reisekosten, Reparaturen, Anschaffung von Büroausstattung, Büroverwaltungskosten usw.

Die Einrichtungen, die die Subventionen (Projektmittel) bereitstellten, waren: Bundesministeriums des Innern und für Heimat, Auswärtiges Amt, Ministerium für Inneres und Verwaltung, Stiftung für die Entwicklung Schlesiens, Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen, Friedrich-Ebert-Stiftung in Polen, Goethe-Institut, Deutsch-Polnisches Jugendwerk, Marschallamt der Woiwodschaften Schlesien und Oppeln, Deutsches Konsulat in Opole und das Generalkonsulat in Wrocław, Sächsisches Staatsministerium des Innern sowie andere.

Plan działania

Największą grupą docelową (a co za tym idzie – największy udział w obrotach finansowych) pozostaje mniejszość niemiecka. W 2021 udział środków przeznaczonych na projekty nie-mniejszościowe wynosi ok. 10% całości wpływów.

Planowane projekty odpowiadają żywotnym potrzebom organizacji MN w Polsce i są na bieżąco uzgadniane z przedstawicielami tej grupy społecznej. Większość dotychczasowych projektów będzie kontynuowana.

Tematami przewodnimi będą: praca z młodzieżą, promocja i wsparcie nauki języka niemieckiego oraz historia regionalna. Wśród projektów młodzieżowych pojawią się międzynarodowe spotkania: w ramach polsko-niemieckiej nagrody młodzieży (PNWM) i regionalnego partnerstwa województwa opolskiego z regionami partnerskimi.

W roku 2022 odbędzie się również szereg projektów z obszaru edukacji obywatelskiej, skierowanych głównie do młodzieży licealnej, jak i studentów, a także projektów promujących niemiecką kulturę.

Planuje się dalsze zwiększenie sprzedaży publikacji i przygotowanie innych, nowych ofert komercyjnych.

Aktionsplan

Die größte Zielgruppe (und damit auch der größte Anteil an der Finanzierung) bleibt die Deutsche Minderheit. Im Jahr 2021 beträgt der Anteil der Mittel für Projekte, die nicht von Minderheiten durchgeführt werden, etwa 10 % der Gesamteinnahmen. Die geplanten Projekte entsprechen den elementaren Bedürfnissen der DMi-Organisationen in Polen und werden laufend mit Vertretern dieser gesellschaftlichen Gruppe abgestimmt. Die meisten der bestehenden Projekte werden fortgesetzt.

Die Hauptthemen umfassen: die Arbeit mit Jugendlichen, die Förderung und Unterstützung des Erlernens der deutschen Sprache und der regionalen Geschichte. Im Rahmen der Jugendprojekte finden internationale Begegnungen statt: im Rahmen des Deutsch-Polnischen Jugendpreises und die regionale Partnerschaft der Woiwodschaft Opole mit ihren Partnerregionen.

Im Jahr 2022 wird es auch eine Reihe von Projekten im Bereich der politischen Bildung geben, die sich vor allem an Oberschüler und Studenten richten, sowie Projekte zur Förderung der deutschen Kultur.

Geplant ist eine weitere Steigerung des Verkaufs von Publikationen und die Vorbereitung anderer neuer kommerzieller Angebote.

STATYSTKI
SCHAUBILDER

W 2021 Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej zrealizował ok. 60 projektów oraz ok. 150 wydarzeń i działań w ramach tych projektów.
Liczba odbiorców i odbiorczyń wyniosła ok. 23 854 (wydarzenie stacjonarne, media i Internet).

2021 hat das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit ca. 60 Projekte und 150 Veranstaltungen und Maßnahmen im Rahmen dieser Projekte realisiert.

Die Zahl der Empfänger_innen beträgt ca. 23 854 (stationäre Veranstaltungen und Internet).

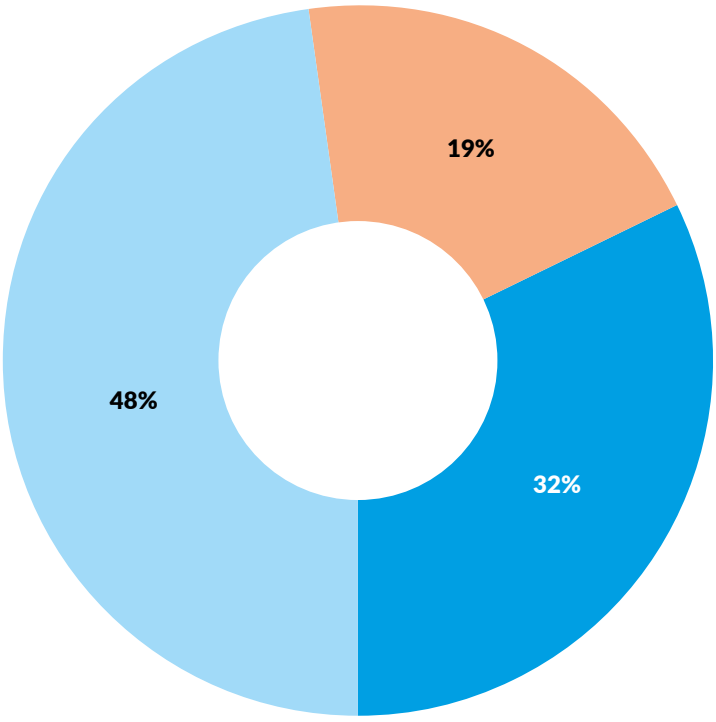

KATEGORIA WIEKOWA
ALTERSSTRUKTUR

- Dzieci
  Kinder
- Młodzież
  Jugendliche
- Dorośli
  Erwachsene

KATEGORIE TEMATYCZNE
THEMENSTRUKTUR

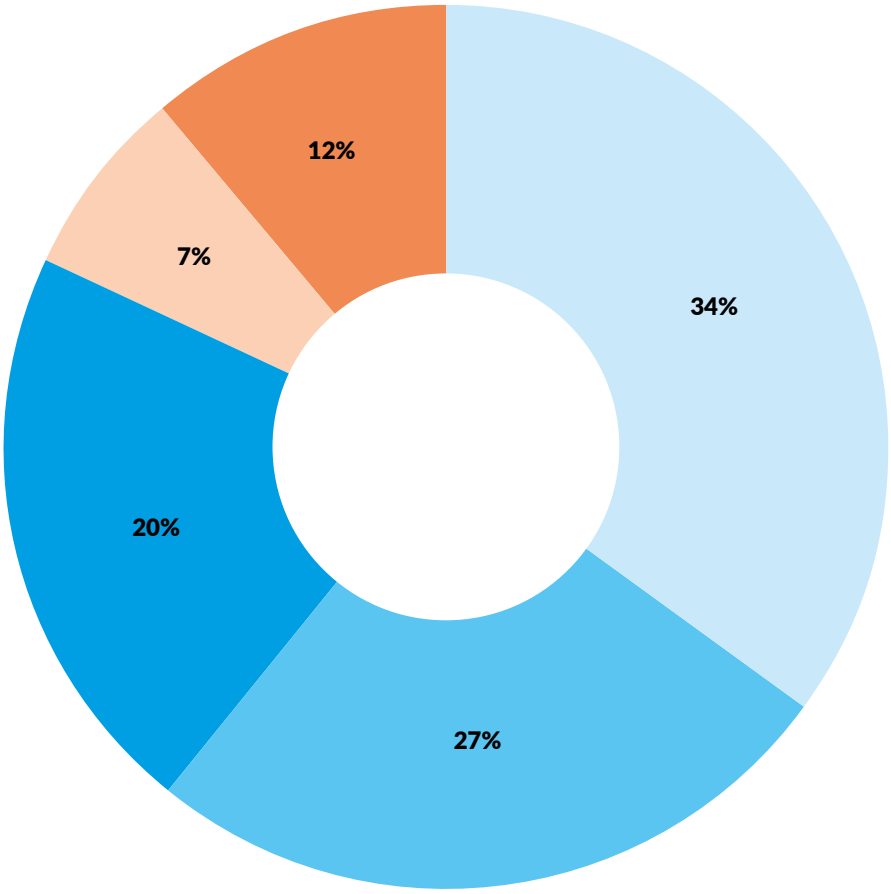

- Projekty edukacyjne
  Bildungsprojekte
- Projekty polityczno-społeczne
  Politische und Soziale Projekte
- Projekty historyczno-kulturowe
  Historische und Kulturelle Projekte
- Projekty ekologiczne
  Umweltprojekte
- Wydawnictwo
  Publikationen

INSTYTUCJE FINANSUJĄCE
PROJEKTFINANZIERUNG

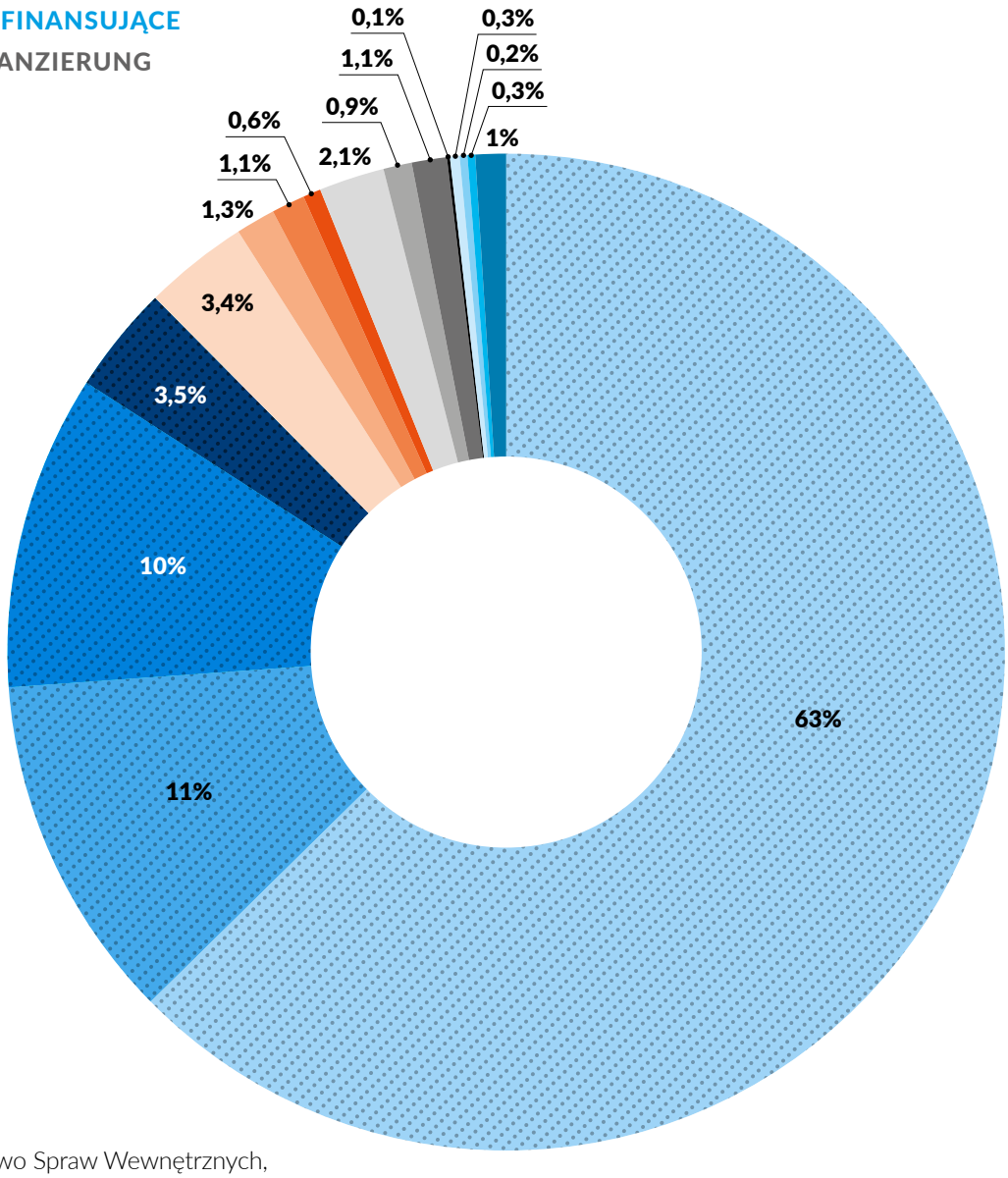

- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN
  Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat der BRD
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
  Polnisches Ministerium für Inneres und Verwaltung
- Konsulat RFN w Opolu
  Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln
- Fundacja Rozwoju Śląska
  Stiftung für die Entwicklung Schlesiens
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
  Marschallamt der Woiwodschaften Schlesien
- Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
  Sächsisches Staatsministerium des Innern
- Fundacja Konrada Adenauera
  Konrad-Adenauer Stiftung Polen
- Fundacja im. Friedricha Eberta
  Friedrich-Ebert-Stiftung
- Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
  Marschallamt der Woiwodschaften Oppeln
- Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej
  Forschungszentrum der Deutschen Minderheit
- Instytut Goethego
  Goethe-Institut Krakau
- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży
  Deutsch-Polnisches Jugendwerk
- Fundacja Haus Oberschlesien
  Stiftung Haus Oberschlesien
- Museum Goerlitz
  Museum Goerlitz
- Konsulat Generalny we Wrocławiu
  Generalkonsulat in Wrocław
- Wpłaty uczestników
  Beiträge der Teilnehme

11 /

GREMIA
GREMIEN

Zarząd Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej

Ryszard Galla – prezes zarządu
Wiktor Pawlik – zastępca prezesa
Jan Hoppe – członek zarządu
Henryk Siedlaczek – członek zarządu

Rada Programowa Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej

Prof. zw. dr hab. Romulad Jończy
Prof. zw. dr hab. Ryszard Kaczmarek
Prof. dr hab. Grzegorz Janusz
Prof. dr Klaus Ziemer
Prof. dr hab. Marian Noga
Prof. dr hab. Daniel Pietrek
Bernard Józef Gaida

Vorstand des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit

Ryszard Galla – Vorstandsvorsitzender
Wiktor Pawlik – Stellvertreter des Vorsitzenden
Jan Hoppe – Vorstandsmitglied
Henryk Siedlaczek – Vorstandsmitglied

Programmrat des Hauses der Deutsch-Polnisches Zusammenarbeit

O. Prof. Dr. habil. Romulad Jończy
O. Prof. Dr. habil. Ryszard Kaczmarek
Prof. Dr. habil. Grzegorz Janusz
Prof. Dr. Klaus Ziemer
Prof. Dr. habil. Marian Noga
Dr. hab. Daniel Pietrek
Bernard Józef Gaida

ZESPÓŁ DOMU WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ

TEAM DES HAUSES DER DEUTSCH-POLNISCHES ZUSAMMENARBEIT

Kierownictwo

Lucjan Dzumla – dyrektor generalny
Irena Machura – zastępca dyrektora generalnego

Biuro w Opolu

Katarzyna Moczko
Weronika Kostoń
Martyna Halek
Sabina Suchanek
Sandra Mazur (do 02.2022)
Paulina Klosa (do 12.2021)
Magdalena Prochota (do 12.2021)
Julia Zgorzelska (do 12.2021)
Marcin Langner (do 12.2021)
Karolina Syga (do 09.2021)
Karolina Leibig (03.2021)

Biuro w Gliwicach

Stefan Mehrens
Klaudia Skapczyk
Katarzyna Opielka
Małgorzata Jończy-Adamska (do 11.2021)
Magdalena Komisarz (do 03.2021)
Anna Suchan (do 02.2021)

Leitung

Lucjan Dzumla – Geschäftsführer
Irena Machura – Stellvertretende des Geschäftsführers

Büro in Oppeln

Katarzyna Moczko
Weronika Kostoń
Martyna Halek
Sabina Suchanek
Sandra Mazur (bis 02.2022)
Paulina Klosa (bis 12.2021)
Magdalena Prochota (bis 12.2021)
Julia Zgorzelska (bis 12.2021)
Marcin Langner (bis 12.2021)
Karolina Syga (bis 09.2021)
Karolina Leibig (03.2021)

Büro in Gleiwitz

Stefan Mehrens
Klaudia Skapczyk
Katarzyna Opielka
Molgorzata Jończy-Adamska (bis 11.2021)
Magdalena Komisarz (bis 03.2021)
Anna Suchan (bis 02.2021)

Administracja

Aurelia Langosz – administracja biurowa
Danuta Proks – specjalistka ds. rozliczeń

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej od lat umożliwia studentom zrealizowanie praktyk studenckich, wpierając przy tym praktyczną naukę z zakresu koordynacji projektów managerskich Poza stałym składem managerów i managerek, w opolskim i gliwickim biurze, nasze działania wspierają również stażyści i praktykanci, zarówno z Polski, jaki i zagranicy. Studenci i studentki studiów z zakresu filologii germańskiej, nauk społecznych, kulturoznawstwa, czy nauk politycznych mają możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego, pod okiem doświadczonych managerów i managerek projektów.

W roku 2021 praktyki w Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej odbyły trzy osoby – studenci i studentki studiów kulturoznawczych, germanistyki oraz stosunków międzynarodowych. Do zadań praktykantów należało współkoordynowanie działań managerów i managerek, wspomaganie realizacji projektów a także poznanie specyfiki pracy biurowej.

Ponadto, w zakresie umożliwiania realizacji praktyk i stażów, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej współpracuje również z instytucjami zagranicznymi. W ramach programu delegowania pracowników Instytutu Stosunków Kulturalnych z Zagranicą (ifa), finansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec, od 2019 roku staż w DWPN odbywa manager do spraw kultury.

Verwaltung

Aurelia Langosz – Büroverwaltung
Danuta Proks – Spezialistin für das Rechnungswesen

Das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit bietet seit vielen Jahren Studenten die Möglichkeit, Praktika zu absolvieren, die das praktische Lernen im Bereich der Projektmanagement-Koordination unterstützen. Neben den festangestellten Managern und Managerinnen in den Büros in Opole (Oppeln) und Gliwice (Gleiwitz) werden unsere Aktivitäten auch von Praktikanten und Praktikantinnen aus Polen und dem Ausland unterstützt. Studierende der Germanistik, Sozial-, Kultur- oder Politikwissenschaften haben die Möglichkeit, unter Anleitung von erfahrenen Managern und Projektleitern Berufserfahrung zu sammeln.

Im Jahr 2021 absolvierten drei Studenten der Fachrichtungen Kulturwissenschaften, Germanistik und Internationale Beziehungen ein Praktikum im Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit. Zu den Aufgaben der Praktikanten gehörte es, die Tätigkeiten der Führungskräfte zu koordinieren, die Durchführung von Projekten zu unterstützen und die Besonderheiten der Büroarbeit kennenzulernen.

Darüber hinaus kooperiert das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit auch mit ausländischen Institutionen bei der Vermittlung von Praktika. Im Rahmen des Entsendeprogramms des Instituts für Auslandsbeziehungen (ifa), das vom Auswärtigen Amt der Bundesrepublik Deutschland gefördert wird, ist er seit 2019 als Kulturmanager beim HDPZ tätig.